



AKFEN YENİLENEBİLİR ENERJİ A.Ş.



Akfen Yenilenebilir Enerji A.Ş.

Koza Sok. No:22 Gaziosmanpaşa
06700 Ankara / TÜRKİYE

Telefon : +90 (312) 408 10 00
Faks : +90 (312) 441 68 14
Web : www.akfenyenilenebilir.com.tr

Raporu Hazırlayan;



Selin İnşaat Turizm Müşavirlik Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

Kabil Caddesi 1335. Sok.
No: 20/10 Aşağı Öveçler
Çankaya - Ankara / TÜRKİYE

Telefon : +90 (312) 481 33 73
Faks : +90 (312) 481 45 85
Web : www.selinltd.com.tr



ÇEVRESEL VE
SOSYAL
YÖNETİM
SİSTEMİ



İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR vi

1.	GİRİŞ	1
1.1.	HAKKIMIZDA	1
1.2.	AMAÇ VE KAPSAM	2
1.3.	ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM SİSTEMİ POLİTİKASI	8
1.3.1.	Çevresel Ve Sosyal Yönetim Sistemi Organizasyon Şeması	12
1.3.2.	Görev Tanımları	13
1.3.3.	İç Denetimler ve Raporlama	17
1.3.4.	Yasal Denetimler	18
2.	İNŞAAT ÖNCESİ, İNŞAAT DÖNEMİ, İŞLETMEYE ALMA AŞAMASI VE İŞLETME AŞAMASI KAPSAMINDAKİ İZİN SÜREÇLERİ	21
2.1.	ULUSAL MEVZUAT	21
2.2.	NİHAİ YATIRIM KARARI ALMA SÜRECİ	24
2.3.	İNŞAAT ÖNCESİ YASAL İZİN SÜREÇLERİ	29
2.3.1.	Hidroelektrik Santral Projesi İzin Süreci	29
2.3.2.	Rüzgar Enerji Santrali ve Güneş Enerji Santrali Projesi İzin Süreci	30
2.3.3.	Jeotermal Enerji Santrali Projesi İzin Süreci	35
2.3.4.	Enerji İletim Hattı Projesi İnşaat Öncesi İzin Süreci	37
2.4.	İNŞAAT DÖNEMİ İZİN SÜREÇLERİ	38
2.5.	İŞLETME DÖNEMİ İZİN SÜREÇLERİ	40
3.	ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLERİN YÖNETİMİ	44
3.1.	ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ SİSTEMİ (PR 1- PS 1)	44
3.1.1.	Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Yönetimi	44
3.1.2.	Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi Eylem Planı	46
3.1.3.	İnşaat Dönemi ve Sonrası İzleme/Denetimi	48
3.1.4.	Çevre Eğitimi	49
3.2.	İŞGÜCÜ VE ÇALIŞMA KOŞULLARI (PR 2 – PS 2)	50
3.3.	KAYNAK VERİMLİLİĞİ, KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ (PR 3 - PS 3)	50
3.3.1.	Projeye İlişkin Sera Gazı Emisyonlarının Azaltılması ve Enerji Verimliliği	50
3.3.2.	Atık Yönetimi (PR-3 PS-3)	52
3.4.	SAĞLIK VE GÜVENLİK (PR 4- PS 4)	53
3.5.	ARAZİ EDİNİMİ, GÖNÜLSÜZ YENİDEN YERLEŞİM VE EKONOMİK YER DEĞİŞTİRME (PR 5- PS 5)	53
3.5.1.	Arazi Edinimi	53
3.5.2.	Yeniden Yerleşim Planı (YYP)	54
3.6.	BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI VE CANLI DOĞAL KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ (PR 6- PS 6)	54
3.6.1.	Hassas ve Koruma Altındaki Yaşam Alanları	57
3.6.2.	Can Suyu ve Mansap Hakları	57

3.6.3.	Ornitolojik Değerlendirme	58
3.7.	SOSYAL ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ (PR 1,7- PS 1,7)	58
3.8.	KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİMİ (PR 8 – PS 8)	59
3.9.	YEREL HALKLA İLİŞKİLER VE PAYDAŞ KATILIMI (PR 1,7,10, PS 1,7)	59
4.	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİMİ	61
4.1.	ULUSAL İSG MEVZUATI	61
4.1.1.	Oluşturulan Dökümanlar	61
4.1.2.	Yasal Bildirim	62
4.2.	ULUSLARARASI İSG MEVZUATI	64
4.3.	AKFEN MERKEZ VE FAAL SANTRALLERİNDE İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİMİ	64
4.3.1.	Çalışma Talimatları	64
4.3.2.	Risk Değerlendirmesi (PR-4, PS-4)	76
4.3.3.	İşletme Sosyal Tesisleri (PR-2, PS-2)	78
4.3.4.	İşçi Sağlığı (PR-4, PS-4)	80
4.3.5.	Alkol Ve Uyuşturucu Kullanımı	81
4.3.6.	Kişisel Koruyucu Donanımlar (PR-4, PS-4)	81
4.3.7.	Ortam Ve Kişisel Maruziyet Ölçümleri	82
4.3.8.	Uyarı İşaretleri (PR-4, PS-4)	83
4.3.9.	Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyeti	85
4.3.10.	Alt İşveren Yönetimi (PR-2, PS-2)	86
4.3.11.	Ödül Ceza Sistemi	88
4.3.12.	İş İzni (PR-4, PS-4)	89
4.3.13.	Sağlık ve Güvenlik Kurulu	92
4.3.14.	Çalışan Temsilcisi	94
4.3.15.	İş Durdurma (PR-2, PS-2)	96
4.3.16.	Çalışmaktan Kaçınma Hakkı (PR-2, PS-2)	96
4.3.17.	Bakım ve Onarım İşleri	97
4.3.18.	Makine ve Ekipman Güvenliği	98
4.3.19.	Trafik ve Yol Güvenliği	98
4.3.20.	İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları (PR-4, PS-4)	100
4.3.21.	Güvenlik Gözcüleri	102
4.3.22.	İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri (PR-4, PS-4)	102
4.3.22.1.	İşletme Personelinin Eğitimleri	103
4.3.22.2.	Oryantasyon Eğitimleri	105
4.3.22.3.	Ziyaretçi Eğitimleri	106
4.3.22.4.	Hatırlatma Eğitimi	106
4.3.22.5.	Toolbox Eğitimleri	107
4.3.23.	Acil Durum Planları (PR-4, PS-4)	107
4.3.24.	Baraj Güvenliği İçin Denetim ve Bakım (ICOLD)	111
4.3.25.	İş Sağlığı ve Güvenliği İzleme Ve Denetimi	111
4.3.26.	Şikayetlerin Kayıt Altına Alınması (PR-2, PS-2)	112
4.3.27.	Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Esasları (PR-2, PS-2)	113
4.4.	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ	114
4.5.	AKFEN ENERJİ İNŞAATLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİMİ (PR-2, PS-2)	118
4.5.1.	İnşaat İSG Yönetim Planı Hazırlanması	118
4.5.2.	Yüklenicinin Denetlenmesi	118
4.6.	DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYETLER	121
5.	İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ	123
5.1.	ÇALIŞAN MEMNUNİYETİ (PR-2, PS-2)	126

Şekiller

Şekil 1:	AKFEN Çevre Konseyi	12
Şekil 2:	Yenilenebilir Enerji Projelerinde Nihai Yatırım Kararı Alma Süreci	24
Şekil 3:	Fizibilite Öncesi Yapılacak Çalışmalar	26
Şekil 4:	Yenilenebilir Enerji Yatırımları Genel İş Akış Süreci	27
Şekil 5:	RES Projeleri Lisans Süreci	31
Şekil 6:	RES ve GES Ölçümleri Süreci	33
Şekil 7:	TEİAŞ Yarışma Açma Süreci	34
Şekil 8:	RES ve GES Projeleri için ön lisans öncesi TEİAŞ yarışmasına yasal katılım süreci	34
Şekil 9:	JES Projeleri inşaat öncesi, inşaat ve işletmeye alma aşamaları	36
Şekil 10:	EİH Projeleri inşaat öncesi izin süreci	37
Şekil 11:	Inşaat Ön Hazırlığı ve Şantiye Kurulumu Süreci İzinleri	41
Şekil 12:	HES, RES, GES, JES, EİH projeleri işletme öncesi rehabilitasyon süreci	42
Şekil 13:	Sera Gazı Azaltımı Sağlayan Projelerin Çevre Ve Şehircilik Bakanlığına Kaydı	51
Şekil 14:	İş Sağlığı ve Güvenliği Tesisi Prosedürü	63
Şekil 15:	Uyarı İşaretleri (Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği)	83
Şekil 16:	Eğitim Konuları (Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik)	103

Fotoğraflar

Fotoğraf 1:	Denizli Demirciler HES	4
Fotoğraf 2:	Denizli Demirciler HES Santral içi fotoğraf	4
Fotoğraf 3:	Sivas Saraçbendi HES	5
Fotoğraf 4:	Sakarya Doğançay HES	5
Fotoğraf 5:	Denizli GES Projeleri	6
Fotoğraf 6:	Aydın Sırma HES	6
Fotoğraf 7:	Mersin Otluca HES	7
Fotoğraf 8:	Sivas Saraçbendi Regülatör	7
Fotoğraf 9:	Sivas Saraçbendi HES kanal güzergahı rehabilitasyonu-1	38
Fotoğraf 10:	Sivas Saraçbendi HES kanal güzergahı rehabilitasyonu-2	39
Fotoğraf 11:	Mersin Otluca HES'e ait peyzaj görünümü-1	39
Fotoğraf 12:	Mersin Otluca HES'e ait peyzaj görünümü-2	40
Fotoğraf 13:	AKFEN projelerinden örnek geçici atık depolama sahasına ait fotoğraf	52
Fotoğraf 14:	Akım Gözlem İstasyonuna (AGİ) ait fotoğraf	55
Fotoğraf 15:	Balık Geçidi	57
Fotoğraf 16:	Paydaş katılım toplantısı (AKFEN Mersin Otluca HES Projesi-2009)	59

Ekler

Ek-1	ÇEVRESEL VE SOSYAL EYLEM PLANI
Ek-2	İNŞAAT ÖNCESİ HALKA VERİLECEK KİTAPÇIK FORMATI
Ek-3	DENETİM SÜRECİ
Ek-4	YASAL DENETİM SÜRECİ
Ek-5	ARAZİ EDİNİMİ DEĞERLENDİRME VE RİSK ANALİZİ PROSEDÜRÜ FORMATI
Ek-6	RIZAI ALIM FORMU
Ek-7	ŞİKAYET MEKANİZMASI
Ek-8	KAMULAŞTIRMA VE ARAZİ EDİNİMİ SÜRECİ
Ek-9	ÖDÜL CEZA SİSTEMİ
Ek-10	YENİDEN YERLEŞTİRME EYLEM PLANI FORMATI
Ek-11	GEÇİM ARAÇLARININ RESTORASYONU PLANI
Ek-12	SOSYO EKONOMİK MEVCUT DEĞERLENDİRME FORMATI
Ek-13	İŞ İZİNİ
Ek-14	İÇ EĞİTİM KATILIMI
Ek-15	PAYDAŞ KATILIM PLANI
Ek-16	SERA GAZI İZLEME RAPORU FORMATI
Ek-17	KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİM PLANI
Ek-18	ULUSAL ÇEVRE MEVZUATI
Ek-19	YÜKLENİCİ ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI
Ek-20	YÜKLENİCİ İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİM PLANI
Ek-21	ACİL DURUM MÜDAHALE PLANLARI (ÇEVRE VE İSG)
Ek-22	İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ PROSES ŞEMASI
Ek-23	ICOLD UYGULAMALARI
Ek-24	İNŞAAT ÖNCESİ YASAL İZİN SÜREÇLERİ
Ek-25	İNŞAAT DÖNEMİ YASAL İZİN SÜREÇLERİ
Ek-26	İŞLETME DÖNEMİ YASAL İZİN SÜREÇLERİ
Ek-27	ÇED SÜRECİ
Ek-28	ATIK YÖNETİMİ SÜRECİ
Ek-29	ÇEVRE İZİNİ SÜRECİ
Ek-30	KİRLİLİK KONTROL SÜRECİ
Ek-31	İNSAN KAYNAKLARI PROSEDÜRÜ

Kısaltmalar

ADME	Acil Durum Müdahale Ekibi
ADM	Acil Durum Müdahale
ADR	Tehlikeli Malların Karayolu ile Uluslararası Taşımacılığına İlişkin Avrupa Anlaşması
AKFEN	AKFEN Yenilenebilir Enerji A.Ş.
AYP	Atık Yönetim Planı
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
ÇİSHSTK	Çevre ve İSG Sivil Toplum Kuruluşu
ÇSG	Çevre Sağlık Güvenlik
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası)
EİH	Enerji İletim Hattı
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
DSİ	Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
DHTA Alanlar	Devletin Hüküm ve Tasarrufu Altındaki Alanlar
DKMP	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
GES	Güneş Enerji Santrali
GFB	Geçici Faaliyet Belgesi
GBF	Güvenlik Bilgi Formu
HES	Hidroelektrik Santrali
IFC	International Finance Corporation (Uluslararası Finans Kurumu)
İK	İnsan Kaynakları
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
JES	Jeotermal Enerji Santrali
KKD	Kişisel Koruyucu Donanım
MGBF	Malzeme Güvenlik Bilgi Formu
MİGEM	Maden İşleri Genel Müdürlüğü
ÖF	Önleyici Faaliyet
ÖTL	Ömrünü Tamamlamış Lastik
PTD	Proje Tanıtım Dosyası
PYE	Proje Yönetim Ekibi
RES	Rüzgar Enerji Santrali
SEVESO	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yazılım portalı olan Çevre Bilgi Sistemi bünyesinde yer alan Bildirim Sistemi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SKKY	Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği
SKHKKY	Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği
TABS	Atık Beyan Sistemi
TCDD	TC Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü
TMYP	Tehlikeli Madde Yönetim Planı
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim A.Ş.
UATF	Ulusal Atık Taşıma Formu
UY	Uygunsuzluk
YEGM	Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü
YSC	Yangın Söndürücü Cihaz



1. GİRİŞ

1.1. Hakkımızda

AKFEN Holding Hakkında

Faaliyet gösterdiği tüm sektörlerde değer yaratma misyonuyla hareket eden AKFEN Holding, yüksek büyüme potansiyeli gördüğü sürdürülebilir alanlardaki uzun vadeli yatırım kararlarıyla yeni sektörlerin doğmasına da yol açarak, Türkiye'nin iktisadi ve beşeri kalkınmasında etkili olan lider bir altyapı platformudur.

1976 yılında kurulan, havalimanı yönetim ve işletmesi, inşaat, deniz limanı işletmeciliği, enerji, gayrimenkul, deniz ulaşımı, su dağıtım ve atık su hizmetleri gibi sektörlerde uzmanlaşan AKFEN Holding, köklü bir bilgi ve deneyim birikimine sahiptir.

AKFEN Holding, büyüme planları doğrultusunda, yeni iş alanları yaratmaya önem verip, bu kapsamda portföyünü aktif olarak yönetmektedir. Varlıklarını alıp satmak konusunda çok tecrübeli olan Şirket açısından özellikle satışlar kapsamında yaratılan değer, gerek yeni işlere girmek gerekse devam eden yatırımları için fon sağladığından büyük önem taşımaktadır. Grup şirketleri organik ve inorganik olarak büyümelerini hızla sürdürmekte, bu büyümeyi destekleme amaçlı yatırımlarını, gelişmiş finansman araçlarının etkin kullanımı ile fonlayarak, tamamlamaya devam etmektedirler. Bu kapsamda iştirakler geliştikçe sağlanan operasyonel kaldıraç ile yüksek kârlılık sağlanmaktadır.

AKFEN Holding, önümüzdeki dönemde de bu vizyon ile hem istihdamı artırmak ve ülke ekonomisinin gelişimine katkıda bulunmak hem de hissedarlarına değer yaratmak adına, geçmişte olduğu gibi yeni işler geliştirmek suretiyle, yeni yatırımlar yapmaya devam etmeyi hedeflemektedir.

Yenilikçi tutumu, şirket ve iştiraklerinin her kademesinde hesap verebilirliğe dayalı şeffaf yaklaşımıyla AKFEN Holding, alanının en iyileriyle stratejik ortaklıklar kurup yabancı sermaye yatırımlarını Türkiye'ye çekerek, bölge ülkelerinin altyapısının gelişmesinde rol oynamaktadır.

AKFEN Holding'in başarısında, tüm şirket ve iştiraklerindeki sağlam finansal yapının yanı sıra güçlü insan sermayesi de son derece etkilidir. Köklü ortak geçmişe sahip, yetkin yönetim kadrosunun yetiştirdiği nitelikli işgücüne ek olarak AKFEN Holding, başta kurucusu olduğu Türkiye İnsan Kaynakları Vakfı olmak üzere, diğer sosyal sorumluluk çalışmalarıyla 40 yıldır Türkiye'nin iktisadi kalkınmasının yanı sıra beşeri kalkınmasına da katkıda bulunmaktadır.

Risk yönetme, çalışma azmi, üstlendiği sorumlulukları yerine getirme becerisiyle hem iç hem de uluslararası piyasalarda güvenilir bir iş ortağı haline gelen AKFEN Holding, büyümesini güçlü bir şekilde sürdürmektedir.

AKFEN Yenilenebilir Enerji A.Ş. Hakkında

AKFEN Yenilenebilir Enerji A.Ş.'nin portföyü yenilenebilir kaynaklardan enerji üretimi ve toptan elektrik satış ticaretinden oluşmaktadır. Şirketin ürettiği enerjiden de faydalanılarak serbest tüketicilere toptan elektrik tedarik edilmesi konusu, AKFEN Toptan Elektrik şirketi vasıtası ile gerçekleştirilmektedir. Aynı zamanda şirket hisselerinin 1/3'ü EBRD ve IFC gibi uluslararası kuruluşların olup, yenilenebilir enerji sektöründe hızla yükselişini devam ettirmektedir.

1.2. Amaç Ve Kapsam

Bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi AKFEN Yenilenebilir Enerji A.Ş. ve onun Alt-Yüklenicilerinin yenilenebilir enerji projelerinin inşaat ve işletmesinden kaynaklanan olumsuz çevresel, sosyal, iş sağlığı ve güvenliği etkilerini azaltmak veya yok etmek için uygulayacağı genel stratejileri kapsar. Bu sistemin öncelikli amacı doğal ve sosyal çevre ile çalışanların ve çevre toplulukların zarar görmesine neden olabilecek kazaların ve vakaların önlenmesi için rehberlik etmektir.

Bu yönetim sisteminin başlıca amaçları aşağıda sıralanmaktadır:

- İnşaat ve işletme faaliyetleriyle ilgili çevresel, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) etkilerini en aza indirmek için gerekli taahhütleri vermek
- Yönetim ekibine, inşaat ve işletme faaliyetleri sırasında çevreyi koruma, sosyal, çevresel ve İSG etkilerini minimize etme konusunda rehberlik etmek
- Çevre ve İSG gerekliliklerinin yerine getirilmesi için destek vermek
- Uygulamadaki değişiklikleri belirlemek ve revizyonunu yapmak
- Etkin ve sürekli sosyal ve çevresel performans elde etmek için yeterli desteği, insan kaynakları ve mali kaynakları sağlamak.
- İstihdam politikasına yönelik planlama yapmak ve işgücünü iyileştirici çalışmalar yürütmek
- Uygulanabilir yasal gereklilikleri ve uluslararası iyi uygulamaları referans olarak almak
- Bütün seviyelerdeki yönetimin sorumlulukları doğrultusunda çevre, sosyal ve İSG konularında gereklilikleri yerine getirmek üzere organizasyonunu sağlamak ve her seviyede görevlendirmeler yapmak.

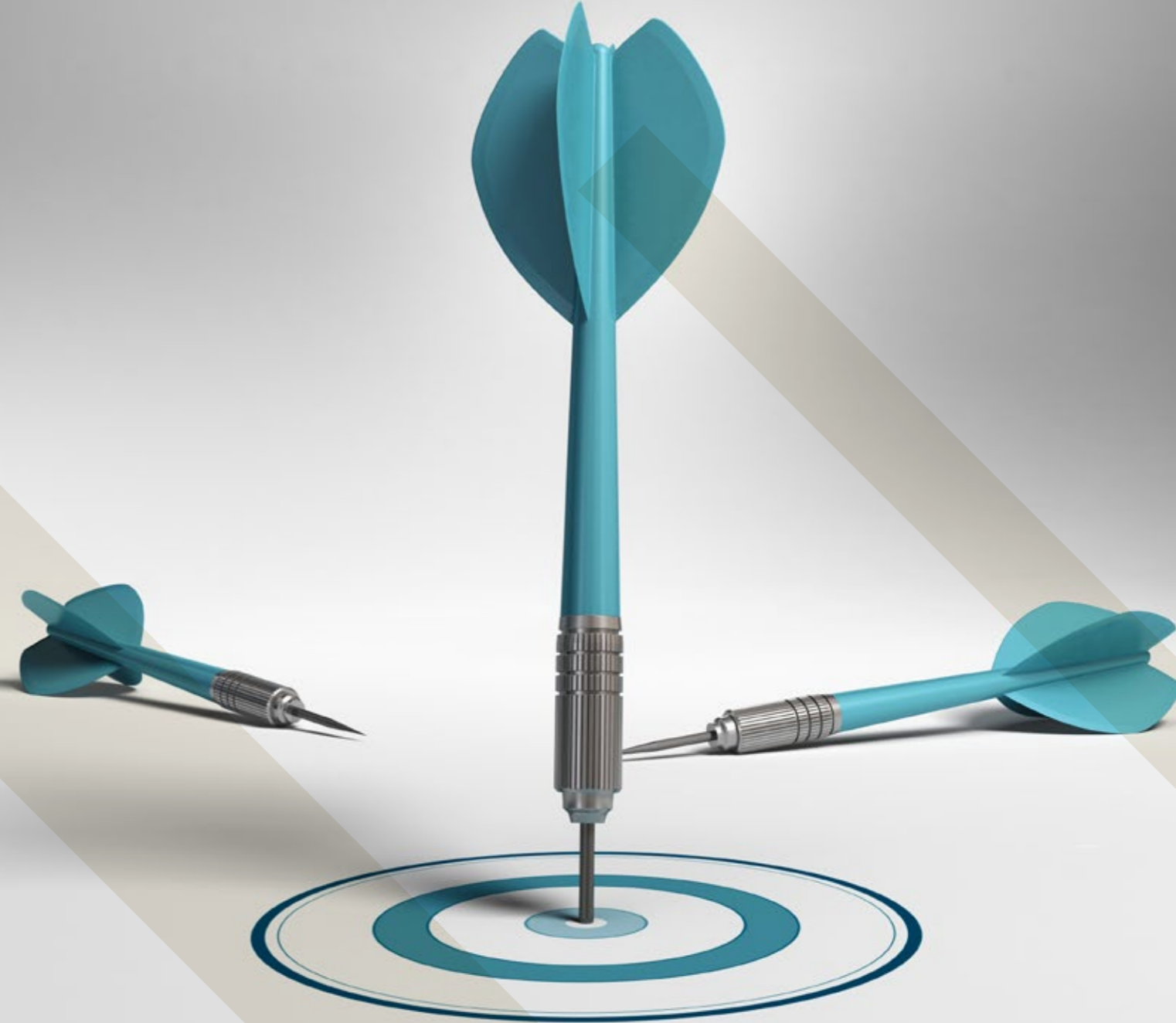
Bu doküman hazırlanırken aşağıda belirtilen doküman ve standartlar referans olarak alınmıştır:

- Ulusal Çevre ve İSG Mevzuatı
- AKFEN'in ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi
- AKFEN'in ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi
- AKFEN'in OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi
- AKFEN'in ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi
- EBRD Standartları
- IFC Standartları

Bu yönetim sistemi şirket merkezi, işletme/santral ve yeni projelerin inşaat ve işletme faaliyetleri sırasında izlenecek ve uygulanacak olan minimum çalışma standartlarını/uygulamalarını açıklamaktadır. Gerektiği durumlarda çevrenin korunması, çalışanların, faaliyetlerden etkilenebilecek paydaşların, diğer kişilerin sağlık ve emniyeti için gerekli ilave politikaların/prosedürlerin/uygulamaların da geliştirilmesini sağlamak üzere hazırlanmıştır.

Bu sistem tüm AKFEN Yenilenebilir Enerji A.Ş. personeline yardımcı olmak üzere tasarlanmıştır. Bu sistemin uygulanması için merkez ve işletmelerde eğitimler verilecektir.

Değişen mevzuat şartları, faaliyetler ve ihtiyaçlara göre bu yönetim sistemi gözden geçirilerek, revize edilecektir. Raporun ileriki bölümlerinde AKFEN Yenilenebilir Enerji A.Ş. kısaca AKFEN olarak anılacaktır.



AKFEN Genel Müdürü ve İşletmeler Sorumlusu günlük çalışma süresinin %15'ini İSG ve Çevre konularına ayırmaktadır. AKFEN'in bazı yenilenebilir enerji santrallerine ait fotoğraflar aşağıda verilmiştir.



Fotoğraf 1: Denizli Demirciler HES



Fotoğraf 3: Sivas Saraçbendi HES

Fotoğraf 2: HES Santral İçi Fotoğraf



Fotoğraf 4: Sakarya Doğançay HES





Fotoğraf 5: Denizli GES Projeleri



Fotoğraf 8: Mersin Otluca HES

Fotoğraf 6: Aydın Sirma HES

Fotoğraf 7: Sivas Saraçbendi Regülatörü



1.3. Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi Politikası

AKFEN, doğal ve sosyal çevreye saygılı olmayı, çalışanlarının ve faaliyetlerden etkilenebilecek diğer paydaşların can ve mal güvenliğini korumayı temel çalışma prensibi olarak kabul etmektedir. Bu duyarlılığını belgelemek ve sistematize etmek için de, entegre olarak ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve ISO 50001 Enerji Yönetim sistemi kapsamında çalışmalarını sürdürmektedir. Bu yönetim sistemleri kapsamında Yönetim Kurulunun taahhüdü olan politikalar aşağıda verilmektedir.



Kalite Politikası

Kurumumuzun vizyonu doğrultusunda, gelişen ve güncel teknolojileri kullanarak, müşteri beklentilerini karşılayan, güvenilir ürünlerle hizmet veriyoruz.

- Kalite yönetim sistemimizin ISO 9001 standardının gereklerini yerine getirecek şekilde dokümante edilmesi, belgelendirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi,
- Toplam Kalite felsefesini esas alarak, takım ruhu içerisinde şirket ve birim hedeflerine ulaşılması,
- İş süreçlerimizin, öz değerlendirme süreci ile gözden geçirilerek, performansımızı geliştirecek önleyici yaklaşımların belirlenmesi,
- Tüm süreçlerde, müşterinin ihtiyaç ve beklentilerini tam olarak karşılayan bir anlayış içinde güvenilir ve aranan firma olmayı,
- Kalite sistemleri çerçevesinde tüm çalışanların daha yetkin ve yeteneklerini en üst seviyede kullanabilen kişiler haline gelmeleri için, ekip çalışmasına önem vererek kalite düzeyini sürekli yükseltmeyi,
- Tüm çalışanlarda kalite, bilincini tesis etmeyi,
- Tedarikçilerle güvene dayalı bir işbirliği içinde olmayı,
- En uygun, en doğru ve en ekonomik çözümleri en hızlı biçimde üretmek, daha sonra ortaya çıkabilecek uygunsuzlukların önüne geçmeyi,
- Başlanan her projeyi zamanında, en üst düzey tekniklerle projesine tam uyumlu, istenen kalitede ve bütçe sınırları içinde eksiksiz tamamlamayı,
- İçinde bulunduğumuz topluma ve çevreye saygılı, örnek bir kuruluş olmayı ve iş hacmini sürekli geliştirerek, ülke ekonomisine katkıda bulunma yönündeki faaliyetlerimizi Çevre, İş Sağlığı ve Güvenliği ile Enerji Verimliliği Yönetim Sistemleri ile birlikte, bütünlük bir şekilde yöneterek, örnek bir kuruluş olmak için tüm gücümüzle çalışırız.



Çevre Politikası

Kurumumuz ve çalışanları olarak, ulusal ve uluslararası mevzuat ve düzenlemelere uyar, sürekli gelişmeyi temel alan bir çevre yönetim sistemi dâhilinde, çevre dostu hizmetler veririz.

- Enerji ve doğal kaynakların verimli kullanılması,
- Tasarımdan, ömür çevrimi sonuna kadar tüm süreçlerde, olumsuz çevresel etkilerin azaltılması,
- Kirliliğin kaynağında önlenmesi,
- Çalışanlarımızın ve toplumun çevre bilincinin artırılması,
- Çevre boyutları ile ilgili tüm yasal gereklilikler ve müşteri gerekliliklerinin sağlanması, sürekli gelişim ve iyileştirme olması,
- Teknik ve ekonomik olanaklar çerçevesinde, çevreye en az zarar veren uygun teknolojileri kullanıp, ham madde kullanımını azaltarak, doğal kaynakların korunmasının sağlanması,
- Tesis ve proses tasarımında, çevresel etkilerin göz önünde bulundurulması,
- Çevresel performansımızın sürekli iyileştirilmesi ile temiz ve sağlıklı bir çevrenin gelecek nesillere aktarılması,
- Çevreye olan sorumluluklarımız konusunda tüm çalışmalarımızın, taşeronlarımız ve çevre halkının bilinçlendirilmesi ve katılımlarının sağlanması,
- Ürünün çevresel etkilerinin iyileştirilebilmesi için tedarikçilerle ve müşterilerle sürekli iletişim içerisinde bulunulması,
- Üretim taşıma, stoklama, işletme, arıtma ve bakım faaliyetleri sonucu oluşabilecek atıkları azaltarak, geri dönüşüm ve yeniden kullanım alternatiflerinin değerlendirilmesi,
- İş sağlığı ve güvenliği kuralları çerçevesinde oluşabilecek acil durum risklerini azaltarak, sağlık, güvenlik ve çevre bütünlüğünün oluşturulması yönünde faaliyetlerimizi Kalite, İş Sağlığı ve Güvenliği ile Enerji Verimliliği Yönetim Sistemleri ile birlikte bütünlük bir şekilde yöneterek, çevresel öncülüğümüzle, örnek bir kuruluş olmak için, tüm gücümüzle çalışırız.



İSG Politikası

Kurumumuz ve çalışanları olarak, ulusal ve uluslararası mevzuat ve düzenlemelere uyar, sürekli gelişmeyi temel alan bir İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi dâhilinde, sağlıklı ve güvenli bir çalışma ortamı yaratırız.

- Çalışma ortamında ortaya çıkabilecek sağlık ve güvenlik risklerinin analiz edilerek minimize edilmesi,
- İş Sağlığı ve Güvenliği bilincinin oluşturulması ve geliştirilmesi için eğitim faaliyetlerinin düzenlenmesi,
- İşyeri ve eklentilerinde; çalışanların, alt yüklenicilerin, ziyaretçilerin ve işyeri dışında çalışan şirket personelimizin sağlık ve güvenliklerini temin etmek için, yürürlükte bulunan İSG mevzuatına ve İSG ile ilgili diğer gerekliliklere uygun olarak, her türlü tedbiri almayı, araç gereç ve kişisel koruyucu ekipmanları bulundurmamayı, gereğinde kullanılmasını sağlamayı,
- İşyeri ve eklentilerinde, iş kazası ve meslek hastalığı doğurabilecek emniyetsiz durum ve hareketleri, olası kaza risklerini, etkin bir risk değerlendirmesi yaparak önceden tespit etmeyi ve ortadan kaldırmayı,
- İşyerinde, iş kazası ve meslek hastalığına sebep olabilecek riskleri tespit edip, her seviyedeki çalışanların, ziyaretçilerin, alt yüklenicilerin sağlık, güvenlik ve sosyal refahlarını temin etmeyi, kendilerine ve ailelerine ait ileride doğabilecek her türlü maddi ve manevi kayıpları azaltmayı,
- Çalışanlarımızı iş sağlığı ve güvenliği alanında eğitmeyi ve iyi bir iş sağlığı ve güvenliği bilincine erişmelerini sağlamayı,
- İşyerinde hizmet veren alt yüklenici ve ziyaretçilerin de Kurumumuzun koymuş olduğu iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurallara uymalarını sağlamayı,
- Kurumumuzu, İSG uygulamaları açısından, bağlı bulunulan kurumlar, sanayi odaları ve demekler nezdinde örnek bir şirket haline getirmeyi,
- Enerji dünyasının gelişimini göz önüne alarak, gelecekte karşılaşılabilecek olası durumları bugünden tahmin etmeyi, sürekli gelişmeyi ve durumumuzu gözden geçirmeyi,
- Sıfır iş kazası ve sıfır meslek hastalığı hedefini benimseyerek, gerekli önlemleri almak suretiyle verimliliğimizin artırılması yönündeki faaliyetlerimizi, Kalite Çevre ve Enerji Verimliliği Yönetim Sistemleri ile birlikte, bütünlük bir şekilde yöneterek, iş sağlığı ve güvenliği açısından örnek bir kuruluş olmak için tüm gücümüzle çalışırız.

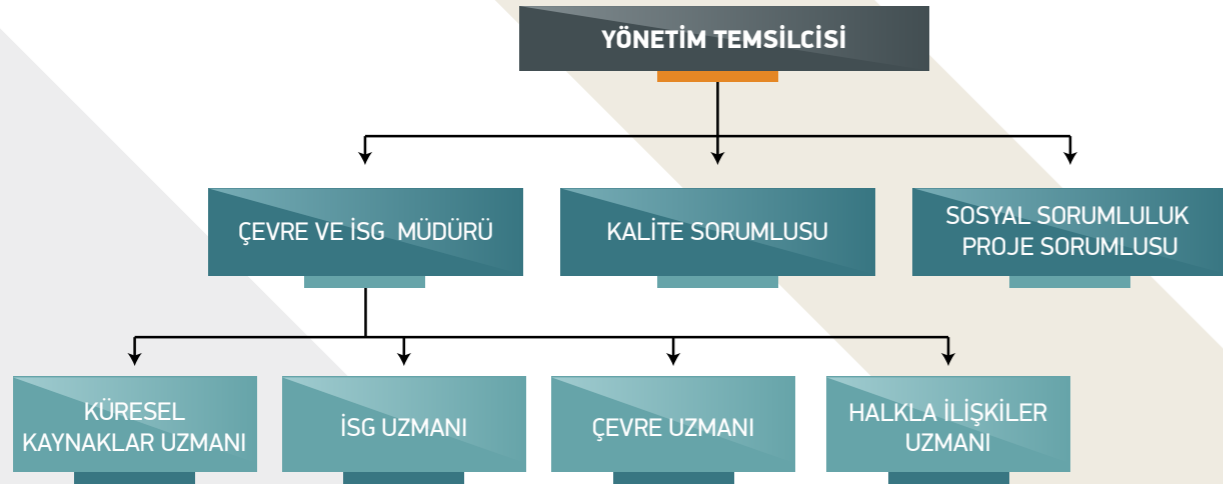
Enerji Verimliliği Politikası

Yeni nesillere daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir dünya bırakmak için her bireyin sorumlulukları olduğunu biliyor; çevre ve enerji tüketimi ile ilgili yükümlü olduğumuz uygulanabilir bütün yasal şartlara uymanın yanı sıra;

- Çevreye olan duyarlılığımızdan ödün vermeden enerji performansımızı sürekli ölçmeyi ve arttırmayı,
- Enerji tüketen yapılarımızı ve sistemlerimizin performanslarını denetleyerek, kurum olanakları dahilinde revizyonlar yaparak, mevzuat ve konfor şartlarından ödün vermeden enerji ve kaynak tüketimlerinin azaltılmasını,
- Çevre bilinci ve enerji verimliliği konusunda çalışanlarımızı bilinçlendirmeyi, bu suretle sadece kurum içinde değil günlük hayatın her aşamasında ufakta olsa pozitif bir iz bırakabilmeyi,
- Çevre dostu ve tasarruflu ürünler kullanmaya öncelik tanımayı,
- Karbon emisyonunu mümkün olan en düşük seviyede tutmayı,
- Enerji yönetim süreçlerine ilişkin tüm bilgi ve deneyimimizi kurum içinde ve dışında ilgili bütün platformlarda paylaşmayı,
- Enerji yönetim sistemimizin etkinliğini, düzenli olarak gerçekleştireceğimiz toplantılarda tartışarak, bütün çalışanlarımızın görüşlerini alarak geliştirmek için gayret göstermeyi,
- Düzenli daha yüksek hedefler belirlemek sureti ile enerji performans gelişimimizi uygun bir plân dahilinde gerçekleştirmeyi Enerji Politikamız olarak belirlediğimizi ve Kalite, Çevre, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri ile birlikte, bütünlük bir şekilde yönettiğimizi duyururuz.

1.3.1. Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi Organizasyon Şeması

AKFEN Merkezinde çevre, sosyal ve iş sağlığı güvenliği uygulamalarından sorumlu olarak Yönetim Kurulu tarafından atanmış bir Yönetim Temsilcisi bulunmaktadır. Ayrıca çevre, İSG, sosyal ve enerji verimliliği saha uygulamalarından sorumlu olarak Çevre ve İSG (ÇİSG) Müdürü atanmıştır. Tüm çevre, İSG, sosyal ve enerji verimliliği konularını incelemek ve gerekli aksiyonları almak amacıyla da Çevre Konseyi oluşturulmuştur. AKFEN Yönetim Kurulu, organizasyon yapısı içindeki bu görevleri Şekil 1'de tanımlamıştır.



Şekil 1: AKFEN Çevre Konseyi



1.3.2. Görev Tanımları

Yukarıda verilen organizasyon yapısı için belirlenen görev tanımları AKFEN Entegre Yönetim Sistemi kapsamında "Organizasyon El Kitabı"nda detaylı olarak verilmektedir. Bu dokümanda ise çevre, sosyal ve İSG ile ilgili anahtar görev tanımları özetlenmektedir.

Unvan	Görev Tanımı
Genel Müdür	<p>AKFEN merkez ve enerji santrallerinde Sosyal, Çevresel, İSG ve küresel kaynak kullanımı politikaları, amaçlar ve faaliyetlerinin sürdürülmesinden ve ilgili endüstriyel iyi uygulamaların yerine getirilmesinden sorumludur. Yönetim temsilcisi doğrudan Genel Müdüre bağlı olarak çalışmaktadır. Genel Müdürün görevleri:</p> <ul style="list-style-type: none">AKFEN'in faaliyetleri ilgili olarak çevresel etkileri ve İSG tehlikelerini önlemek, en aza indirmek ve olası sosyal şikayetleri gidermek ve enerji verimliliğini artırmak üzere gerekli ve uygulanabilir her şeyin yapılmasını sağlamak,Bu konularda politika ve hedefler belirlemek,Olası yeni yatırımların sosyal, çevresel ve İSG yönlerinden fizibilitelerinin yapılmasını Çevre Konseyinden istemek,AKFEN, enerji yatırımlarının inşaat aşamasında, yüklenicinin ulusal mevzuat ve ilgili yabancı standartlara (EBRD, IFC, vb.) uygun olarak çalışmasını sağlamak üzere, yüklenici sözleşmelerinde çevresel, sosyal ve İSG gerekleri konusunda hükümler bulundurulmasını sağlamak ve yüklenicinin performansını denetletmek,Yönetim Temsilcisini atamak,Çevresel, sosyal ve İSG dokümanlarının ve uygulamalarının etkinliğini ve bu konular ile görevlendirdiği personelin verimliliğinin sürekli olarak gözden geçirmek, geliştirilmesini sağlamak,Çalışanların görevlerini çevre dostu ve güvenli bir şekilde sürdürebilmesi için yeterli eğitim almalarını sağlamak,Personel beceri ve motivasyonunu artırmak, işgücü yönetimini yapmak, çalışma koşulları iyileştirmek, personel eğitimi için kaynak sağlamak, performans değerlendirmelerinin yapılmasını sağlamak.
Yönetim Temsilcisi	<p>AKFEN Kalite, Çevre, İş Sağlığı ve Güvenliği ile Enerji Verimliliği Entegre Yönetim Sisteminin kurulması ve işletilmesinden sorumludur. Yönetim temsilcisinin görevleri:</p> <ul style="list-style-type: none">AKFEN merkez ofisi ve işletmedeki santrallerde kalite, çevre, İSG ve enerji verimliliği sistem uygulamalarını yürütmek,Kalite, çevre, İSG ve enerji verimliliği doküman ve uygulamalarının etkinliğini sağlamak ve sürekli olarak gözden geçirmek, geliştirilmesini sağlamak,İnşaat halindeki santrallerde yüklenicinin performansının periyodik olarak denetlenmesini sağlamak,AKFEN Çevre Konseyinin çalışmalarının sürekliliğini sağlamak, alınan kararların uygulanmasını takip etmek,İç denetimler yaparak entegre sistemlerin işleyişini kontrol etmek,Sistem performansı hakkında Genel Müdüre rapor vermek,Faaliyetlere uygulanabilir ulusal ve uluslararası mevzuatı belirlemek ve Genel Müdürü bilgilendirmek,Çevresel, Sosyal ve İSG ile enerji verimliliği hedeflerinin belirlenmesinde organizasyon şemasındaki birimlerle birlikte çalışmak.

Unvan	Görev Tanımı
ÇİSG Müdürü	<p>Çevre ve İSG Müdürü, hem AKFEN çevre ve İSG uygulamalarından sorumludur, hem de Çevre Komisyonuna başkanlık eder. Çevre ve İSG (EHS) Müdürünün görevleri;</p> <ul style="list-style-type: none"> Faaliyetlere uygulanabilir ulusal ve uluslararası mevzuatı belirlemek, Genel Müdürü bilgilendirmek, Faaliyetlerin çevresel etkilerinin ve İSG tehlikelerinin belirlenmesini sağlamak, etkileri ortadan kaldırmak veya en aza indirmek için alınması gereken önlemlerin ve olası sosyal şikâyetleri gidermek üzere gerekli ve uygulanabilir yöntemlerin belirlenmesini sağlamak, Olası yeni yatırımların sosyal, çevresel ve İSG yönlerinden fizibilitelerinin yapılmasını sağlamak ve Genel Müdüre rapor vermek, AKFEN, Enerji yatırımlarının inşaatı aşamasında ulusal mevzuat ve ilgili yabancı standartlar (EBRD, IFC, vb.) kapsamında, yüklenicinin çevresel, sosyal ve İSG gerekliliklerini yerine getirmesini denetlemek ve Genel Müdüre raporlamak, Alınacak önlemlerle ilgili sektörel iyi uygulama örneklerini belirlemek, Çevresel, sosyal ve İSG uygulamalarının etkinliğini sağlamak ve sürekli olarak gözden geçirmek, geliştirilmesini sağlamak, Çalışanların görevlerini çevre dostu ve güvenli bir şekilde sürdürebilmesi için yeterli eğitim ihtiyaçlarını belirlemek, Amaç ve hedeflerden sapmaların tespit edilmesi durumunda düzeltici/önleyici faaliyetleri belirlemek ve etkinliğini izlemek, Çalışanlar, yöre insanları ve yerel kuruluşlardan gelecek çevresel ve sosyal şikâyetlere cevap verilmesini sağlamak ve denetlemek, AKFEN Çevre Konseyinin çalışmalarının sürekliliğini sağlamak, alınan kararların uygulanmasını takip etmek.
Sosyal Sorumluluk Proje Sorumlusu	<p>AKFEN'in sosyal sorumluluk projelerinin geliştirilmesi ve uygulanmasından sorumludur. Sosyal Sorumluluk Proje sorumlusunun görevleri;</p> <ul style="list-style-type: none"> Bu amaçla gerektiğinde AKFEN Holding'le iş birliği yapmak, İşletmedeki ve/veya inşaat halindeki santraller için yapılan sosyal değerlendirme çalışmaları sonucuna göre, ihtiyaçlara uygun olarak sosyal destekleri belirlemek, Bu destek projelerinin uygulanması için zaman, bütçe planları oluşturmak ve Genel Müdür onayı ile uygulamaları yapmak/yaptırmak, Sonrasında ise bu desteklerin etkinliğini kontrol etmek ve gerekiyorsa düzeltmeler, yeni düzenlemeler oluşturmak.
Küresel Kaynaklar Uzmanı	<p>ISO 50001 Enerji Verimliliği Sistemi uygulamalarından sorumludur. Küresel Kaynaklar Uzmanının görevleri;</p> <ul style="list-style-type: none"> AKFEN merkez ve santrallerinde enerji verimliliği dokümantasyon ve uygulamalarını oluşturmak, İlgili mevzuat takibini yapmak, İç denetimler yapmak, Enerji verimliliği amaç ve hedeflerden sapmaların tespit edilmesi durumunda düzeltici/önleyici faaliyetleri belirlemek ve etkinliğini izlemek, Küresel kaynak kullanımı ile ilgili eğitim ihtiyaçlarını belirlemek, İlgili cihaz ve ekipmanların periyodik kontrol ve denetimini yapmak/yaptırmak ve kayıtlarını tutmak, Merkez ve santrallerdeki enerji verimliliği ile ilgili kayıtları tutmak, arşivlemek ve gerektiğinde ilgililere göstermek için hazır bulundurmak.

Unvan	Görev Tanımı
İSG Uzmanı	<p>OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi uygulamalarından sorumludur. İSG Uzmanının görevleri;</p> <ul style="list-style-type: none"> AKFEN merkez ve santrallerinde iş sağlığı ve güvenliği dokümantasyon ve uygulamalarını oluşturmak, İlgili mevzuat takibi yapmak, İç denetimler yapmak, İSG amaç ve hedeflerinden sapmaların tespit edilmesi durumunda düzeltici/önleyici faaliyetleri belirlemek ve etkinliğini izlemek, İSG ile ilgili eğitim ihtiyaçlarını belirlemek, Kullanılan cihaz ve ekipmanların periyodik kontrol ve denetimini yapmak/yaptırmak ve kayıtlarını tutmak, Merkez ve santrallerdeki İSG ile ilgili kayıtları tutmak, arşivlemek ve gerektiğinde ilgililere göstermek için hazır bulundurmak, Acil durum plan ve hazırlıklarını denetlemek, Yüklenicilerin İSG kayıt ve performansını kontrol etmek veya edilmesini planlamak, OSGB hizmeti alınmasını koordine etmek ve denetlemek, İSG ile ilgili izin ve bildirimleri takip etmek, yapılmasını sağlamak.
Çevre Uzmanı	<p>ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi uygulamalarından sorumludur. Çevre Uzmanının görevleri;</p> <ul style="list-style-type: none"> AKFEN merkez ve santrallerinde çevre yönetim sistemi dokümantasyon ve uygulamalarını oluşturmak, İlgili çevre mevzuatının takibini yapmak, İç denetimler yapmak, Çevresel amaç ve hedeflerden sapmaların tespit edilmesi durumunda düzeltici/önleyici faaliyetleri belirlemek ve etkinliğini izlemek, Çevre ile ilgili eğitim ihtiyaçlarını belirlemek, uygulamak Merkez ve santrallerdeki çevresel kayıtları tutmak, arşivlemek ve gerektiğinde ilgililere göstermek için hazır bulundurmak, Çevresel izin ve bildirimleri takip etmek, yapılmasını sağlamak, Çevresel acil durum plan ve hazırlıklarının denetlemek, Yüklenicilerin çevresel kayıt ve performansını kontrol etmek veya edilmesini planlamak.
Halkla İlişkiler Uzmanı	<p>ÇİSG Müdürüne bağlı olarak çalışacak olan Halkla İlişkiler Uzmanının görevleri aşağıda listelenmiştir;</p> <ul style="list-style-type: none"> Proje/santral etki alanındaki paydaş gruplarla ilişki kurmak, yörenin sosyal ve ekonomik özelliklerini belirlemek, Paydaş Gruplara santral/inşaat faaliyetleri tanıtmak, Olası şikâyetleri kayıt altına almak, sonuçlandırmak, Sosyal destekler için plan hazırlanmasına yardımcı olmak, Özel faaliyetler (patlatma, altyapı tamiratları ile ilgili kesintiler, ulaşım kısıtlamaları, vb.) için halkı bilgilendirmek, Olası uyuşmazlıklar için çözümler üretmek, arabuluculuk yapmak, Paydaş katılım planını uygulamak, Kamulaştırma, YYP süreçlerinin planlanan şekilde ilerlemesini kontrol etmek, Personele yöre halkı ile ilişkiler konusunda eğitim vermek, Yerel istihdam ve tedarik planı hazırlamak, Yapılan sosyal faaliyetler için aylık rapor hazırlamak ve ÇİSG Müdürüne sunmak.

1.3.3. İç Denetimler Ve Raporlama

AKFEN, işletmedeki santrallerde ve inşaat halindeki projelerinde ulusal çevre ve İSG mevzuatı ile EBRD ve IFC performans standartlarına uygunluğu, yapacağı iç denetimlerle sağlar. Kalite, çevre, İSG ve enerji yönetim sistemleri kapsamında iç denetçilerle veya 3. göz bağımsız denetçilerle yapılan denetimlerin kayıtları tutulacak ve raporlamalar yapılacaktır. İç denetimlerde sadece uygulamalar değil, mevzuat gereği yapılması gereken izlemelerin raporları (toz, gürültü, titreşim, maruziyet, atıksu, vb. analiz raporları) da denetlenir. Bu kapsamda yapılacak denetimler, periyotları ve raporlamalar Ek-3 Denetim Sürecinde verilmektedir.

İç Denetim Raporu: AKFEN kalite sistemleri kapsamında **İç Denetim Prosedürü**'ne göre yılda 1 kez yapılacak iç denetimlerin raporlanmasıdır. Merkez birimleri ve santrallerdeki sistem uygulamaları iç denetçiler tarafından, doküman ve uygulamalar kapsamında denetlenecektir.

İnşaat şantiyelerinin denetlenmesi: AKFEN yenilenebilir enerji yatırımlarını inşa eden yükleniciler, ulusal mevzuata, AKFEN Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemine ve sektörel iyi uygulama örneklerine uyum konularında denetlenir ve denetim bulguları raporlanarak yüklenicinin performansı değerlendirilir.

Yıllık Rapor: AKFEN Çevre ve Sosyal Yönetim sistemi uygulamalarının özetlendiği ve EBRD/IFC'ye verilmek için hazırlanan rapordur. Bu rapor içeriğinde aşağıdaki ana başlıklara ait veriler derlenecektir:

- Verilen eğitimler
- Yöre halkı ve ilgili STK'larla yapılan toplantılar
- Şikayetler
- Çalışan sayısı ve dağılımı (kadın, erkek sayısı, işten çıkanların sayısı, vb.)
- Toplam adam-gün çalışma
- Kaza istatistikleri (kazalar, kayıp zaman vb.)
- Kaynak kullanımı (enerji ve doğal kaynak kullanımı) ve kirlilik önleme (sera gazı envanteri, tehlikeli ve diğer atık miktarları)
- Alınan risk azaltıcı önlemler
- Arazi edinimi (yeniden yerleşim, vb.)
- Biyoçeşitliliğin korunması için alınan önlemler
- Kültürel miras bulguları
- Yeni yatırımlarla ilgili bilgiler
- Belirlenmiş olan aksiyon planının gerçekleştirme durumu hakkında bilgiler



Unvan	Görev Tanımı
Çevre Konseyi	<p>Çevre Konseyi ÇİSG Müdürü başkanlığında çevre, İSG, küresel kaynaklar ve sosyal işler uzmanlarının katılımı ile oluşur. Çevre Konseyinin görevleri:</p> <ul style="list-style-type: none">• Faaliyetlere uygulanabilir ulusal ve uluslararası mevzuatı takip etmek, belirlemek ve kayıt altına almak,• Faaliyetlerin çevresel etkilerini ve İSG tehlikelerini belirlemek, etkileri ortadan kaldırmak veya en aza indirmek için alınması gereken önlemleri belirlemek ve olası sosyal şikayetleri gidermek üzere gerekli ve uygulanabilir yöntemleri belirlemek,• Olası yeni yatırımların sosyal, çevresel ve İSG yönlerinden fizibiliteğini yapmak/ yaptırmak ve raporlamak,• AKFEN, enerji yatırımlarının inşaatı aşamasında ulusal mevzuat ve ilgili yabancı standartlar (EBRD, IFC, vb.) kapsamında, yüklenicinin çevresel, sosyal ve İSG gereklerini yerine getirmesini denetlemek ve raporlamak,• Alınacak önlemlerle ilgili sektörel iyi uygulama örneklerini belirlemek,• Çevresel, sosyal ve İSG dokümanlarının ve uygulamalarının etkinliğini sağlamak ve sürekli olarak gözden geçirmek, geliştirilmesini sağlamak,• Çalışanların görevlerini çevre dostu ve güvenli bir şekilde sürdürebilmesi için gerekli eğitimleri vermek veya organize etmek,• Amaç ve hedeflerden sapmaların tespit edilmesi durumunda düzeltici/önleyici faaliyetleri belirlemek ve etkinliğini izlemek,• Periyodik denetimler yapmak ve raporlamak,• Yönetimin gözden geçirme faaliyetleri için rapor hazırlamak,• Ortaklar ve/veya finans kuruluşları için yıllık raporlar hazırlamak,• Çevresel, Sosyal ve İSG hedeflerinin belirlenmesinde katkıda bulunmak,• Acil durumlara ilişkin planlar ve tatbikat planları hazırlamak ve periyodik tatbikatlar ile personellerin hazır bulunmalarını sağlamaya çalışmak,• İSG risk analizi çalışmaları gerçekleştirmek, yaşanan her yeni durumla birlikte gerekiyorsa risk analizini revize etmek,• Çalışanlar, yöre insanları ve yerel kuruluşlardan gelecek çevresel ve sosyal şikayetleri kayıt altına almak ve cevap vermek,• Kaza/ vaka analizlerini yapmak, kaza nedenlerini belirleyerek gerekli düzeltici faaliyetler için öneride bulunmak,• Atık yönetimi uygulamalarını takip ve kontrol etmek,• Faaliyetlerle ilgili izin, ruhsat, vb. işlerin zamanında yapılmasını denetlemek,• Paydaş katılım planını uygulamak, gerekli revizyonları yapmak,• ICOLD kapsamına giren HES'ler için, gerekli emniyet tedbirlerinin alınmasını ve denetim yapılmasını koordine etmek.

1.3.4. Yasal Denetimler

Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde kalan serbest ve münhasır ekonomik bölgeler dâhil egemenlik ve yargılama sahaları içerisindeki tüm kara ve deniz alanlarında 2872 sayılı Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamındaki her türlü kirlilik kaynağı ve ihlaller denetime tabidir. Bu nedenle AKFEN'in inşaat ve işletmedeki tüm tesisleri yasal denetim sürecine tabidir. Yasal Denetim süreci Ek-4'de verilmiştir.

Denetimlerin Bağlı Olduğu Mevzuat;

- 2872 Sayılı Çevre Kanunu
- Çevre Denetim Yönetmeliği -21.11.2008/27061
- Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği -10.09.2014 /28828

Çevre mevzuatı denetimlerinde Çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri yetkilidir. Bazı illerde Çevre Kanununun gürültü, hafriyat, bitkisel atık yağ vb. konularında yetki Belediyelere devredilmiştir. Devir olan konularda yetki devri yapılmış Belediyeler yetkilidir.

Denetimler Çevre Denetim Yönetmeliği gereği haberli, habersiz ve şikayet üzerine olmak üzere 3 şekilde yapılmaktadır.

Yapılan denetimlerden sonra uzmanlar tarafından tutanak tutulmakta ve sorumlu bir personele imzalatılarak bir nüshası tesiste bırakılmaktadır. Yüklenicinin sorumluluğu tespit edilen bir denetimde ise tutanakları yüklenici yetkilisi imzalamalıdır. Tutulan tutanağın imzalanmadan önce okunması ve yanlış ifadeler var ise itiraz edilerek düzeltilmesi gereklidir.

Denetim tutanakları Şantiye/Tesis Çevre Sorumlusu tarafından aynı gün içerisinde AKFEN Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcıları ile Çevre ve İSG Müdürü'ne iletilecektir.



2. İNŞAAT ÖNCESİ, İNŞAAT DÖNEMİ, İŞLETMEYE ALMA AŞAMASI VE İŞLETME AŞAMASI KAPSAMINDAKİ İZİN SÜREÇLERİ

2.1. Ulusal Mevzuat

Proje/nihai yatırım kararı verme sürecinden başlayarak işletme süresince ve sonrasında Türk mevzuatına uygun hareket edilecektir.

Çevre konusunda ilgili yönetmelikler açıklamaları ile birlikte rapor ekinde verilmiştir (Bkz. Ek-18).

i. Yenilenebilir Enerji İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu
- 6719 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
- 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun
- 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanunu

ii. Çevre Mevzuatı İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 2872 sayılı Çevre Kanunu

iii. İSG Mevzuatı İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- 4857 sayılı İş Kanunu
- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

iv. Enerji Verimliliği İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu

v. İmar ve Yapılar İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 3194 sayılı İmar Kanunu
- 4708 sayılı Yapı Denetimi Kanunu

vi. Biyoçeşitliliğin Korunması İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu
- 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu

vii. İnsan Kaynakları İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 4857 sayılı İş Kanunu
- 5510 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu

viii. Kamulaştırma ve Arazi Edinimi İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu
- 6831 sayılı Orman Kanunu
- 4342 sayılı Mera Kanunu
- 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu
- 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanun
- 03 Mart 1340 (1924) tarihli ve 431 sayılı Kanunla Hazineye Kalan Taşınmaz Mallardan Bazılarının Zilyetlerine Devri Hakkında 4071 sayılı Kanun
- 5393 sayılı Belediye Kanunu
- 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu
- 5543 sayılı İskan Kanunu
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu
- 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu
- 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanunu
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu
- 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
- 3402 sayılı Kadastro Kanunu
- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu

ix. Su Kullanımları İle İlgili Ulusal Kanunlar

- 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun
- 831 sayılı Sular Hakkında Kanun
- 6172 sayılı Sulama Birlikleri Kanunu
- 4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Koruma Kanunu
- 7478 sayılı Köy İçme Suları Hakkında Kanun
- 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu



2.2. Nihai Yatırım Kararı Alma Süreci

Yenilenebilir Enerji Projelerinde nihai yatırım kararı, Şekil 2'de verilen ana başlıklar değerlendirildikten sonra alınır.



Şekil 2: Yenilenebilir Enerji Projelerinde Nihai Yatırım Kararı Alma Süreci

Yenilenebilir enerji projesini hayata geçirmeye karar verildikten sonraki süreçler, inşaat öncesi aşama, inşaat aşaması, işletmeye alma aşaması ve işletme aşaması olarak ayrı ayrı açıklanmıştır.

Fizibilite ve mühendislik dahil diğer çalışmalara başlanılmadan önce enerji üretim tesislerinin inşa edilmesi için seçilen alanın ulusal mevzuat çerçevesinde değerlendirilmesi ve yerel halk açısından ne tür engellerle karşılaşılacağına bilinmesi ve bu engellerin aşılması için gereken yol haritasının çıkartılması önem arz etmektedir.

Projenin halkın görüşlerine ve mevzuata uygun olarak dizayn edilmesi ile sonradan çıkacak problemlerin önüne geçmek hem ekonomik, hem de zaman yönünden projenin sürecini olumlu etkileyecektir. Bu nedenle Yenilenebilir Enerji projelerine karar verildikten sonra öncelikle ön etüt çalışmalarına başlanılacaktır.

Sahada yapılacak her türlü araştırma ve faaliyetlerde halkla ilişkilere önem verilecektir. Bu nedenle ön etüt çalışmasından başlamak üzere projeden etkilenebilecek yerel halk ile görüşmeler, merkezde Halkla İlişkiler Sorumlusunun belirleyeceği şekilde yapılacaktır.

HES, RES, GES ve JES projeleri kültürel miras alanlarında, ulusal ve uluslararası koruma altına alınmış alanlarda planlanmayacaktır.

• Fizibilite Öncesi Yapılacak Ön Etüt Çalışmaları

HES, RES, JES ve GES projeleri için izinlerden önce planlama aşamasında sahalarda mevzuat açısından uygun olup olmadığı belirlenecektir. Bu nedenle fiziksel açıdan uygun olan alanlar mevzuat açısından değerlendirilecek ve öncelikle projenin olası sosyolojik etkileri ve mevzuat uygunluğu fizibilite hazırlanmadan önce etüt edilecektir.

Saha etütlerinde izlenecek yol Şekil 3'de verilmiştir. Enerji üretim tesislerine ilişkin planlanan inşaat sahalarda ve yakın çevresindeki alanlarda;

- Kültür varlıkları, sit alanları
- Mevcut ve planlanan tesisler (karayolları, demiryolları, enerji iletim hatları, vb.)
- Maden sahaları
- Korunan alanlar (Proje yer seçiminde tescilli olmamasına rağmen potansiyel bir koruma alanı var ise bu konuda ilgili kurumdan onay alınmalıdır)
- Arazi kullanım durumu
- Orman alanları (Tohum Meşçeresi, Tohum Bahçesi, Gen Koruma Ormanları, Gençleştirme Sahaları)
- Yüzeysel ve yeraltı su kaynakları
- Mera alanları
- Tarım arazileri
- Manialar
- Radar ve VOR istasyonları ile çakışmalar (RES projeleri için en az 15 km güvenlik mesafesi talep edilmektedir)
- Biyoçeşitlilik düzeyi
- Projeden etkilenecek yerleşimlerin yoğunluğu, buna bağlı sosyal etki düzeyi

tespit edilerek, önerilen proje inceleme alanı içerisinde bir altlık oluşturarak, projenin gerçekleşmesi için, özellikle enerji üretim tesislerinin inşa edileceği arazilerin hukuki durumu, kamulaştırılması ve projenin bu açıdan sürdürülebilirliği tüm yönleri ile değerlendirilecektir. Projenin hayata geçirilmesi için nihai yatırım kararı alınmasına engel oluşturabilecek mevzuat açısından herhangi bir olumsuzluğun olup olmadığı öncelikle tespit edilecektir. Yapılan ön tespitler sonucunda;

- Mevzuat açısından aşılamaz hususlar söz konusu mudur? Bu konuda nasıl bir yöntem izlenecektir?
- Aşılabilir hususlar için hangi kurumlardan hangi izinler alınmalıdır?
- Planlama aşamasında dikkat edilecek hususlar söz konusu mudur?

sorularına ilişkin araştırmanın yapılması ile yatırım kararı verilen projede, olası sorunlar ve varsa çözümleri belirlenerek süreç ona göre yürütülecektir. Mevzuat açısından aşılamaz konular mevcut ise, yatırıma devam etmeme kararı alınacak ve fizibilite öncesinde olumsuz tespit edildiği için harcanacak emek ve maddi zararların önüne geçilmiş olacaktır.

Fizibilite aşamasındaki çalışmaları gösterir süreç Şekil 3'te, projeye yatırım kararı alındıktan sonraki genel süreç Şekil 4'de yer almaktadır.

HARİTALARIN TEMİNİ	KURUMLARDAN BİLGİ ALINMASI	ALINAN BİLGİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ, EŞİK ANALİZİ VE FİZİBİLİTE AŞAMASINA GEÇİLMESİ
<ul style="list-style-type: none"> Uygulama imar planları - Nazım imar planları Çevre düzeni planı Kadastro haritaları Meşçere haritası Arazi kullanım haritası (Statip harita) Uydu görüntüleri Topoğrafik haritalar Jeolojik harita Korunan alanlar haritası 	<ul style="list-style-type: none"> Arazi çalışması ile mevcut durum tespiti yapılmalıdır. Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü Orman ve Su İşleri Bölge Müdürlüğü Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu - Müdürlüğü İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yatırım ve İşletmeler Şubesi BOTAŞ Genel Müdürlüğü (Arazi, İnşaat ve Kamulaştırma Daire Başkanlığı) DSİ Bölge Müdürlüğü TCDD Genel Müdürlüğü Karayolları Genel Müdürlüğü/bölge müdürlüğü İl Özel İdaresi / Büyükşehir belediyesi Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Tabiat Varlıkları Şube Müdürlüğü Belediye TEİAŞ Bölge Müdürlüğü MİGEM İller Bankası Şube Müdürlüğü Milli Savunma Bakanlığı Ulaştırma Bölge Müdürlüğü Orman Bölge Müdürlüğü Orman ve Su İşleri Bölge Müdürlüğü İlgili elektrik dağıtım şirketi Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü EPDK DHMİ 	<ul style="list-style-type: none"> Maden ruhsatlı (maden, taş ocağı, kum-çakıl ocağı) alan ile çakışma var mı? Arkeolojik / doğal sit alanı, tabiat varlığı, korunan alan, turizm gelişme projeleri mevcut mu? İçme suyu, sulama alanı, gölet, baraj, kuyu (mevcut ve planlanan) proje var mı? Karayolu-otoyol-köy yolu-demiryolu-köprü-boru hattı mevcut mu ve planlanan proje var mı? Proje ile çakışan RES, GES, HES, JES, TES, EİH vb. Mevcut ve planlanan proje var mı? Projeye ait planlama sırasında halkın talep ettiği bir husus var mı? Mutlak tarım, özel ürün, dikili tarım, sulu tarım, mer'a, toplulaştırma alanları mevcut mu? Radar, vor istasyonları ve uçuş mania alanı ile çakışma var mı? Tohum meşçeresi, tohum bahçesi, gen koruma ormanları, gençleştirme sahaları var mı? Yerleşim alanları, imarlı alanlar var mı? Kentsel atıksu arıtma tesisi, katı atık düzenli depolama alanı, vahşi depolama alanı vb. Mevcut ve/veya planlanan projeler var mı? Askeri ve yasak bölgeler ile çakışma var mı? Serbest bölge, OSB, sanayi alanları vb. Mevcut ve planlanan projeler var mı? Mevcut ve planlanan havalimanı projesi var mı? En yakın mevcut trafo merkezleri ile planlanan trafo merkezleri yerleri nerede?

RES : Rüzgar Ölçüm Direği Kurulur 1 Yıl Ölçüm Yapılır
GES : Güneş Ölçüm Direği Kurulur 1 Yıl Ölçüm Yapılır
HES : Ağı Ölçüm İstasyonu Kurulur ve Ölçüm Yapılır
JES : Arama Ruhsatı Alınır



- İş sağlığı ve güvenliği gereklilikleri yerine getirilir.
- ÇED/PTD taahhütlerine, çevre mevzuatına uygun çalışılır.
- Ekosisteme olan etkiler en az seviyede olacak şekilde çalışılır.
- Halkla ilişkilere ve sosyal yardım çalışmalarına önem verilir.

Şekil 3: Fizibilite Öncesi Yapılacak Çalışmalar

Şekil 4: Yenilenebilir Enerji Yatırımları Genel İş Akış Süreci

2.3. İnşaat Öncesi Yasal İzin Süreçleri

HES, RES, GES, JES, EİH projelerinin tümünü kapsayan İmar Planı onay süreci Ek-24-6'da verilmiştir.

2.3.1. Hidroelektrik Santral Projesi İzin Süreci

HES projeleri inşaat öncesi yasal izin süreçleri Ek-24-1'de verilmiştir.

HES projeleri için yeterli ve güvenilir akım gözlem istasyonu verileri bulmak oldukça güçtür. Bu veriler varsa DSİ'den alınabilir. Akım gözlem istasyonu yoksa proje yerinde en az 1 yıllık akım gözlem istasyonu kurularak akım verileri elde edilir. Bu ölçümler ve proje yeri ile ilgili meteoroloji verilerden hesaplanacak değerler/modeller projenin ekonomik yapılabilirliği açısından dikkatlice irdelenecektir.

HES projeleri için fizibilite hazırlanarak DSİ Genel Müdürlüğü'ne onaylatılacaktır.

Fizibilite onayı ile birlikte ön lisansa başvuru yapılacaktır. Ön lisans süreci HES, RES, GES ve JES projeleri ile ilgili süreç birlikte tek bir şablon üzerinde gösterilmiştir (Bkz. Ek-24-4).

İnşaata başlamadan önce gerekli yasal izinler alınacaktır.

Ön fizibilite alındıktan sonra ÇED/PTD süreci ile birlikte lisans süreci başlatılmalıdır. Lisans almak için izlenecek yasal süreç Ek-24-5'de verilmiştir.

Mansap Su Hakları Raporu hazırlanarak DSİ Genel Müdürlüğü'ne onaylatılacaktır. Bu konuda İller Bankası, Tarım, Gıda ve Hayvancılık Şube Müdürlükleri, Belediyeler, İl Özel İdaresi ve DSİ Bölge Müdürlükleri'nden mevcut kullanımlar ve geleceğe dair planlamaları hakkında görüş alınacaktır.

ÇED/PTD kararı alındıktan sonra kesin projeler hazırlanırken, projeler raporlarda verilen taahhütlere uygun olacaktır. Projede değişiklik yapılacak ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve taşra teşkilatına görüş sorulacaktır. Görüş yazısına göre hareket edilecektir.

İnşaat başlamadan önce yükleniciler ile sözleşmeler yapılacaktır. Sözleşmelerin içeriğinde çevre ile iş sağlığı ve güvenliği konularında mevzuata ve AKFEN Çevre ve Sosyal Yönetim Sistemine uygun çalışmaların yapılacağı ayrıca belirtilecektir. Mevzuata ve AKFEN Çevre ve Sosyal Yönetim Sistemine aykırı uygulamalardan doğacak maddi ve manevi her türlü zararın yükleniciye rücu edileceği belirtilecektir.

2.3.2. Rüzgar Enerji Santrali ve Güneş Enerji Santrali Projesi İzin Süreci

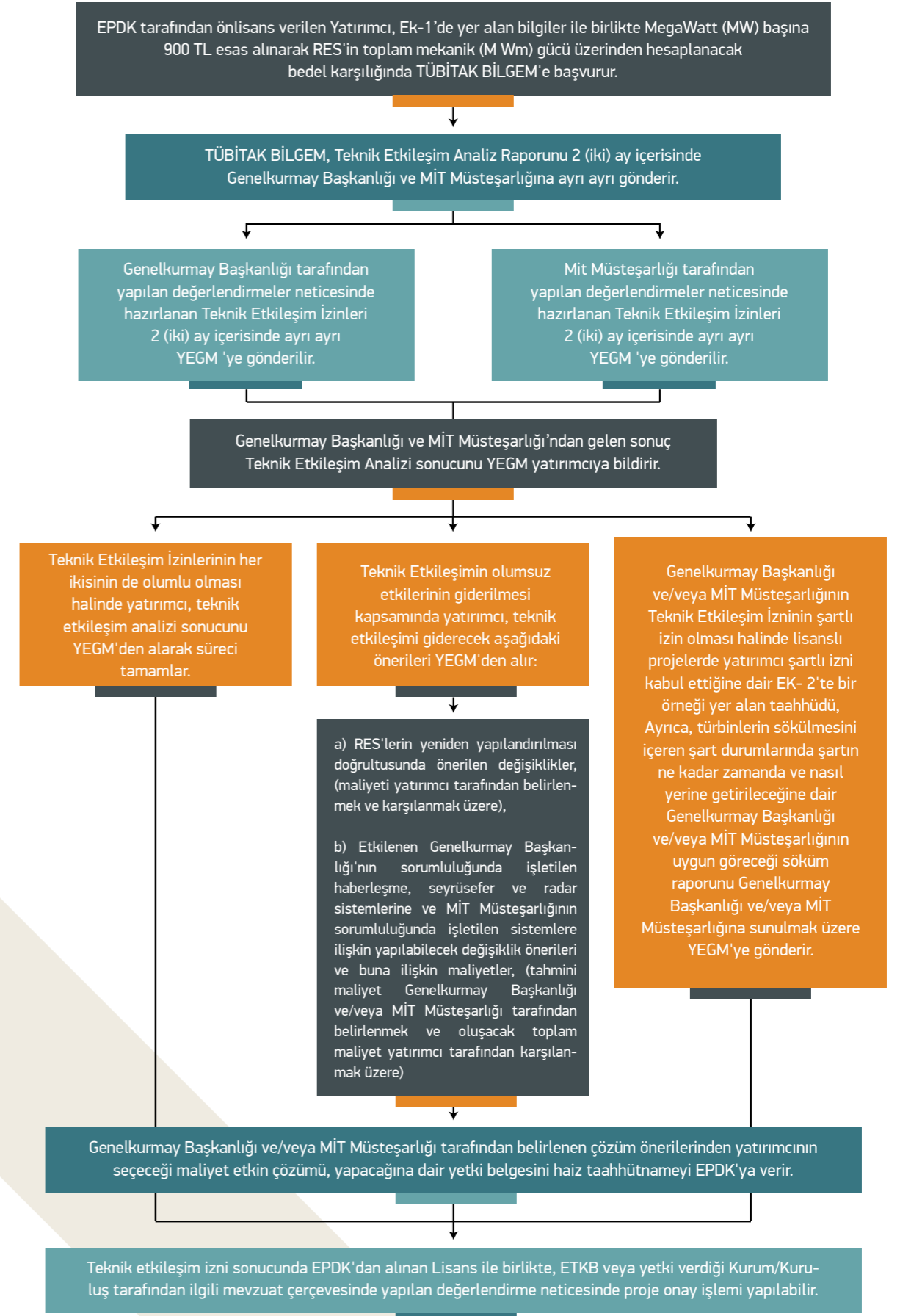
RES ve GES inşaat öncesi yasal izin süreçleri Ek-24-2'de verilmiştir.

Ön Lisans süreci HES, RES, GES ve JES projeleri ile birlikte tek bir şablon üzerinde gösterilmiştir (Bkz. Ek-24-4)

İnşaata başlamadan önce gerekli yasal izinler alınacaktır.

Ön fizibilite tamamlandıktan sonra ÇED/PTD süreci ile birlikte lisans süreci başlatılacaktır. Lisans alma süreci Ek-24-5'de belirtilmiş olup, RES için ayrıca Şekil 5'de belirtilmiştir.

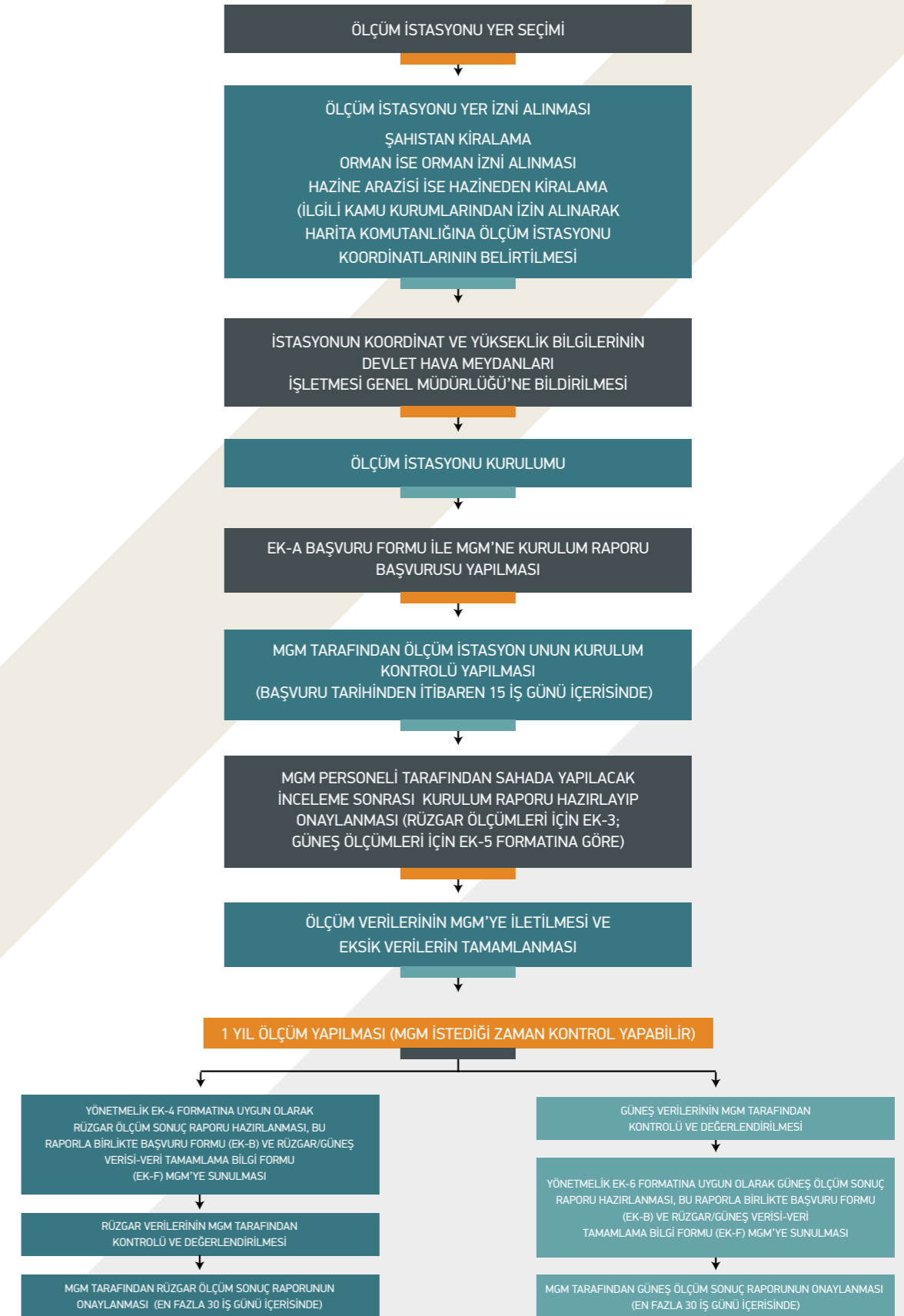
RES ve GES projeleri için ön lisans öncesi en az 1 yıllık ölçümler yaptırılacaktır (Bkz. Şekil 6). RES ve GES projeleri için TEİAŞ yarışma açmaktadır. Yarışmaya katılmak, ön lisans için zorunludur (Bkz. Şekil 7 ve Şekil 8). RES ve GES projelerinin ölçüm ve yarışmaya katılım süreçleri aşağıdaki alt başlıklarda ayrıca belirtilmiştir.



Şekil 5: RES Projeleri Lisans Süreci

RES ve GES Ölçüm Süreci

Yenilenebilir Enerji Projelerinden olan RES ve GES projelerinde ön lisans öncesi en az 1 yıllık ölçümler yapılması zorunludur. Bu nedenle projeye karar verildiğinde ilk iş olarak ölçüm istasyonu kurularak ölçümlere başlanır ve ölçüm sonuç raporu onaylatılır. RES ve GES Ölçümleri için izlenecek yasal süreç Şekil 6'da belirtilmiştir.



Şekil 6: RES ve GES Ölçümleri Süreci

GES ve RES Tesisleri İçin Yarışma Açılması

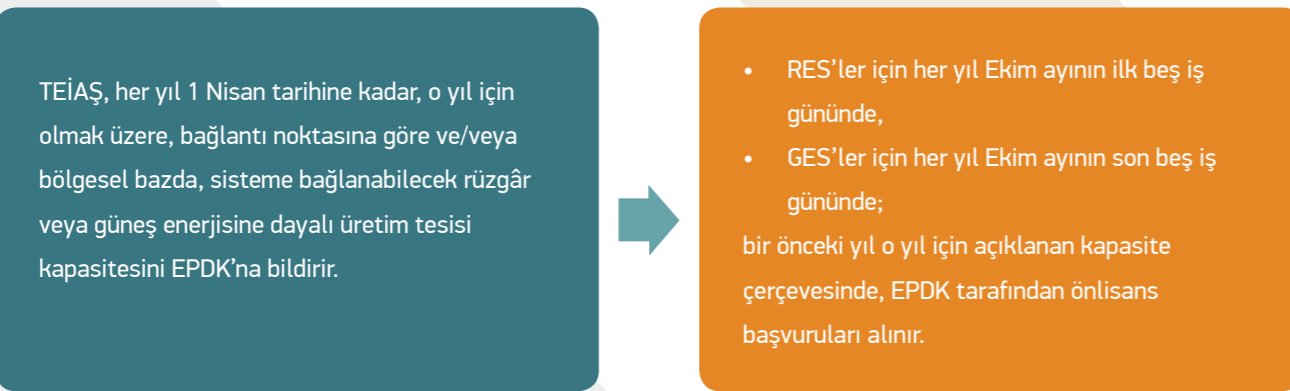
TEİAŞ, RES ve GES yatırımları için her yıl 1 Nisan tarihine kadar, takip eden her yıl için olmak üzere, bağlantı noktasına göre ve/veya bölgesel bazda, sisteme bağlanabilecek rüzgâr veya güneş enerjisine dayalı üretim tesisi kapasitesini EPDK'na bildirir.

Yarışmaya katılım için Rüzgâr ve Güneş Enerjisine Dayalı Üretim Tesisi kurmak üzere yapılan "Önlisans Başvurularına İlişkin Yarışma Yönetmeliği"ne göre hareket edilir.

Elektrik piyasasında rüzgâr ve güneş enerjisine dayalı üretim tesisi kurmak üzere yapılan ön lisans başvurularından EPDK tarafından yarışma yapılmak üzere TEİAŞ'a bildirilen başvurular, yarışmaya katılabilecek RES/GES projeleri olarak ilan edilir.

Yönetmelik Madde 5'de belirlenen belgeleri eksiksiz olarak TEİAŞ'a sunan başvuru sahibi yarışmaya katılabilir. Yarışma TEİAŞ'ın belirlediği yer, gün ve saatte yapılır.

Yasal süreç Şekil 7 ve Şekil 8'de özetlenmiştir.



Şekil 7: TEİAŞ Yarışma Açma Süreci



Şekil 8: RES ve GES Projeleri İçin Ön Lisans Öncesi TEİAŞ Yarışmasına Yasal Katılım Süreci

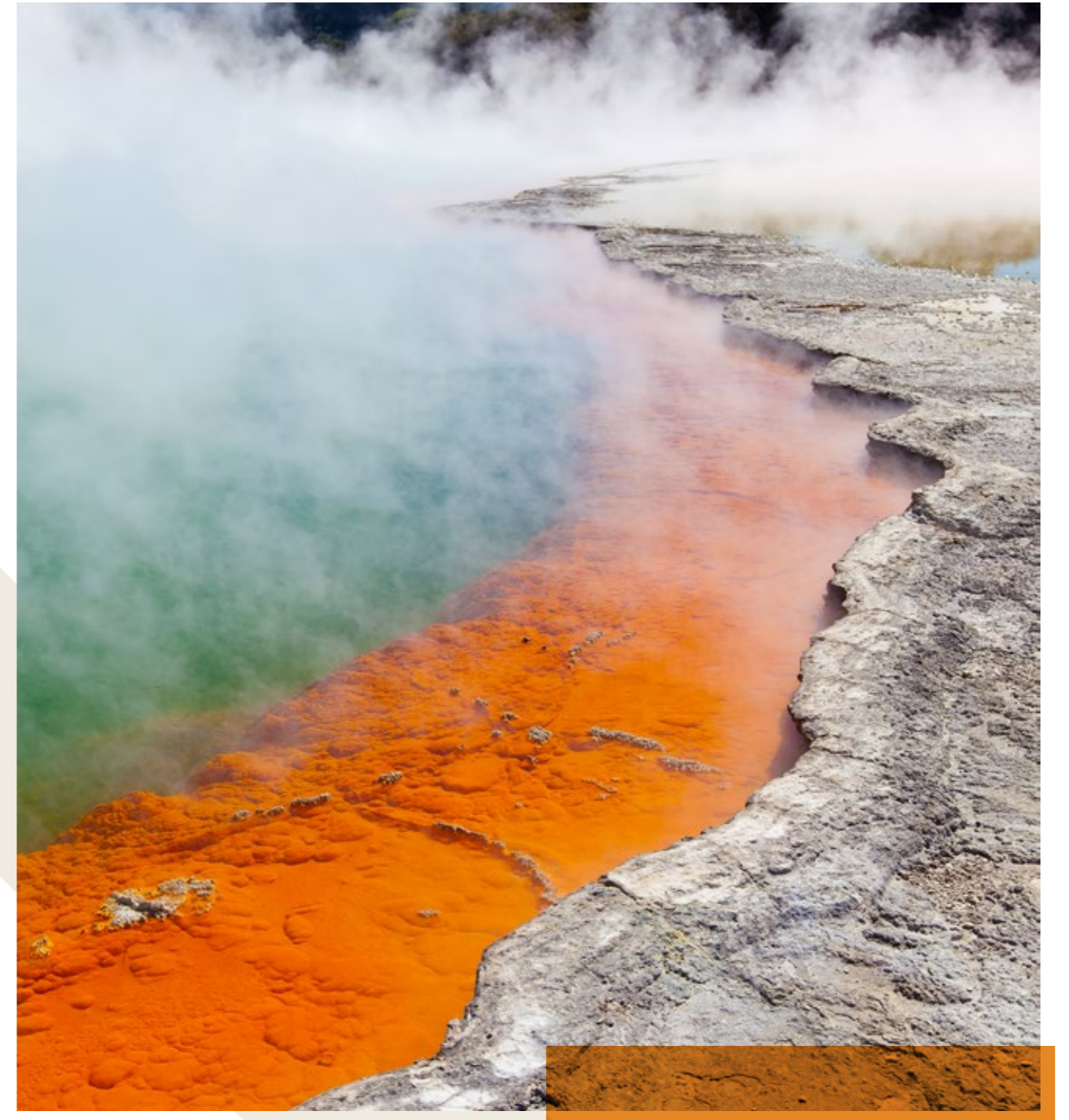
2.3.3. Jeotermal Enerji Santrali Projesi İzin Süreci

2.3.3. Jeotermal Enerji Santrali Projesi İzin Süreci

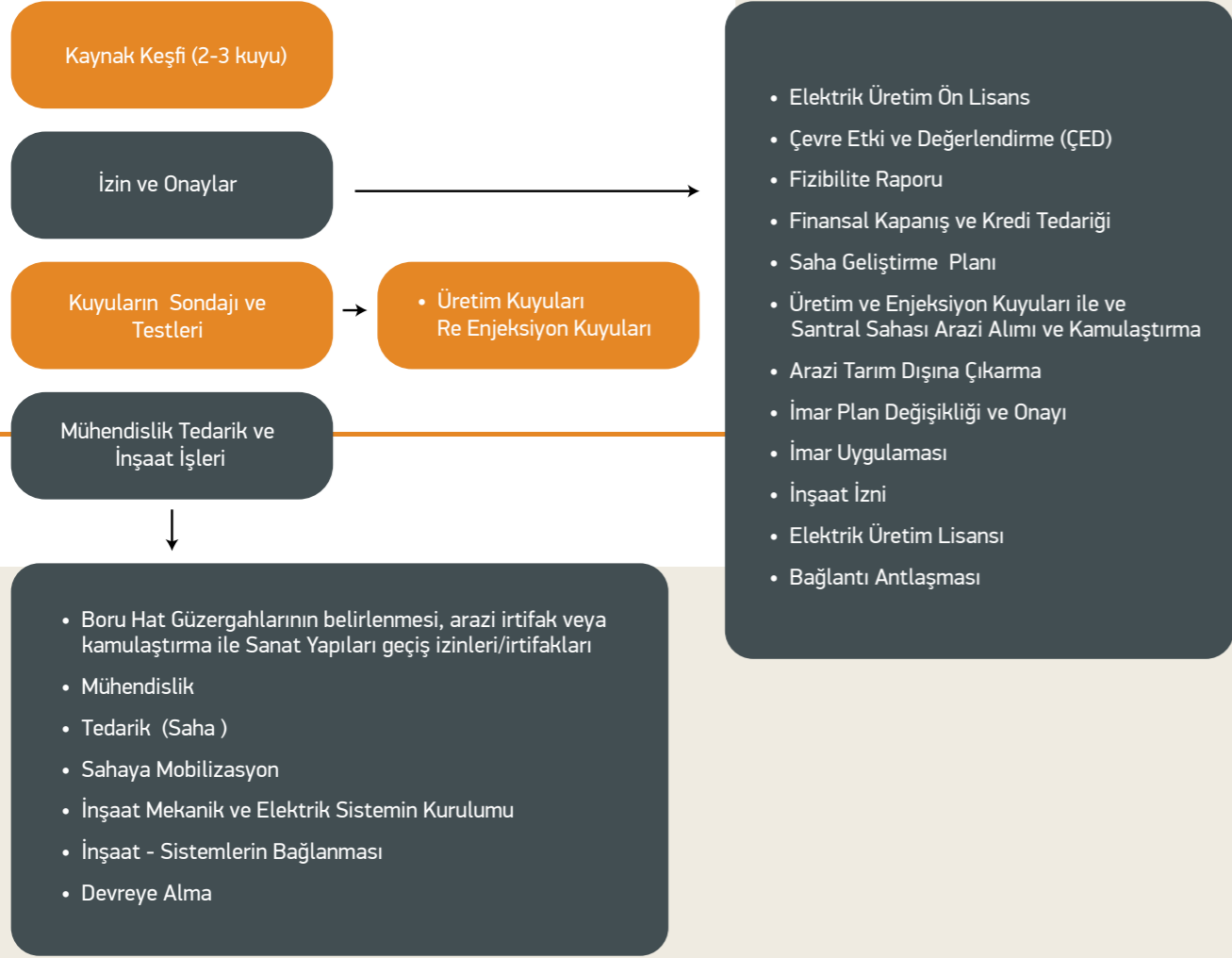
JES inşaat öncesi yasal izin süreçleri Ek-24-3'de verilmiştir. Ön lisans süreci HES, RES, GES ve JES projeleri ile birlikte tek bir süreç üzerinde gösterilmiştir (Bkz. Ek-24-4). JES Projeleri için ön lisans öncesi arama ve lisans öncesinde işletme ruhsatı alınacaktır (Bkz. Şekil 9).

İnşaata başlamadan önce gerekli yasal izinler alınacaktır.

Ön fizibilite tamamlandıktan sonra ÇED/PTD süreci ile birlikte lisans süreci başlatılmalıdır. Lisans yasal süreci Ek-24-5'de verilmiştir.



Jeotermal Proje İş Geliştirme Safhaları



Şekil 9: JES Projeleri inşaat öncesi, inşaat ve işletmeye alma aşamaları

2.3.4. Enerji İletim Hattı Projesi İnşaat Öncesi İzin Süreci

EiH inşaat öncesi yasal izin süreci Şekil 10'da verilmiştir. İnşaata başlamadan önce gerekli yasal izinler alınacaktır.



Şekil 10: EiH Projeleri İnşaat Öncesi İzin Süreci

2.4. İnşaat Dönemi İzin Süreçleri

HES, RES, GES, JES ve EİH projeleri inşaat dönemi yasal izinleri mevzuat açısından çok fazla farklılıklar göstermediği için tek bir süreç içerisinde verilerek projeye özel hususlar ayrıca belirtilmiştir. Süreç içerisinde ulusal mevzuat, EBRD ve IFC standartları göz önüne alınmıştır.

İnşaat yasal süreci 3 kısımda verilmiştir:

- İnşaata hazırlık ve şantiye kurulumu (Bkz. Şekil 11)
- İnşaat aşaması
 - Çevre mevzuatı gereği inşaat dönemi yasal izin süreçleri Ek-25-1'de verilmiştir.
 - İSG mevzuatı gereği inşaat dönemi yasal izin süreçleri Ek-25-2'de verilmiştir.
- İşletme öncesi rehabilitasyonu (Bkz. Şekil 12)

Fotoğraf 10: Sivas Saraçbendi HES Kanal Güzergahı Rehabilitasyonu-2



Fotoğraf 9: Sivas Saraçbendi HES Kanal Güzergahı Rehabilitasyonu-1



Fotoğraf 11: Mersin Otluca HES'e Ait Peyzaj Görünümü-1

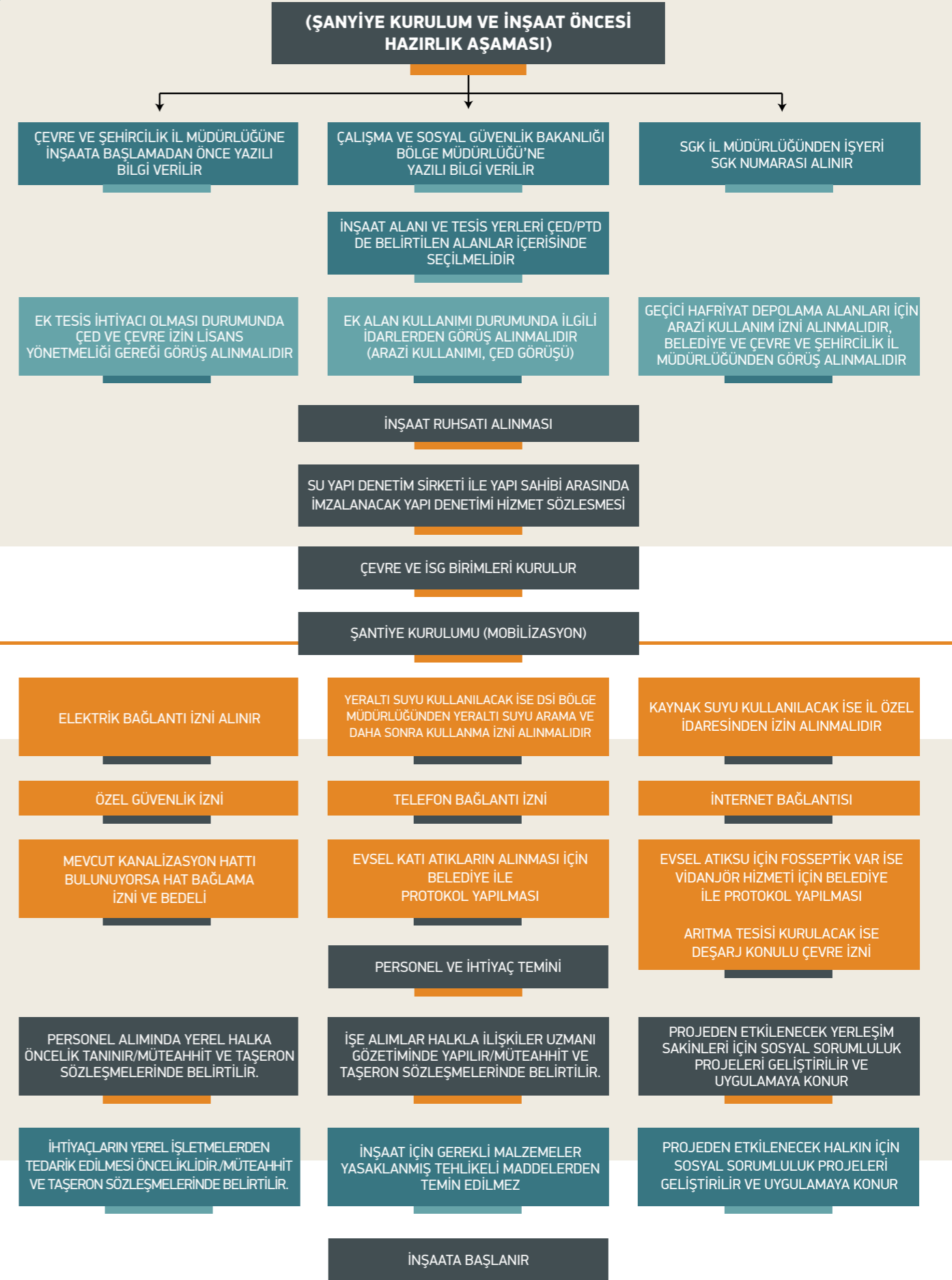


Fotoğraf 12: Mersin Otluca HES'e Ait Peyzaj Görünümü-2



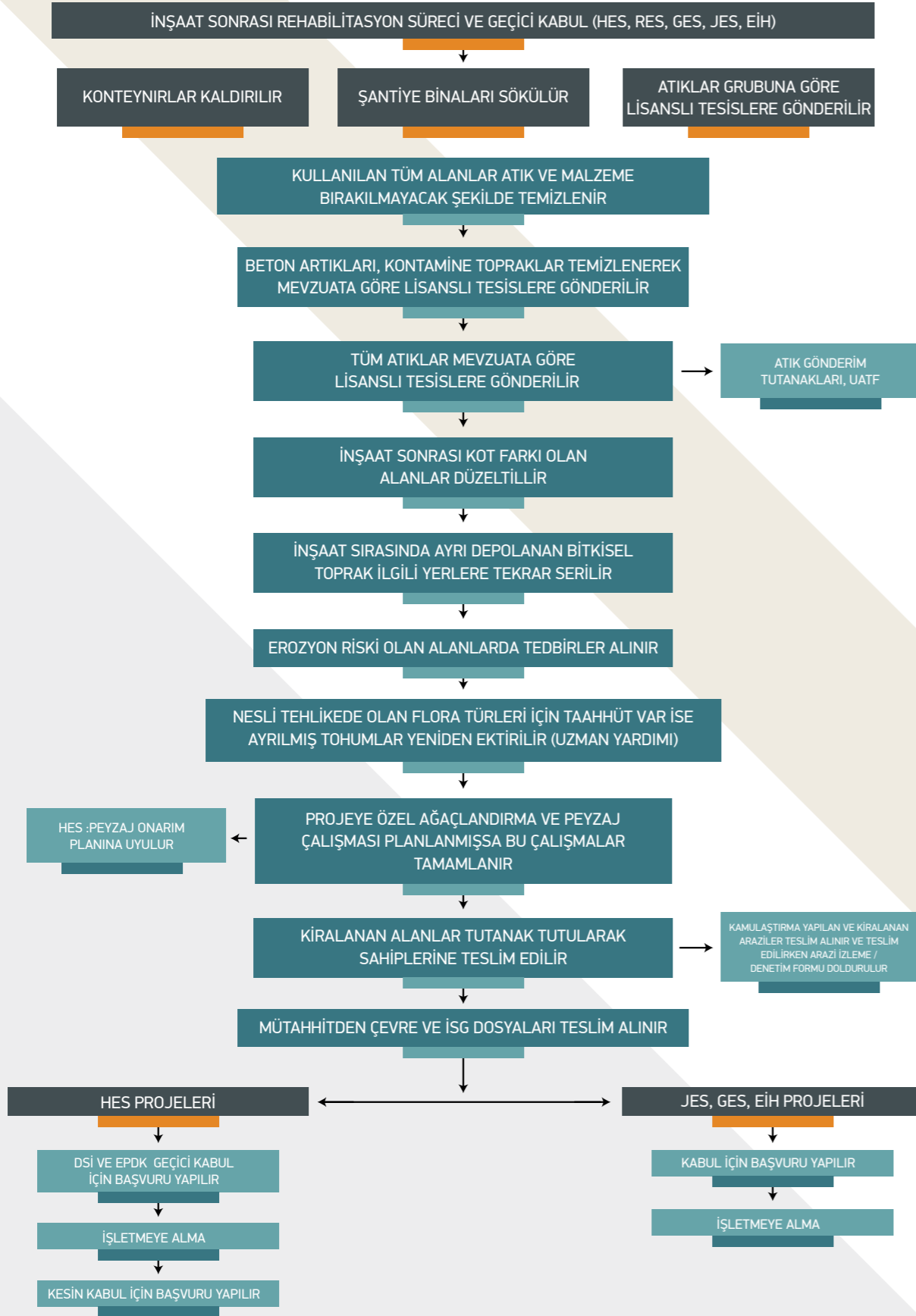
2.5. İşletme Dönemi İzin Süreçleri

HES, RES, GES, JES ve EİH projeleri için işletme dönemi izin süreçleri iş bu raporun ekinde verilmiştir (Bkz. Ek-26).



Şekil 11: İnşaat Ön Hazırlığı ve Şantiye Kurulumu Süreci İzinleri

İnşaat Sonrası Rehabilitasyon Süreci ve Geçici Kabul



Şekil 12: HES, RES, GES, JES, EİH Projeleri İşletme Öncesi Rehabilitasyon Süreci



3.3 ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLERİN YÖNETİMİ

3.1. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ SİSTEMİ (PR 1- PS 1)

3.1.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Yönetimi

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) süreci, gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmalar bütünü olacaktır.

Ekonomik ve sosyal gelişmeye engel olmaksızın çevre değerlerini ekonomik politikalar karşısında koruyarak, yeni proje ve gelişmelerin çevreye olabilecek sürekli veya geçici potansiyel etkilerinin sosyal sonuçlarını ve alternatif çözümlerini, ilgili tüm tarafların görüş, kaygı ve önerilerini de dikkate alarak işletme öncesi, işletme sırası ve işletme sonrasında da içine alarak değerlendirilmesinin, izlenmesinin ve denetlenmesinin yapıldığı bir süreç olacak olan ÇED için ilk düzenleme, ÇED Yönetmeliği adı altında ilk olarak 07.02.1993 tarihinde yayımlanmıştır.

Yönetmeliğe tabi projeler/faaliyetler, Ek-I (Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacak Projeler Listesi) ve Ek-II (Seçme Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesi) olarak alt sektör gruplarına ayrılmıştır.

Bu Yönetmeliğe tabi projeler hakkında “ÇED Olumlu”, “ÇED Olumsuz”, “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Ancak Bakanlık gerekli gördüğü durumlarda “ÇED Gereklidir” veya “ÇED Gerekli Değildir” kararının verilmesi konusundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek, yetki genişliği esasına göre Valiliklere devredebilir. Buna göre;

- ÇED Yönetmeliği Ek-I kapsamında olan alt projeler için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından çevresel etki değerlendirmesine uygun olduğunu belirten “ÇED Olumlu” Belgesi alınacaktır.

- ÇED Yönetmeliği Ek-II kapsamında olan alt projeler için, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlı ilgili İl Müdürlüğünden “ÇED Gerekli Değildir” belgesi alınacaktır.

- Eğer alt proje bir “Kapsam Dışı” proje ise ÇED Yönetmeliği gereği herhangi izin belgesine ihtiyaç bulunmayacaktır. ÇED Yönetmeliği'nin ekli listelerinde yer almayan projeler/faaliyetler, faaliyet sırasında 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna bağlı olarak çıkarılan yönetmeliklerde belirtilen şartlara uyulması ve mer'i mevzuat çerçevesinde diğer izinlerin alınması şartıyla, Yönetmelik kapsamı dışında değerlendirilecektir.

Gerçekleştirilecek faaliyetlere/projelere ilişkin çevresel ve sosyal etki değerlendirmesinin tamamlanması amacıyla ulusal mevzuatlara uygun olacak şekilde ve buna ilave olarak uluslararası standartların da dahil edileceği uygulamaları anlatan ÇED Süreci Ek-27'de verilmiştir. ÇED süreci prosedüründe (Bkz. Ek-27) Ek-I, Ek-II ve kapsam dışı projeler bütünüyle ele alınmış olup, ayrıca uygulanacak usul ve esaslar Ek-27 ve alt eklerinde değerlendirilmiştir.

AKFEN, yenilenebilir enerji projelerinde, Ek-27'de verilen ÇED sürecinde uygulanacak usul ve esasları yerine getirmekle yükümlü olacaktır.

ÇED Yönetmeliği hükümlerine tabi faaliyetlere/projelere verilen “ÇED Olumlu” ya da “ÇED Gerekli Değildir” kararları, faaliyete başlanması için gerekli olacak, ancak yeterli olmayacaktır. ÇED Yönetmeliği kapsamında verilen kararlar nihai izin ve onay niteliği taşımayacaktır. Bu nedenle, yürürlükte olan mevzuat uyarınca ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan gerekli izin, onay, görüş ve/veya ruhsatların alınması gerekecektir.

AKFEN, yatırım faaliyetleri sırasında, paydaş katılımını sağlama ve kamuoyunu bilgilendirme yükümlülükleri dahil, sürdürülebilir kalkınma prensiplerini benimsemekte ve faaliyetler için çevresel ve sosyal risk ve etkilerin engellenmesi, hafifletilmesi ve yönetilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda, ulusal ve uluslararası çevre mevzuatı ve sektörel iyi uygulama örnekleri de yakından takip edilecektir.



3.1.2. Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi Eylem Planı

Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi Eylem Planı rapor ekinde verilmiştir (Bkz. Ek-1).

AKFEN ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi gereği, **Çevresel Etkilerin Kontrolü Prosedürü** kapsamında merkez ve işletmedeki tüm santrallerin çevre etkileri tek tek kontrol edilmekte ve risk azaltıcı/önleyici tedbirler için eylem planları hazırlanmaktadır.

Hazırlanan Eylem Planları üç temel hedefe ulaşılması yönünde gerçekleştirilmesi gereken teşkilatlanma gereksinimleri, faaliyetler ve izleme planlarını özetlemektedir. Bu hedefler aşağıdaki gibidir:

- Olumsuz etkilerin oluşumunun engellenmesi,
- Olumsuz etkilerin tamamen engellenmesinin mümkün olmadığı koşullarda, kalan etkilerin çevre, sağlık ve güvenlik (ÇSG) unsurları ve toplum açısından kabul edilebilecek düzeylere indirgenmesi,
- Türk mevzuatı ile EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası) ve IFC (Uluslararası Finans Kurumu) performans standartlarına ve koşullarına uyumlu çalışma yürütülmesi.

İlgili EBRD Performans Koşulları aşağıda verilmektedir:

PR 1	Çevresel ve Sosyal Etkilerin ve Sorunların Değerlendirilmesi ve Yönetimi
PR 2	İşgücü ve Çalışma Koşulları
PR 3	Kaynak Verimliliği, Kirliliğin Önlenmesi ve Kontrolü
PR 4	Sağlık ve Güvenlik
PR 5	Arazi Edinimi, Gönülsüz Yeniden Yerleşim ve Ekonomik Yer Değiştirme
PR 6	Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Canlı Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi
PR 7	Yerel Halklar
PR 8	Kültürel Miras
PR 10	Bilgi Açıklama ve Paydaş Katılımı

İlgili IFC Performans Standartları aşağıdaki gibidir:

PS 1	Çevresel ve Sosyal Risk ve Etkilerin Değerlendirilmesi ve Yönetimi
PS 2	İş ve Çalışma Koşulları
PS 3	Kaynak Verimliliği ve Kirliliğin Önlenmesi
PS 4	Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyeti
PS 5	Arazi Alımları ve Zorunlu Yeniden Yerleşime
PS 6	Biyolojik Çeşitliliğin Korunması ve Canlı Doğal Kaynakların Sürdürülebilir Yönetimi
PS 7	Yerli Halklar
PS 8	Kültürel Miras

AKFEN, yeni yatırımların fizibilitelerinin hazırlanması sırasında da olası çevresel etkileri dikkate almakta (**Çevresel Etkilerin Kontrolü Prosedürü**'ne göre) ve alternatif seçenekler de değerlendirilerek doğal ve sosyal çevreyi koruyacak şekilde ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde yatırım kararları vermektedir.

AKFEN, tüm tesis ve projelerinde bu Çevresel ve Sosyal Yönetim Sisteminin uygulanmasından sorumludur. Ancak inşaatlar için çeşitli yüklenicilerle işbirliği yapılmasının gerektiği durumlarda, Yükleniciden faaliyetleri ile ilgili ayrıntılı bir Çevre, Sosyal, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Planı hazırlamaları istenecektir. Yüklenicinin hazırlayacağı Çevre, Sosyal, İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Planının kapsamı ek olarak verilmiştir (Bkz. Ek-19 ve Ek-20).

Yüklenicilerden, hizmetlerle ilişkili çevresel ve sosyal riskleri değerlendirmeleri ve ihale belgelerine dahil edilen çevre, sosyal ve İSG koşullarını uygulamaları ve uygunsuzlukların azaltılmak için gerekli önlemleri almaları, yetkin ve tecrübeli personel kullanmaları sözleşme yoluyla talep edilecektir.

Tedarik zinciri içindeki yükleniciler, ISO 9001 Kalite Yönetim, ISO 14001 Çevre Yönetim, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim ve ISO 50001 Enerji Yönetim Sistem Standartlarına uygun hareket etmekte sorumludur.

Şantiye çalışmaları ancak bu plan AKFEN tarafından onaylandıktan sonra başlayacaktır.

Şantiyelerde Çevre ve İSG konusunda, yüklenicinin performansını değerlendirmek amacıyla ekte verilen formlar kullanılacaktır (Bkz. Ek-3).

Yüklenicilerin Çevresel ve Sosyal Yönetim Sistemi Eylem Planı yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğine dair performanslarını düzenli olarak izlemek/denetlemek AKFEN'in sorumluluğundadır.

AKFEN, yenilenebilir enerji yatırımlarında yer seçimi, yerleşim alanları dikkate alınarak belirlenmekte olup, tasarım aşamasında santrallerin inşasından dolayı ikamet edilen hiçbir yapının zarar görmemesi için özen gösterilmektedir. Bundan sonraki yatırımlar da aynı anlayış çerçevesinde yürütülecektir. Kamulaştırma ve inşaat işleri yerel ve uluslararası standartlar gözetilerek yapılacak olup, projeden doğrudan ya da dolaylı etkilenen ve ekonomik kayba uğrayan paydaşların kayıpları, proje kapsamında belirlenen kriterler çerçevesinde tazmin edilecektir. Santral inşaatları sırasında ve işletmelerimizde yerel istihdama öncelik verilecek ve mevcut sosyal yapının özelliklerinin korunması için azami dikkat sarf edilecektir. Proje faaliyetleri konusunda tüm paydaşlar, STK'lar ve yerel halk bilgilendirilecektir.

Çevresel ve sosyal performansın sürekli ve etkili olabilmesi için AKFEN yeterli desteği verecek, gerekli insan kaynaklarını ve finansal kaynakları sağlayacaktır. İnsan kaynakları politika ve prosedürleri belirlenecek ve uygulanacaktır.



3.1.3. İnşaat Dönemi ve Sonrası İzleme/Denetimi

AKFEN, işletmedeki santrallerde ve inşaat halindeki projelerinde ulusal çevre ve İSG mevzuatı ile EBRD ve IFC performans standartlarına uygunluğu, yapacağı iç denetimlerle sağlar. Kalite, çevre, İSG ve enerji yönetim sistemleri kapsamında iç denetçilerle veya 3. göz bağımsız denetçilerle yapılan denetimlerin kayıtları tutulacak ve raporlamalar yapılacaktır. İç denetimlerde sadece uygulamalar değil, mevzuat gereği yapılması gereken izlemelerin raporları (toz, gürültü, titreşim, maruziyet, atık su, vb. analiz raporları) da denetlenir. Bu kapsamda yapılacak denetimler, periyotları ve raporlamalar Ek-3 Denetim Sürecinde verilmektedir.

Çevre ve İSG konusunda yapılacak izlemelerde Ek-3-1’de verilen form kullanılacaktır.

Çevre mevzuatı yasal gereklilikleri Ek-18’de özetlenmiştir.

İnşaat ve işletmedeki tesislerde Çevresel Etkiler kontrol edildikten sonra Çevresel Etkiler Saha Kontrol Raporu (Bkz. Ek-3) hazırlanacaktır.

AKFEN tarafından, inşaat ve işletme faaliyetleri İSG ve çevre mevzuatı, sosyal çalışmalar EBRD ve IFC Performans standartları gereği izlenerek kayıt altına alınacaktır.

İnşaatlarda uygulamalar Yüklenici sorumluluğunda olup, kontrol AKFEN Şantiye Yönetimindedir.

İşletmelerde ise uygulamalar Üretim Lisansı sahibi sorumluluğunda olup, kontrol AKFEN merkez yönetimindedir.

3.1.4. Çevre Eğitimi

AKFEN merkez yönetimi dahil olmak üzere, inşaat ve işletmedeki tüm tesisler için Çevre Eğitimleri gerçekleştirilecektir. Her eğitim sonrası İÇ EĞİTİM KATILIM LİSTESİ doldurulacak ve bu formlar kalite yönetim sistemi gereği dosyalanacaktır. Ayrıca verilen eğitimler personelin özlük dosyasına da işlenecektir. Eğitim süreci Ek-14’de verilmiştir.

İNŞAAT DÖNEMİ

YÜKLENİCİ ÇEVRE SORUMLUSU TARAFINDAN EĞİTİMLER VERİLİR

İŞLETME DÖNEMİ

SANTRAL ÇEVRE UZMANI KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE YILDA EN AZ 1 DEFA MERKEZ YÖNETİMİNE ÇEVRE EĞİTİMLERİ VERİLMESİ SAĞLANIR

MERKEZ YÖNETİMİ

ÇİSG MÜDÜRÜ VE KOORDİNATÖRLÜĞÜNDE YILDA EN AZ 1 DEFA MERKEZ YÖNETİMİNE ÇEVRE EĞİTİMLERİ VERİLMESİ SAĞLANIR

Sorumluluklar;

İnşaat projelerinde çalışanların uygun eğitimleri almalarını sağlamak Yüklenici sorumluluğundadır. Ancak AKFEN tarafından denetlenecektir.

İşletmelerde ve merkez yönetiminde çalışanların uygun eğitimleri almalarını sağlamak ÇİSG Müdürü sorumluluğundadır.

Tüm yeni personel, oryantasyon programlarının bir parçası olarak, atık depolama ve bertarafı ile acil durumlarda alınması gereken önlemleri içeren temel çevresel eğitimi alacaktır.

Tüm çalışanlar, çevresel planların içeriği hakkında uygun eğitim alacaklardır. Her eğitim sonunda, katılımcı kayıtları tutulacaktır. Eğer gerekli görülürse, yenileme eğitimleri programa dahil edilecektir. Kullanılacak Eğitim Katılım Listesi Ek-14’de verilmiştir.

Çevre eğitimlerine ek olarak, çalışanların işleri ile ilgili özel çevre eğitimleri (kimyasalların kullanımı, hassas bölgeler etrafında çalışma vb.) de almaları sağlanacaktır.

Eğitimlerde, öz kaynaklar ve örnekler mümkün olduğunca çok kullanılacaktır.

Her eğitim kayıt altına alınacaktır. Eğitimler, geniş odalarda ve sınıf düzeni içinde yapılacaktır. Bunun dışında iş başında toolbox eğitimler de verilecektir.

Verilecek eğitimler **Çevresel Farkındalık Eğitimleri Planı**’na göre her yıl belirlenecek ve **Çevresel Farkındalık Eğitimleri Takip Kontrol Listesi** ile takip edilecektir.

Tatbikatlı eğitimler **Tatbikat Planı**’na göre her yıl belirlenecek ve **Tatbikat Takip Kontrol Listesi** ile takip edilecektir.

Çevre Eğitimleri Konu Başlıkları

- i. “Çevre” kavramı,
 - ii. Çevre kirliliği ve sonuçları,
 - Hava kirliliği ve kontrolü, (SERA Gazı emisyonlarının azaltılması çalışmaları)
 - İklim değişikliği,
 - Gürültü kirliliği ve kontrolü
 - Su kirliliği ve kontrolü,
 - Toprak kirliliği ve kontrolü
 - Atık yönetimi- Genel (tehlikeli, tehlikesiz, evsel, özel vb.)
 - Geçici depolama
 - Atık kodları (Atık kapları ve etiketleme)
 - Kaynağında ayrı toplama
 - iii. Atık yönetimi -Özel
 - Tehlikeli atıklar
 - Medikal Atıklar
 - iv. Acil durum planı, müdahale, kaza raporu
 - v. Çevre mevzuatı kapsamında yükümlülükler
 - vi. Çevre mevzuatı kapsamında idari yaptırımlar
 - vii. İzleme ve ölçümler
 - viii. Raporlama
- Atık taşıma (depolama, yükleme/boşaltma, ulaşım)
 - Atık izleme, kaydetme ve takibi uygulamaları
 - Sızıntı -Döküntü Önleme ve Müdahalesi
 - Geri Kazanımın önemi



3.2. İŞGÜCÜ VE ÇALIŞMA KOŞULLARI (PR 2 – PS 2)

İnsan Kaynakları ile ilgili konular Bölüm 5'te verilmiştir.

3.3. KAYNAK VERİMLİLİĞİ, KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ (PR 3 – PS 3)

AKFEN'in inşaat ve işletmelerinde oluşabilecek muhtemel çevre kirliliği, kirliliği önlemek için alınması gereken önlemleri ve müdahale metodlarının belirtilmesi amacı ile Kirlilik Kontrol Süreci hazırlanmış olup, Ek-30'da verilmiştir.

Yüklenici, AKFEN inşaat çevre sorumlusu tarafından denetlenecek ve faaliyetleri AKFEN merkeze raporlanacaktır.

AKFEN işletmelerinde tüm sorumluluk lisans sahibindedir. Kaynak kullanımı ve kirlilik önleme çalışmalarına ait bilgiler 3 ayda bir işletme müdürü tarafından AKFEN merkeze raporlanacaktır.

3.3.1 Projeye İlişkin Sera Gazı Emisyonlarının Azaltılması ve Enerji Verimliliği

EBRD ve IFC kriterlerine göre, yenilenebilir enerji üretiminin çevreye etkisi düşük ve sera gazı üretiminin de ihmal edilebilir mertebede olduğu kabul edilmektedir. Her iki kritere göre de sera gazı değerlendirme metodolojisi kapsamında yenilenebilir enerji üretim projelerinin, ulusal enerji şebekesi için, kabul edilen ortalama emisyon katsayısı oranında azaltma sağladığı kabul edilmektedir. Yani, AKFEN Enerjinin santrallerinde elektrik üretimi yapması, sera gazı üretmek yerine, sera gazını üretimini azaltan bir durumdur (EBRD-GN5 ve IFC İklim Değişikliği ile ilgili Olarak Projeler için Seragazı Azaltım Rehber Dokümanı).

Yeni yatırım projeleri için alternatifler değerlendirilirken olası sera gazı emisyonları fizibilite çalışmalarında dikkate alınacaktır.

EBRD-GN4'de verilen Tablo 1'de ülkeler için belirlenen şebeke faktörleri içinde Türkiye değerleri aşağıda verilmiştir.

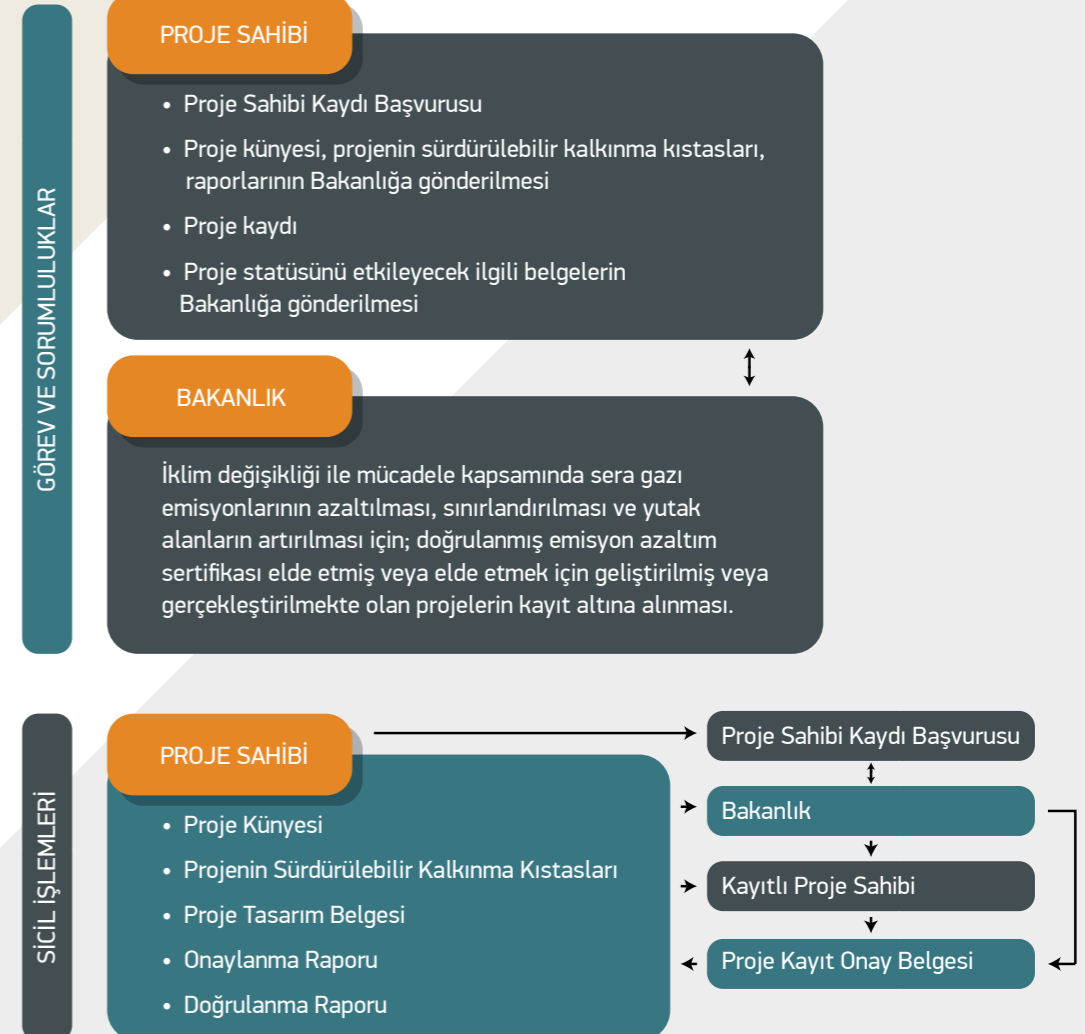
		2008	2009	2010	2011	2012
Türkiye	EFgrid produced (tCO2/MWh)	0,605	0,605	0,605	0,605	0,605
	EFgrid reduced (tCO2/MWh)	0,703	0,703	0,703	0,703	0,703

Yenilenebilir kaynaklardan üretilen enerji miktarı yukarıdaki tabloda verilen katsayı (EFgrid reduced) ile çarpılarak bulunacak miktar, santralin sera gazı azaltım miktarı olarak kabul edilecektir. Bunun yanında, diğer faaliyetler (malzeme taşınması, ulaşım, ısınma, vb.) sonucu oluşan sera gazı envanteri için Ek-16'da verilen form doldurularak yıllık raporda sunulacaktır. Formda olası emisyon kaynakları, emisyon cinsi, ölçme yöntemi belirtilmektedir. Listelenen emisyonlardan bir veya birkaçı oluşmamışsa o satır silinir veya sıfır olarak işaretlenir. İlave bir kaynak olduğunda da listeye eklenir.

AKFEN merkez ofis ve faal santrallerinde doğal kaynak tüketiminde tasarruf yapılması ve enerjinin verimli kullanılması üzerinde dikkatle durulan konulardır. Bu hassasiyeti belgelemek için ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi belgesi alınmıştır ve uygulanmaktadır. Doğal kaynak (su, doğalgaz, vb.) ve enerji (elektrik, yakıt, vb.) kullanımı kayıt altına alınmaktadır. Enerji Verimliliği konularında **Enerji/Küresel Kaynak Kullanımı Takip/Kontrol Prosedürüne** göre gerekli veriler toplanarak raporlanacaktır.

Sera gazı azaltımı sağlayan projelerin **Karbon Sertifikası** alabilmeleri için Çevre ve Şehircilik Bakanlığına kaydolması zorunludur. "Sera Gazı Emisyon Azaltımı Sağlayan Projelere İlişkin Sicil İşlemleri Tebliği" kapsamındaki projeler için yapılacaklar aşağıda Şekil 13'de verilmektedir.

SERA GAZI EMİSYON AZALTIMI SAĞLAYAN PROJELERE İLİŞKİN SİCİL İŞLEMLERİ TEBLİĞİ



Şekil 13: Sera Gazı Azaltımı Sağlayan Projelerin Çevre Ve Şehircilik Bakanlığına Kaydı

3.3.2. Atık Yönetimi (PR-3 PS-3)

AKFEN merkez, inşaat ve işletmelerinde oluşacak atıkların nasıl yönetileceği Ek-28'de açıklanmıştır.

Rapor ekinde verilen Atık Yönetim Sürecinde aşağıdaki bilgiler yer almaktadır;

- Sorumluluk
- İlgili mevzuat
- Atık sınıflandırması
- Atık kapları seçimi
- Geçici depolama
- Atıkların gönderimi ve kayıtlarının tutulması
- Eğitim



Fotoğraf 13: AKFEN Projelerinden Örnek Geçici Atık Depolama Sahasına Ait Fotoğraf

AKFEN, santrallerinde ve inşaatlarında atık yönetim planları ve endüstriyel atık yönetim planları hazırlamaktadır/ hazırlamaktadır. Fotoğraf 13'de yapılan uygulamalardan bir örnek görülmektedir.

Atık Yönetim Süreci;

- Ulusal, EBRD ve IFC standartları ana hatlarıyla, rolleri ve sorumlulukları ortaya çıkan atıkların işlenmesiyle ilgili yönetim prosedürlerini,
- İzleme ve raporlama prosedürlerini,
 - Uluslararası ve yerel düzenlemelerle tanımlanmış, farklı atık tiplerinin belirlenmesini
 - Ayırma metodlarını
 - Atık taşıma ve bertaraf izinlerinin alınmasını
- Çalışmalar esnasında gerçekleştirilecek, herhangi bir çevresel etki ya da kirliliği önlemek ya da en aza indirmek için gerekli olan genel kriterleri
- Kayıt, gözlem ve atık izleme talimatlarını
- Uygun bertaraf yönetimini ve sorumlulukları

AKFEN'in çevresel gereklilikleri, politikaları, prosedürleri ile ulusal atık yönetimi ile ilgili Çevre Kanunları ve yönetmeliklerle uyumlu çalışma yöntemlerini tanımlamaktadır.

3.4. SAĞLIK VE GÜVENLİK (PR 4 - PS 4)

İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili bilgilendirme Bölüm 4'te verilmiştir.

3.5. ARAZİ EDİNİMİ, GÖNÜLSÜZ YENİDEN YERLEŞİM VE EKONOMİK YER DEĞİŞTİRME (PR 5 - PS 5)

3.5.1. Arazi Edinimi

Proje alanı içinde veya dışında, geçici (geçici depolama alanları veya geçici tesislerin yapılması gibi) veya kalıcı bir kamusal veya özel arazinin veya herhangi bir taşınmazın edinimi veya geçici işler için herhangi türden bir taşınmazın kiralınması ihtiyacı ortaya çıktığında, aşağıda sıralanan konulara özen gösterilecektir;

- Arazi ve taşınmaz edinimi veya kiralama konusunda alternatifler söz konusu ise tercihler, bu edinim ve kiralama sonucunda daha az mağdur duruma düşecek kişilerin taşınmazlarından yapılacaktır. Bunun tespiti ve değerlendirmesi proje teknik ekibi tarafından gerçekleştirilecek ve gerekçesi proje yönetimine sunulacaktır. Halkın bilgilendirilmesi ise Halkla İlişkiler Sorumlusu tarafından yapılacaktır.
- Kamulaştırma suretiyle arazi edinimi süreci Ek-8'de detaylı olarak verilmektedir. Arazi veya başka türden bir taşınmazın alımı ve kiralınması sırasında yapılacak sözleşmeler, geçiş ve kullanım hakları konusundaki uygulamalar ulusal mevzuat çerçevesinde yerine getirilecektir.
- İlgili arazi eğer ekili ise ve arazi sahibi veya kullanıcısı, mahsulü kaldırmadan alıma veya kiralamaya gidilmişse, mahsul bedeli ilgili kişiye ödenecektir. Mahsul bedeli, Tarım İl veya İlçe Müdürlüklerinden edinilecek bilgi çerçevesinde belirlenecektir. Eğer ilçede veya ilde o mahsulle ilgili bir borsa varsa, borsada oluşmuş gerçek fiyat üzerinden de değerlendirme yapılabilir.
- İlgili arazi veya taşınmaz sahibi ile yapılacak sözleşmede, arazi veya taşınmazın kira bedeli veya alım bedeli açıkça belirtilecektir. Ayrıca arazi veya taşınmaz eğer kullanım sonunda asıl sahibine teslim edilecekse, teslimat sırasında, ilgili taşınmazın zarara uğraması halinde, tazminata konu olacak sorunlarla ilgili bedeller, ödeme şekli ve ödeme süresi sözleşmeye açıkça yazılacaktır.
- Kamulaştırmanın söz konusu olduğu durumlarda, ilgili kişiye kamulaştırma bedelinin değerlendirilmesiyle ilgili bilgi verilerek Ek-2'de örneği verilen proje tanıtımı ve Bilgilendirme Kitapçığı paydaşlara sunulacaktır.
- Kamulaştırma bedeli alan kişiler, bu bedeli öncelikle yörede var olan veya potansiyel olarak burada gelişmeye açık üretici bir faaliyette değerlendirilmesi için teşvik edilip bilgilendirilecektir (Bkz. Ek-11).

3.5.2. Yeniden Yerleşim Planı (YYP)

Projenin uygulaması, projenin etki alanında yaşayan insanların burada yaşamalarını imkansız hale getirecek biçimde barınma ve geçim koşullarını etkiliyorsa, buralarda münferit veya toplu olarak Yeniden Yerleşim uygulanacaktır. Bu uygulama için; ilgili halkın rızası, kamu kurumlarının onay, katkı ve organizasyonu, yatırımcının fiilî katılımı aranmaktadır. Yeniden Yerleşim yerinin belirlenmesinde de halkın rızası aranır. Bu nedenle, yeniden yerleşim için yapılacak seçim, ilgili kişilerle ve onların temsilcileri ile birlikte yapılacaktır. Bu uygulamada kamu kurumları birinci derecede sorumludur. Zira yer seçimi, kamulaştırma, iskân için sağlıklı barınma koşullarının ve geçim süreçlerinin yaratılması, yurttaşın bu konularda korunması birinci derecede devletin sorumluluğundadır. T.C. Anayasası'nın yerleşme ve seyahat özgürlüğünü düzenleyen 23, mülkiyet hakkını düzenleyen 35, toprak mülkiyetini düzenleyen 44, tarım, hayvancılık ve üretim dallarında çalışanların korunmasını düzenleyen 45, kamulaştırmayı düzenleyen 46, çalışma hak ve ödevini düzenleyen 49, sağlık hizmetlerinin ve çevrenin korunmasının devletin görevi olduğunu güvence altına alan 56, konut hakkını düzenleyen 57. maddeleri gereğince devlet bu tür durumlarda yurttaşların sağlıklı yaşam ve geçim koşullarında yaşamasını sağlamakla yükümlüdür.

YYP Planının kapsamı Ek-10'da (Bkz. Yeniden Yerleştirme Eylem Planı Formatı) verilmiştir.

3.6. BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİĞİN KORUNMASI VE CANLI DOĞAL KAYNAKLARIN SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ (PR 6 - PS 6)

AKFEN'in geliştireceği yenilenebilir enerji projelerinde mevzuat gereği olarak ÇED raporu veya PTD hazırlanmaktadır. Bu raporlar kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığının rapor formatı çerçevesinde, uzman biyologlar tarafından, öngörülen proje alanındaki biyolojik çeşitlilik özellikleri ve bunların projeden etkilenme durumları detaylı olarak araştırılacaktır. Değişen koşullar ve proje yaşam döngüsü boyunca oluşacak etkiler dikkate alınarak (i) tehdit altındaki habitatlar; (ii) hassas türler; (iii) paydaşlar kümeleri ve (iv) öncelikli biyolojik çeşitlilik özelliklerinin yaşayabilirliğini korumak için yapılacaklar tanımlanacaktır.

Biyolojik çeşitlilik ve ekosistem üzerindeki etkilerin engellenemediği durumda, etkileri en aza indirmek ve biyolojik çeşitliliği ve ekosistemlerini eski haline getirmeye yönelik tedbirler alınacaktır. Her proje için, inşaat ve işletme aşamaları süresince, biyolojik çeşitlilik ile ilgili alınması gereken azaltıcı önlemler, sorumluluklar, yapılacak izleme, denetleme ve uygulama takvimini tanımlanacaktır. Bu amaçla, Ek-1-1'de verilen "Biyolojik Çeşitlilik Yönetim Planı" yüklenici tarafından hazırlanacak ve AKFEN'in onayından sonra yüklenicileri tarafından uygulanacaktır. İşletme sırasında yapılacak izleme, denetleme ve uygulamalar AKFEN tarafından yapılacaktır.

Faaliyetler sırasında bitkilerin stomalarının kapanmasını engellemek amacıyla toz emisyonları için önlemler alınacaktır. Doğal ortamlara hiçbir şekilde katı ve sıvı atık boşaltılmayacak, dere yataklarına kesinlikle malzeme dökülmeyecek ve yatak kesiti daraltılmayacaktır.

Kazı çalışmalarında bitkisel toprak sıyrılarak sonradan tekrar üste serilmek üzere ayrı olarak geçici depolanacaktır.

Atık sular artırılarak deşarj standartları sağlandıktan sonra, alıcı ortamlara deşarj edilecektir.

HES projelerinin işletme aşamasında; doğal hayatın devamlılığının sağlanabilmesi için dere yatağına bırakılacak su miktarı ölçümleri için, Akım Gözlem İstasyonu (AGİ) kurulacak ve uygun olarak dizayn edilecek, AGİ istasyonunun GPRS modemli cihazla donatılması ve AGİ istasyonlarının online olarak DSİ Bölge Müdürlüğü ile bağlantısı sağlanacaktır. Sucul ortamda göç eden balıkların ya da diğer sucul organizmaların nehrin alt ve üst kesimleri arasındaki geçişleri sağlanacaktır. Bu amaçla balık geçidi yapılacak veya türlerin ekosistemdeki devamlılıklarını sağlamaları adına gerekli ön araştırmalar yapılarak balık transferi (membadan – mansaba, mansaptan-membaya) gerçekleştirilecektir.



Fotoğraf 14: Akım Gözlem İstasyonuna (AGİ) Ait Fotoğraf

Bunun yanı sıra rüzgar türbin kanatlarının sebep olduğu gölge titreşimi ile gürültü etkisi de değerlendirilecektir. Gereki durumlarda (yakında yerleşim olması, vb. durumlar), yörenin enlemi ve güneş ışınlarının açısı dikkate alınarak yapılan modellemelerle bu etkinin şiddeti belirlenecektir. Ayrıca türbinlerin büyük metal gövdeleri ve büyük kanatları radyo ve TV sinyallerinde yansımaları/engellemelere ve bunun sonucu ekranda gölgelenmelere neden olabilmektedir. Ancak bu duruma analog sinyallerde, dijital sinyale oranla daha çok karşılaşılmaktadır. Sinyaller üzerindeki bu olası etkiler, türbin yeri (rakım, vb.) ve yerleşimi (1'den çok türbin olması durumu) ile doğrudan ilintili olduğundan, yer seçimlerinde dikkate alınacaktır.

Rüzgar enerji santrali projelerinde işletme aşamasında kuş ve yarasalar için oluşturulacak saha etütleri ve izlemeler ile biyolojik çeşitliliğin korunması için gerekli tedbirler alınacaktır. Yarasaların rüzgar türbinlerinden olumsuz etkilenmelerini önlemek için, türbin kulelerinin üzerine mikrodalga vericiler yerleştirilerek yarasa çarpışma sayısı azaltılacaktır.

Bunun yanı sıra rüzgar türbin kanatlarının sebep olduğu gölge titreşimi ile gürültü etkisi de değerlendirilecektir. Gereki durumlarda (yakında yerleşim olması, vb. durumlar), yörenin enlemi ve güneş ışınlarının açısı dikkate alınarak yapılan modellemelerle bu etkinin şiddeti belirlenecektir. Ayrıca türbinlerin büyük metal gövdeleri ve büyük kanatları radyo ve TV sinyallerinde yansımaları/engellemelere ve bunun sonucu ekranda gölgelenmelere neden olabilmektedir. Ancak bu duruma analog sinyallerde, dijital sinyale oranla daha çok karşılaşılmaktadır. Sinyaller üzerindeki bu olası etkiler, türbin yeri (rakım, vb.) ve yerleşimi (1'den çok türbin olması durumu) ile doğrudan ilintili olduğundan, yer seçimlerinde dikkate alınacaktır.

Rüzgar enerji santrali projelerinde, biyolojik çeşitliliğin korunması amacıyla inşaat ve işletme aşamalarında Akfen'in uygun ve yeterli bulunduğu süre ile kuş izleme çalışmaları gerçekleştirilecektir. Ancak bu süreler Bakanlığın kararı ile değişebilir. Kuş göç dönemleri olan ilkbahar ve Sonbahar aylarında yapılacak olan bu çalışmalar, konusunda uzman akademik Ornitolog ve Biyologlar tarafından gerçekleştirilecektir. Çalışmalar

Rüzgar enerji santrali projeleri için saha belirleme aşamasında biyolojik çeşitlilik açısından kritik önem taşıyan ve aşağıda listelenen alanlar dikkate alınacaktır. Bu alanlarda ve/veya yakın çevresinde yapılması uygun bulunan ve/veya mevcut durumda işletmede olan projeler için ayrıca değerlendirme yapılarak ilave ve daha detaylı biyolojik çeşitlilik çalışmaları yürütülecektir:

- Birdlife tarafından belirlenen Önemli Kuş Alanları (IBA)
- Önemli kuş göç yollarının bulunduğu alanlar
- Dünya Mirası Sit Alanları
- Ramsar Alanları
- Milli Parklar
- Ulusal mevzuat ile belirlenmiş Özel Çevre Koruma Alanları
- AB mevzuatı kapsamında belirlenmiş Natura 2000 alanları
- Bakir orman alanları
- Turbalık alanlar

Jeotermal enerji santral projelerinde alandaki biyolojik çeşitliliğin devamlılığının sağlanması adına mevcut ekosistemi etkileyebilecek sondajların açılması aşamasında uzmanlar tarafından kontroller ve incelemeler gerçekleştirilecektir. Bunun yanı sıra inşaat dönemi öncesinde alanda gerçekleştirilecek flora ve fauna çalışmalarında tespit edilen türler ve kullandıkları alanlar izleme planları doğrultusunda izlenecektir. Böylelikle biyolojik çeşitliliğin gidişatı tür ve habitat düzeyinde takip edilerek olası değişimler ortaya konacaktır.

JES projelerinden kaynaklanan CO2 ve H2S emisyonlarının alandaki flora bileşenleri üzerine olacak etkilerinin azaltılması amacıyla baca gazı emisyonlarının ulusal mevzuatta yer alan Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde belirtilen sınır değerlerde tutulması sağlanacaktır. Bunun için tesis kurulduktan sonraki aşamada akreditasyon sertifikasına sahip ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yetkilendirilmiş laboratuvarlara gerekli analiz ve ölçümler yaptırılacak ve analiz/ölçüm sonuçlarına göre gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Sonuçların limit değerleri aşması halinde; gaz emisyonlarının düşürülmesi adına santrale gerekli olan H2S tutma sistemi gibi yeni tesis ilaveleri yapılacaktır.

Bununla birlikte JES alanı, çevrede bulunan fauna elemanlarının girişini engellemek adına tel örgü vb. uygun araçlarla çevrili olarak kapatılacaktır.

Projelerin (HES, GES, RES, JES) işletme aşamasında doğal ortamlara hiçbir şekilde katı ve sıvı atık boşaltılmayacaktır.

AKFEN'in yenilenebilir enerji projelerinde canlı doğal kaynak üretimi öngörülmemektedir.



3.6.1. Hassas ve Koruma Altındaki Yaşam Alanları

Mümkün olduğunca bu alanlarda faaliyet gösterilmesinden kaçınılacaktır. Ancak projenin yasal olarak hassas ve koruma altındaki yaşam alanlarında yer alması durumunda; projenin söz konusu alanlarda gerçekleştirilmesi hususunda ilgili kanun ve yönetmelikler gereğince gerekli izinler alınacaktır.

Hassas ve Koruma Altındaki Yaşam Alanları içerisinde yer alan projeler için gerekli ekosistem değerlendirme raporları ve yönetim planları hazırlanacaktır. Projenin inşaat ve işletme aşamaları ekosistem değerlendirme raporları ve yönetim planlarında belirtilen hususlar çerçevesinde yürütülecektir.

3.6.2. Can Suyu ve Mansap Hakları

Can suyu (çevresel akış); havza minimum su ihtiyacı ile mansap su haklarının üzerine sadece canlı hayat için eklenmiş olan su miktarıdır. HES projelerinde öncelikle Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından talep edilmesi durumunda "HES Projeleri ve Diğer Hidrolik Faaliyet Talepleri İçin Değerlendirme Raporu" hazırlanacaktır. HES Projeleri ve Diğer Hidrolik Faaliyet Talepleri İçin Değerlendirme Raporu en az 3 tane uzman tarafından hazırlanarak, Doğa Koruma Milli Parklar Genel Müdürlüğü'ne sunulurken, onay alınacaktır. Rapor kapsamında can suyu miktarının belirlenmesi için dere yatağı ve çevresindeki ekolojik dengeyi korumak amaçlanacak ve aynı zamanda HES'ten maksimum verimi sağlamak amacıyla, bırakılacak uygun debi miktarı, AKFEN'in belirleyeceği bilimsel metoda göre hesaplanarak; AKFEN'in kontrol ve bünyesinde olan baraj ve regülatörlerde uygulanacaktır.

AKFEN tarafından inşa edilen regülatör projelerinde yapılmış balık geçidine ait fotoğraf, Fotoğraf 15'de verilmiştir.



Fotoğraf 15: Balık Geçidi

HES Projeleri ve Diğer Hidrolik Faaliyet Talepleri İçin Değerlendirme Raporu talep edilmemesi durumunda ise söz konusu hesaplamalar PTD/ÇED raporlarında değerlendirilerek can suyu miktarı belirlenmektedir.

Ekosistem için bırakılması gereken can suyu miktarı dışında, ayrıca dere yatağına diğer su haklarının belirlenmesi amacıyla Mansap Su Kullanım Hakları Raporu hazırlanacaktır. Hazırlanan mansap su hakları raporu ilgili DSİ bölge Müdürlüğüne sunularak, onay alınacaktır.

AKFEN, yatırım alanlarındaki mevcut ekosistemin korunması ve tüm alanın işlevinin bozulmaması için daima özen göstermektedir. Bu amaçla projelerimizde, sadece yöredeki canlı ve cansız varlıklarla ilgili ekolojik bakışın yanında, sosyolojik boyutu da ele almakta, etkilenen paydaşların haklarının korunması için azami dikkat sarf edilmekte ve yöre halkı ile birlikte yasal işletmelerin su ihtiyaçları karşılanmaktadır.

3.6.3. Ornitolojik Değerlendirme

Rüzgar enerji santrali projelerinde; rüzgar enerji santrallerinin kuşlara olası etkilerinin incelenmesi için biyolojik çeşitlilik, ekosistem değerleri ve kuş göçleri açısından değerlendirilmenin yapıldığı araştırma raporu hazırlanarak Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne sunularak gerekli izinler alınacaktır.

3.7. SOSYAL ETKİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ (PR 1,7- PS 1,7)

Sosyal Etki Değerlendirilmesi ve Yönetiminin (SEDY) temel hedefi, yatırımın etki alanı içinde kalan yerleşim yerlerinde yaşayan insanların ve toplumların mevcut ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerinin, geçim araçlarının bu yatırım nedeniyle zarar görmesinin veya yara almasının engellenmesi ya da kaçınılmaz bir etki ortaya çıkacaksa, bu etkinin en az düzeye indirilmesidir. Proje etki alanında oluşabilecek olumsuz etki ve mağduriyetler, karşılıklı mutabakat ve ulusal mevzuat çerçevesinde telafi edilecektir. Bununla ilgili uygulanacak genel yaklaşım Ek-12'de verilmektedir. HES projeleri için hazırlanacak mansap su hakları raporu ile yerel halkın hakları korunmaktadır. Bunun yanı sıra yerel halkın geçim kaynakları, projeden beklentileri, şikayetleri belirlenecek ve çözümler üretilecektir. Ayrıca, proje etki alanında bulunan paydaşların her kesimine hitap edecek temalardan oluşacak sosyal sorumluluk projeleri geliştirilerek uygulanacaktır.



3.8. KÜLTÜREL MİRAS YÖNETİMİ (PR 8 – PS 8)

AKFEN tarafından proje yer seçiminde, ilgili Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü ile irtibata geçilerek proje alanı incelenecektir. İnceleme sonucu ilgili idarenin talimatları doğrultusunda kültürel miras tespitine bağlı olarak proje alanı belirlenecektir. Ancak ön incelemede görülmeyen ve yapılan kazı çalışmaları sonucu ortaya çıkan kültürel miras için yapılacak işlemler Ek-17'de verilmektedir.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Haber Verme Zorunluluğu" başlıklı 4. Madde hükümleri – Taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını bulanlar, malik oldukları veya kullandıkları arazinin içinde kültür ve tabiat varlığı bulunduğunu bilenler veya yeni haberdar olan malik ve zilyetler, bunu en geç üç günü içinde, en yakın müze müdürlüğüne veya köyde muhtara veya diğer yerlerde mülki idare amirlerine bildirmeye mecburdurlar.

Bu olayın inşaat faaliyetleri sırasında olması durumunda yüklenici müze yetkilileri yanında derhal AKFEN'e de bilgi verecektir. Proje faaliyetleri esnasında kültürel varlıklar tespit edilmesi halinde uygulanacak Rastlantısal Bulgular Prosedürü, Kültürel Miras Yönetim Planında (Bkz. Ek-17) verilmektedir.

3.9. YEREL HALKLA İLİŞKİLER VE PAYDAŞ KATILIMI (PR 1,7,10, PS 1,7)

Paydaş katılım planı ile doğal değerlerin korunması, sosyo-ekonomik ve kültürel sorunların analizi amaçlanmaktadır. Böylece yöre halkının, sivil toplum kuruluşlarının, yerel yönetimler ve diğer ilgili grupların endişeleri, beklenti ve talepleri, yöresel özellikler dikkate alınarak, ekolojik duyarlılıkla ve bilimsel temellere dayalı olarak tespit edilecek ve değerlendirilecektir.

Paydaş katılım planında ilgili tüm tarafların (yerel halk, sivil hareketler, medya, özel sektör, üniversite, sivil toplum kuruluşları, vb.) yakından tanınması ve bu tarafların konuya ilişkin yaklaşımları ortaya konularak, katılımlarının sağlanması planlanacaktır. Paydaş Katılım Planı'nın nasıl hazırlanacağı Ek-15'de detaylı olarak verilmekte ve yapılmış bir Paydaş Katılım toplantısından görüntü Fotoğraf 16'da verilmiştir.



Fotoğraf 16: Paydaş Katılım Toplantısı (AKFEN Mersin Otluca HES Projesi-2009)

4. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİMİ

AKFEN, iş yerindeki çalışanların veya diğer işçilerin, ziyaretçilerin ve çalışma alanındaki diğer insanların sağlık ve güvenliğini etkileyen veya etkilemesi mümkün olan şartlar ve faktörleri, sistem yaklaşımı ile ele almakta ve bu konudaki hassas yaklaşımını belgelemek amacıyla OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemini oluşturmaktadır. İSG performansını denetlemek ve teşvik etmek amacıyla işe özel, ölçülebilir, ulaşılabilir, gerçekçi ve süresi tanımlı hedefler belirlenmiştir.

Düzenli aralıklarla, belirlenen hedeflere ulaşım kontrol edilecek ve böylece İş Sağlığı ve Güvenliği uygulamalarının etkinliği de kontrol edilmiş ve gözden geçirilmiş olacaktır. Bu hedeflere ulaşma derecesi, İş Sağlığı ve Güvenliği yönetimi için performans kriterlerinin (aylık kaza, yaralanma sayıları, ramak kala olay sayıları, uygunsuzluk tespit sayıları, iyileştirme çalışmaları, iyi uygulamalar vb.) önemli bir kısmını oluşturacaktır.

Amaçlar

- Emniyetli bir çalışma ortamı oluşturmak
- Sahadaki tüm personelin güvenliğini sağlamak
- Çevrede bulunan insanların can güvenliğine zarar vermemek
- Mal kaybı veya hasarına neden olmamak
- Kanun, mevzuat ve uluslararası standartlara uyum sağlamak

Düzenlenecek eğitimler vasıtasıyla, en yüksek seviyede sağlık, güvenlik ve çevre bilincinin sağlanması ve personelin bu konularda bilinçlenmesi hedeflenmektedir.

4.1. Ulusal İSG Mevzuatı

Bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla, izlenen başlıca ulusal iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı aşağıdadır.

- 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- 4857 Sayılı İş Kanunu
- 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- Yukarıdaki Kanunlara bağlı Yönetmelikler

4.1.1. Oluşturulan Dokümanlar

AKFEN'de mevzuat takibi OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında aşağıda belirtilen dokümanlarla yapılacaktır.

Yasal Yükümlülük Listesi

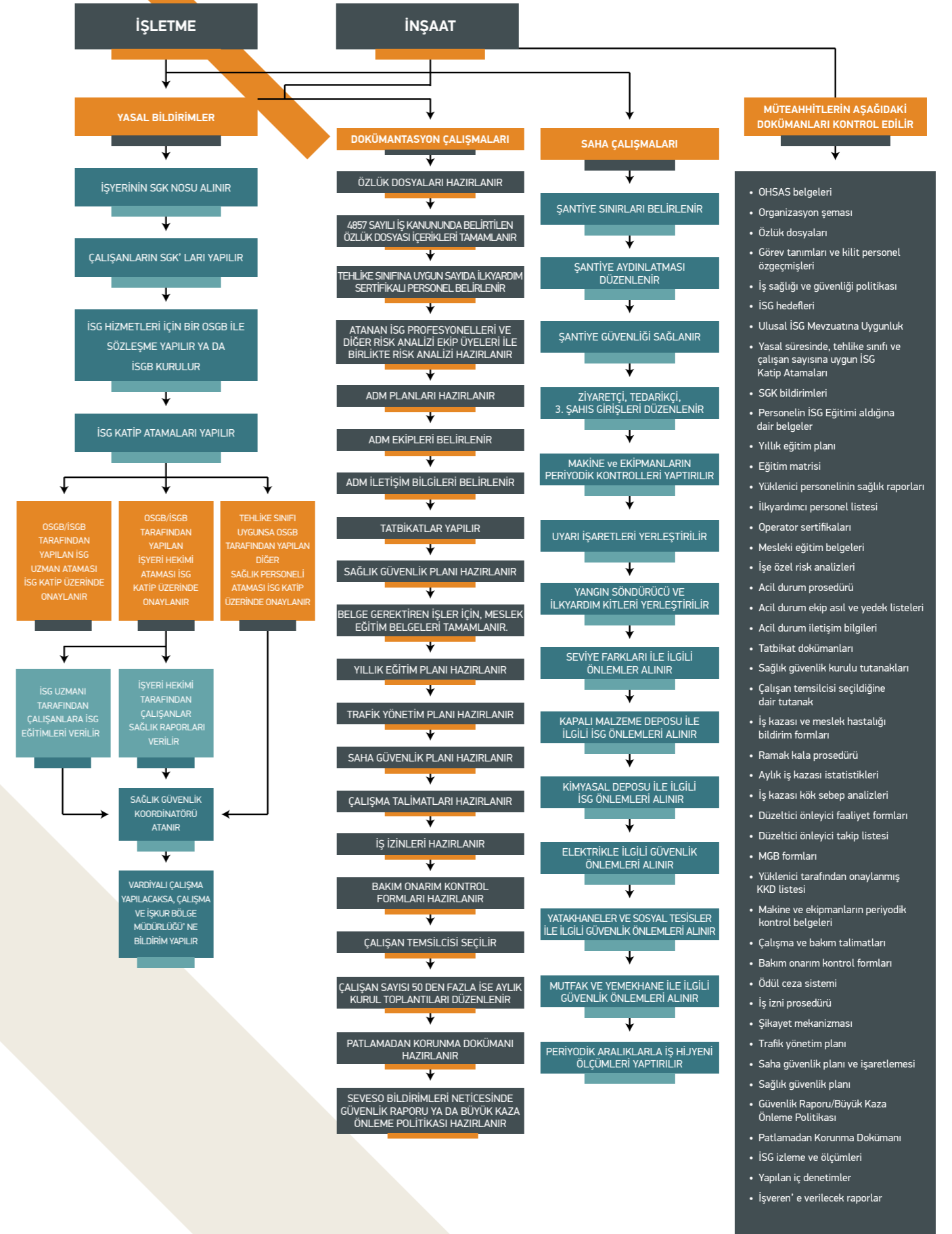
Yasa Değişikliği Tespit Raporu

4.1.2. Yasal Bildirim

- İşyerinin SGK sicil numarasından, NACE kodu öğrenilir.
- Bu koda göre işyeri tehlike sınıfı belirlenir.
- İşyeri tehlike sınıfına göre, iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli atamaları yapılır.
- Eğer bu hizmetler bir OSGB'den alınacaksa, İSG Katip sisteminden OSGB'nin yapmış olduğu atamalar onaylanır.
- İşyerinin de çalışan sayısının değişmesi ya da mevzuatta revizyonlar yapılması vb. hallerde, İSG Katip yoluyla yapılan atamalar revize edilir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Tesisi Prosedürü Şekil 14'de verilmektedir.

Ayrıca, iş sağlığı ve güvenliği dokümantasyon ve yasal uygunluk çalışmalarında, Ek-22 İş Sağlığı ve Güvenliği Proses Şemasından faydalanılacaktır.



Şekil 14: İş Sağlığı ve Güvenliği Tesisi Prosedürü

4.2. Uluslararası İSG Mevzuatı

Faaliyetlerimiz sırasında ulusal mevzuat ile birlikte aşağıda verilen uluslararası mevzuat gerekleri de takip edilerek yerine getirilecektir.

- EBRD 2014 yılı performans koşulları PR 2 ve PR 4
- IFC 2012 yılı performans standartları PS 2 ve PS 4
- IFC 2012 yılı rehber dokümanları

4.3. AKFEN Merkez ve Faal Santrallerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetimi

4.3.1 Çalışma Talimatları

İnşaat ve işletme sırasında, OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi çerçevesinde hazırlanmış, iş güvenliği talimatlarına uygun olarak çalışılacaktır.

İş güvenliği talimatlarında işin emniyetli olarak nasıl yapılacağı ve alınacak önlemler konusunda ilgili personele eğitimler düzenlenecek, verilen eğitimler kayıt altına alınacak ve kişinin özlük dosyasında muhafaza edilecektir. Böylece o işi yapacak personel bilgilendirilmiş, işin tehlikeleri/önlemleri hakkında uyarılmış olacaktır.

Personel değişikliği, kaza olayının gerçekleşmesi, işyerinin fiziki şartlarının değişmesi, ilgili mevzuatta değişiklikler olması halinde, hazırlanan talimatlar revize edilecektir.

Aşağıdakilerle sınırlı olmamak üzere başlıca iş güvenliği talimatları şunlardır;

- Yüksekte çalışma
- Elektrik işleri
- Sıcak işler
- Kapalı alan faaliyetleri
- Su içinde veya yakınında çalışma
- Kilitleme Etiketleme Sistemi
- Kaldırma operasyonları
- İskele ve merdivenler
- Tehlikeli malzemelerin güvenliği
- Malzeme ve ekipman taşıma

Saha işlerinde taşeron kullanılması halinde, tüm taşeron personelinin de yukarıda anılan talimatları uygulaması ve eğitimleri alması istenecektir.

4.3.1.1 Yüksekte Çalışma

Seviye farkı bulunan ve düşme sonucu yaralanma ihtimalinin oluşabileceği her türlü alanda yapılan çalışma; yüksekte çalışma olarak kabul edilir (**Yapı İşlerinde İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetmeliği**).

- Sahada kullanılacak olan tüm yüksekte çalışma araç ve ekipmanlarının mevzuat gereklerine uygun olması sağlanacaktır.
- Yüksekte yapılacak çalışmalarda iş izin sistemi uygulanacaktır.
- Yüksekte çalışma araç ve ekipmanlarının kurulması ve sökülmesi yetkili kişiler tarafınca yapılacak, kötü hava koşullarından sonra mutlaka kontrol edilecek ve üzerine taşıma kapasitesini gösterir etiketler görünür şekilde asılacaktır.
- Sahada kullanılan merdivenler de mevzuata uygun olacaktır.
- Yüksekte çalışanlarda, yükseklik korkusu ve tansiyon, şeker hastalığı olmaması şartı aranacaktır.
- Yüksekte çalışma esnasında emniyet kemerini takmak için uygun yerler bulunmaması halinde, yaşam hatları çekilecektir.
- Yüksekte çalışanlara uygun koruyucu ekipman (iş elbisesi, baret, eldiven, iş ayakkabısı, paraşüt tipi emniyet kemeri vb.) verilecektir.
- Yüksekte çalışma yapacak personele işe özel eğitimler verilecek ve bu eğitimler kayıt altına alınarak, personelin özlük dosyasında saklanacaktır.
- Emniyet Kemerleri ve aparatları aylık olarak kontrol edilecek, yapılan kontroller P10-L01 Formu vasıtasıyla kayıt altına alınacaktır.
- “Yüksekte çalışabilir” sağlık raporu olmadan, personel işe başlatılmayacaktır.
- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Yüksekte Çalışma Talimatı** hazırlanmıştır.



4.3.1.2 Elektrik İşleri

Tüm elektrikli ekipmanların ve elektrik kaynağının, güvenli kullanım şartları sağlanacaktır. Tüm ekipmanlar, kullanılmadan önce ve rutin olarak yetkili personel tarafından kontrol edilecek ve yapılan kontroller P10-L01 Formu vasıtasıyla kayıt altına alınacaktır. Kontroller neticesinde elektrikli ekipman üzerine aylık renk kodu uygulaması ile güvenli ibaresi konacaktır. Ayrıca, her çalışma günü başında, tüm elektrikli alet ve ekipmanların görsel kontrolleri yapılacaktır.

- Kontrol, bakım ve onarım yapılacak makine ve elektrik devrelerinde, **İş İzni Talimatı** kullanılacaktır.
- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Elektrik İşleri Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.
- Elektrik İşlerinde çalışacak personele uygun KKD'ler verilecek (elektrikçi botu, bareti, yalıtkan eldiven vb.) ve kullanması sağlanacaktır.
- Elektrik İşlerinde çalışacak personele işe özel eğitimler verilecek ve bu eğitimler kayıt altına alınarak, personelin özlük dosyasında saklanacaktır.

Periyodik Kontroller

- Elektrik tesisatı, topraklama tesisatı, paratoner tesisatı ile akümülatör ve transformatör ve benzeri elektrik ile ilgili tesisatın periyodik kontrolleri elektrik mühendisleri, elektrik tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılacaktır.
- Elektrikle çalışan tüm ekipman ve enerji panoları ilgili mevzuata uygun aralıklarla, periyodik olarak kontrol edilecektir.
- Elektrik motorları, trafo ve sabit tesisler ve sabit elektrikli iş makinelerine koruyucu topraklama yapılacak ve mevzuata uygun aralıklarla, periyodik olarak kontrol edilecektir.
- Periyodik kontroller için OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında, **Periyodik Kontrol Gerektiren Cihazlar ve Gerekli Kontroller** Form hazırlanmıştır.
- Kontrol, bakım ve onarım yapılacak makine ve elektrik devrelerinde **Kilitleme Etiketleme Sistemi Talimatı** uygulanacaktır.

Alçak Gerilim

Kazan içinde veya buna benzer dar ve iletken kısımları bulunan yerlerle ıslak yerlerde, alternatif akımla çalışan lambalar kullanıldığı takdirde, çalışma yerinin dışında bulunan ve sargıları birbirinden ayrı olan transformatör yardımı ile elde edilen küçük gerilim (en çok 42 v) kullanılacaktır.

İnşaat şantiyeleri ile diğer açık çalışma yerlerinde kullanılan elektrikli el aletleri, küçük gerilim veya 1/1 oranlı ve sargıları birbirinden ayrı güvenlik transformatöründen (ayırıcı transformatör) elde edilen gerilim ile çalıştırılacak veya özel olarak imal edilmiş, iki yalıtkanlı olacaktır. Güvenlik transformatörü kullanılması halinde, çıkış devresine yalnız bir elektrikli el aleti bağlanacaktır.

Kazanlar, tanklar ve benzeri dar yerlerle nemli ve ıslak yerlerde, elektrikli el lambalarında olduğu gibi alçak gerilim kullanılmayacaktır. Doğru akım kullanılıyorsa, kullanma gerilimi 100 voltu geçmeyecek ve artı kutup topraklanmış olacaktır. Alternatif akımda ise ancak en küçük gerilim (en çok 42 V) kullanılacaktır. Buralarda, iyi yalıtılmış esnek kablolar kullanılacak ve kablolar düzenli ezilmeyecek şekilde bulundurulacaktır (<http://www.emo.org.tr/ekler>).

Yüksek Gerilim

Transformatör ve kondansatör merkezlerindeki diğer yüksek gerilim cihazları, parmaklıklı veya kafes telli kapılar ile kapalı özel hücrelere yerleştirilmiş olacaktır. Yüksek gerilim hücrelerinde yalıtılmış tabure kauçuk eldivenler, istankalar, yangın söndürme cihazları kısa devre ve topraklama teçhizatı ve talimatı haiz tabela vb. bulundurulacaktır.

5000 litreden fazla yağ bulunan transformatörler ile kondansatörler veya benzerleri, işyeri binalarının dışına konacak veya herhangi bir hücre, bölme veya tankın içindeki yağları alabilecek genişlikteki bir samıncın, kuyunun veya çukurun üstüne yerleştirilecektir.

Transformatörler, kondansatör ve benzerlerinin konulduğu işyerlerinin yeteri kadar havalandırılması sağlanacak ve duvarları ile kapıları, yangına dayanıklı olacaktır.

İşyerine konacak hava soğutmalı elektrik transformatörleri, yanabilir malzemeden yeteri kadar uzakta bulunacak veya yanabilir maddelerden, ısı geçirmeyen ve yanmayan bir bölme ile ayrılmış veya uygun şekilde kapatılmış olacaktır (<http://www.emo.org.tr/ekler>).



4.3.1.3 Sıcak İşler

Yapımında alev veya kaynak işlerinin gerektiği ve kullanılan ekipmandan kıvılcım çıkması muhtemel faaliyetlerdir. Bu kategoride kullanılan ekipmanlara örnek vermek gerekirse;

Kaynak ve yakma makineleri, elektrikli aletler, alev çıkaran aletler, lehim yapan aletler, taşlama-kumlama makineleri, pnömatik delme makineleri, alev alıcı ortamda kullanılması sakıncalı olan elektrikli veya pilli aletler ile motorlu mobil ekipmanlar ve araçlardır.

- **Sıcak işlerde** görev alan personele işe özel eğitim verilecek, verilen eğitimler kayıt altına alınacak ve personelin özlük dosyasında saklanacaktır
- **Sıcak işlerde** İş İzni Talimatı kullanılacaktır
- Personele işe uygun KKD'ler (kaynakçı maskesi, kaynakçı önlüğü, vizörlü başlık vb.) verilecek ve kullanması sağlanacaktır.
- Kaynakçı personelin sağlık durumu, işyeri hekimi tarafından takip edilecek ve işyeri hekiminin istemesi halinde ilave tetkikler yaptırılacaktır
- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Sıcak İşlerle Çalışma Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.

4.3.1.4 Kapalı Alan Faaliyetleri

Giriş çıkışın zorlukla yapıldığı, zor koşullar altında yapılan işlerde, örneğin; tanklarda, özel solunum cihazlarının takılması gerektiği durumlarda vb. özel güvenlik önlemleri uygulanacaktır.

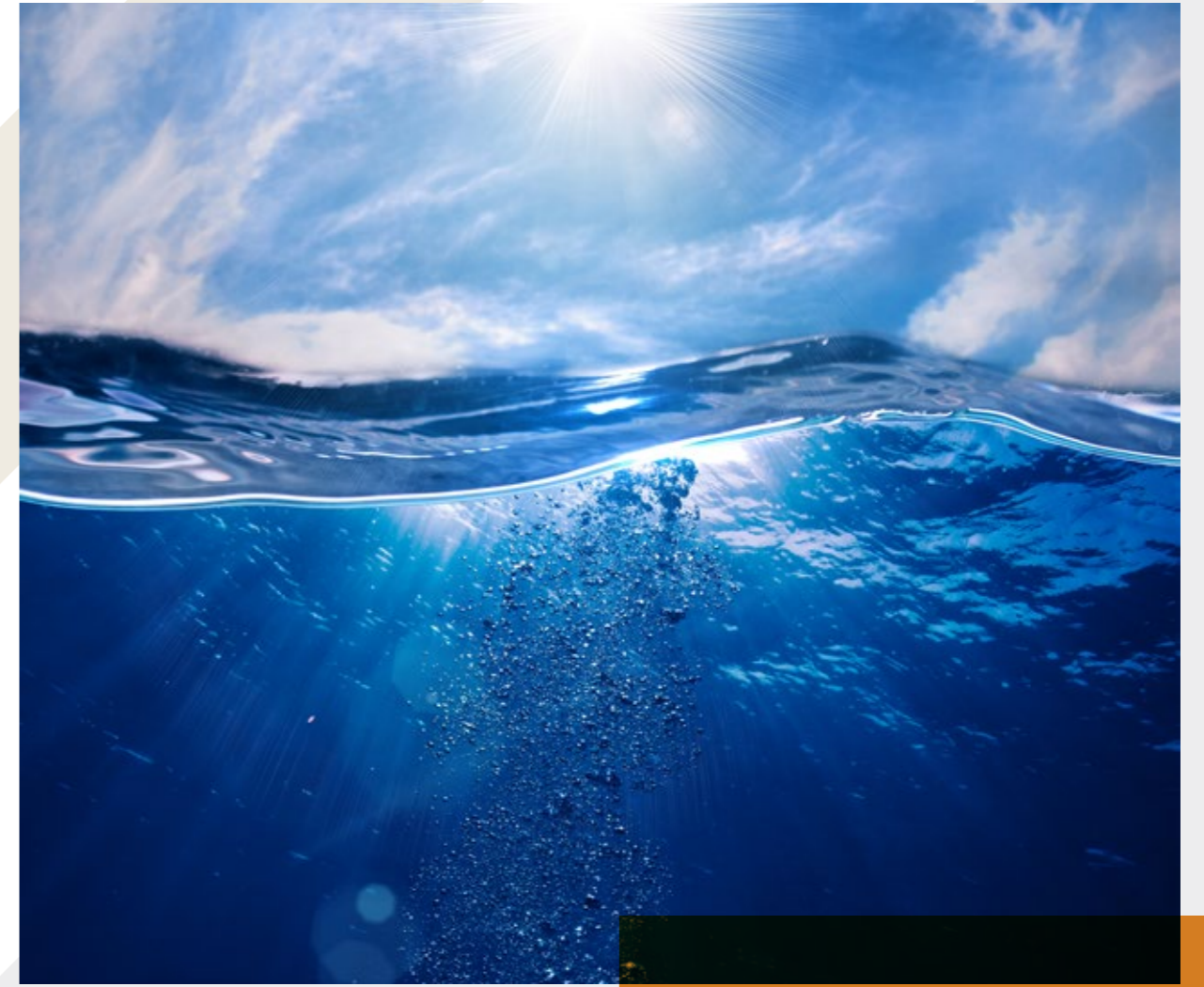
- Çalışanlar, zararlı tozlara veya diğer dış etkenlere (gaz, buhar, toz vb.) maruz kalmayacaklardır. Eğer çalışanlar, ortam atmosferinde zararlı ve zehirli maddelerin bulunduğu, yeterli oksijenin olmadığı yerlere ya da parlayıcı ortamlara girmek zorunda kalırlarsa, ortam atmosferi ölçülecek, gözlemlenecek ve herhangi bir tehlikeyi önlemek için uygun adımlar atılacaktır.
- Kapalı alan çalışması yapacak personele uygun KKD'ler verilecek ve kullanması sağlanacaktır.
- Sınırlı hareketin yapılabildiği iletken alanlarda çalışılması durumunda, çok düşük güvenli voltaja ya da devre kesicilere sahip elektrikli cihazlar ve aydınlatma aletleri kullanılacaktır. Düşük voltaj ya da devre kesicilerin güç kaynakları, sınırlı iletken alanın dışına yerleştirilecek ve bunlara sadece bir tüketici kaynak bağlı olacaktır. Portatif lambaların voltajları, ekstra düşük ve güvenli olacaktır.
- Özgürlüğün ve hareketin sınırlandığı iletken alanlarda, (çelik yapılar, kanallar, şalt kabinleri gibi) sadece düşük voltajlı aydınlatma, devre kesici veya akım kesme koruması kullanılacaktır.
- Kapalı alan çalışmalarında İş İzni Talimatı uygulanacaktır.
- Özel solunum cihazlarının kullanılmasının gerektiği tüm işler için, ortamda en az bir gözcü olacaktır.
- Çalışanlara bu konuda eğitim verilecek, kayıt altına alınacak ve personelin özlük dosyasında saklanacaktır.
- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Kapalı Alan Faaliyetleri Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.

4.3.1.5 Su İçinde veya Yakınında Çalışma

Herhangi bir yerde su üzerinde çalışılırken, en az iki kişinin sürekli olarak birbirlerini görme ve işitme alanı içerisinde çalışmaları sağlanacaktır. Ayrıca bu kişiler demirlemiş bir tekne ya da cankurtaran sandalına daima erişebilir durumda olacak şekilde çalışacaklardır.

Su sıcaklığının düşük olduğu hava şartlarında ve işçilerin suya düşme olasılığının bulunduğu tüm çalışma konumlarının 50 m çevresi içerisinde, yeterli uzunlukta, yüzer tutunma halatı bağlanmış cankurtaran simitleri hazır bulundurulacaktır. Su içinde çalışmanın gerekmesi durumunda can yelekleri sağlanacaktır. Ayrıca soğuk ve nemden korunmak için koruyucu giysi ve/veya yeterli sıcak tutucu giysiler (eldiven, çizme dahil) sağlanacaktır. Erken sel uyarı sistemleri ile gerek su içinde veya yakınında yapılan çalışmalar gerekse tüm çalışma alanı olası sel tehlikesinden, önceden haberdar olmak suretiyle korunacaktır.

- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında Su İçinde veya Yakınında Çalışma Talimatında belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.
- Çalışanlara bu konuda eğitim verilecek, kayıt altına alınacak ve personelin özlük dosyasında saklanacaktır.
- Su içinde veya yakınında yapılan çalışmalarda **İş İzni Talimatı** kullanılacaktır.



4.3.1.6 Kilitleme Etiketleme Sistemi (PR-4, PS-4)

Bu sistem, onarım, değiştirme ve genel bakım işlemleri sırasında, kazara ekipmanın çalıştırılması veya ekipmana enerji verilmesi sonucu insana, makineye ve çevreye gelebilecek zararın önlenmesini amaçlamaktadır.

Herhangi bir çalışanın, tehlikeli makine-ekipman bakımı veya tamirini yapması gerekiyorsa, **Kilitleme-Etiketleme Sistemi** uygulanması gerekir. Bu sistem açma-kapama ekipmanları ve makinelere özgü talimatları içermektedir.

Bu talimatlar, çalışanların yaralanmasına neden olabilecek mekanizma ve ekipmanların, beklenmedik bir şekilde enerji yüklenmesi veya çalıştırılması, ya da depolanmış enerjinin serbest kalması gibi durumlardan kaçınmak için servis veya bakım boyunca takip edilecektir.

Talimatlar elektriksel, hidrolik, pnömatik, mekanik, termal veya kimyasal tehlike içeren enerji kaynakları olup olmamasına ve hangi sayıda çalışanın etkilenebileceğine bağlı olarak değişebilir. Bu sebeple, tüm çalışanlar Kilitleme-Etiketleme Sistem ve Prosedürü hakkında bilgi sahibi olacaktır.

- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Kilitleme Etiketleme Sistemi** Talimatında belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.
- Çalışanlara bu konuda eğitim verilecek, kayıt altına alınacak ve personelin özlük dosyasında saklanacaktır.



4.3.1.7 Kaldırma Operasyonları

- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Kaldırma Operasyonları Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.
- Kaldırma operasyonlarında 5 ton ve üzeri yüklerde İş İzin Sistemi kullanılacaktır.

Standartlarda aksi belirtilmediği sürece, kaldırma ve iletme ekipmanları, beyan edilen yükün en az 1,25 katını, etkili ve güvenli bir şekilde kaldıracak ve askıda tutabilecek güçte olacak ve bunların bu yüke dayanıklı ve yeterli yük frenleri bulunacaktır. (**İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği**)

Kaldırma işleri mümkün olduğunca kaldırma araçları kullanılarak yapılacak, ancak gerekli ve zorunlu hallerde elle taşıma yapılacaktır. Elle kaldırma yapıldığında kişinin ergonomi kurallarına uymasına özen gösterilecektir.

Bina dışındaki operasyonlarda; rüzgar hızı düzenli olarak ölçülecek ve rüzgar hızı 12 m/sn veya 45 km/sa'den fazla ise kaldırma işine izin verilmeyecektir.

Vinçler ve kaldırma palangaları, halatın yerinden kurtulmasını önlemek için güvenlik kilitleri ile donatılmış olacaktır.

Yükler, işçilerin üzerinden taşınmayacak, kaldırma işlemi sırasında tehlikeli alan boşaltılacak ve gerektiğinde alanın sınırları ikaz bandı veya benzeri bir işaretleme aracı ile geçici olarak çevrilecektir. Kaldırma işlemleri esnasında, el ile yönlendirme kesinlikle yapılmayacaktır.

Kaldırma işleri bu konuda sertifikalı personel tarafından, mühendis, formen veya bir inspektör nezaretinde yapılacaktır.

Kaldırma işlerinde vinç operatörü ile iletişimi sağlayacak sertifikalı işaretçi personel kullanılacaktır. Vinç operatörü her kim tarafından verilirse verilsin "dur" komutuna uyacak, bunun dışındaki tüm komutları işaretçiden alacaktır.

Periyodik Kontroller

- Kaldırma ve iletme ekipmanlarının periyodik kontrolleri, makine mühendisleri, makine veya metal eğitim bölümü mezunu teknik öğretmenler ya da makine tekniker veya yüksek teknikerleri tarafından yapılır. Söz konusu periyodik kontrollerde tahribatsız muayene yöntemlerinin kullanılması durumunda, bu yöntemler sadece TS EN ISO 9712 standardına göre eğitim almış mühendisler, teknik öğretmenler, teknikerler veya yüksek teknikerler tarafından uygulanabilir. (İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık Ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği Madde 2.2.2. (Değişik: RG-23/7/2016-29779))
- Kullanılan kaldırma araçlarının periyodik muayenelerinin mevzuatta belirtilen sürelerde düzenli olarak yapılması sağlanacak, kontrol raporları işyerinde saklanacaktır.
- Ayrıca kaldırma araçları periyodik kontrolleri ile halat, sapan ve vb. kaldırma ekipmanlarının aylık rutin kontrolleri gerçekleştirilerek, P10-L01 formu vasıtasıyla kayıt altına alınacaktır. Kaldırma ekipmanlarına renk kodu uygulanacaktır.
- Yıpranmış halatlar ve kancalar kullanılmayacak, sahadan derhal uzaklaştırılacaktır.
- Sapanlar, halat vb. kaldırma aparatlarına son kullanma tarihi verilecek ve **Kontrol Formu** vasıtasıyla kayıt altına alınacaktır.

4.3.1.8 İskele ve Merdivenler

- Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında İskele ve Merdivenlerle Çalışma Talimatında belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir yüksekte çalışmalarda İş İzin Sistemi kullanılacaktır
- İskele ve merdivende çalışacak personel, bu konuda işe özel eğitim almış olacak ve eğitim kayıt altına alınarak, personelin özlük dosyasında saklanacaktır.
- “Yüksekte çalışabilir” sağlık raporu olmadan, personel işe başlatılmayacaktır.
- İskele ve merdivende çalışacak personelde, yükseklik korkusu ve tansiyon, şeker hastalığı olmaması şartı aranacaktır.

Personelin çalıştığı, yüksekte çalışma araçlarının iyi durumda olması sağlanacaktır. Tüm iskeleler, çalışma platformları, korkuluklar, bariyerler boyutları ve malzeme özellikleri dikkate alınarak, yetkili personel tarafından kurulacak ve söküleceklerdir.

Yüksekten düşme tehlikesi olan, parmaklıkları ya da koruyucuları olmayan yerlerde yapılan çalışmalarda, iskele çalışmalarında ya da kısa süreli montaj gibi işlerde, tanımlanan ve onaylanan emniyet kemerleri gibi yüksekte düşmeyi engelleyici sistemler kullanılacaktır.

Tüm iskeleler, çökmeyi ya da kazara sallanmayı önleyecek şekilde, uygun tasarlanmış, inşa edilmiş ve bakımı yapılmış durumda olacaktır. Yükseklik boyunca, köşelerde çapraz bağlantılar sağlanacaktır. Çalışma platformları, iskele merdivenleri, çalışanların düşmesini ve düşen cisimlere karşı korunmalarını sağlayacak şekilde inşa edilecek ve kullanılacaktır.

İskelelerin taşıyabileceği maksimum yük miktarı, iskele üzerine görünür şekilde asılacaktır.

İskeleler, aşağıdaki durumlarda, yetkili personel tarafından kontrol edilecektir:

- Kullanıma girmeden önce
- Mevzuatta tanımlanan aralıklarla periyodik olarak
- Kullanım şartlarında değişiklik olduğunda, kötü hava koşullarına veya sismik sarsıntılara maruz kaldığında veya dayanıklılığını ve sağlamlığını etkileyecek herhangi bir durum oluştuğunda

4.3.1.9 Tehlikeli Malzemelerin Güvenliği

Sahada kullanılan ve insan sağlığı ve çevre için tehlike oluşturan malzemeler belirlenecek ve bunların taşınması, kullanımı, depolanması ve bertarafı yönetmeliklere uygun olarak yapılacaktır.

Kimyasal malzemelerin tehlike durumları, satın alma sırasında satıcı veya üreticiden istenecek olan ‘Güvenlik Bilgi Formu’ (GBF) ile belirlenecektir.

GBF gerek revirde gerek çalışma alanlarında gerekse depo alanlarında bulundurulacaktır.

Sahada GBF ’unda verilen bilgi ve uyarılara uygun hareket edilmesi sağlanacak ve kontrol edilecektir.

Çalışanların tehlikeli kimyasallara maruz kalması durumunda yapılacaklar ve kullanım sırasında kullanılacak KKD, yazılı talimatlarla belirlenecek ve eğitimlerle personel bilgilendirilecektir.

4.3.1.10 Malzeme ve Ekipman Taşıma

Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Çalışma Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.

Ağır yüklerin karayolu ile taşınmasının zorunlu olduğu hallerde, taşımayı yapan araca, öncü/escort araçlar eşlik edecek, bu araçların da üzerlerinde “Dikkat Uzun ve Geniş Araç” vb. uyarı işaretleri olacak ve araçlar tepe lambası, reflektörler gibi ekipmanlarla donatılacaktır.

Ağır ve boyutları bakımından özelliği olan, başka ulaşım sistemleri ile taşınması olmayan ve taşıma sınırını aşmış ve taşınması zorunlu olan yüklerin taşınması için, Karayolları Genel Müdürlüğünden izin alınması zorunludur (2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu).

Malzeme ve ekipman sahaya girmeden önce, operatör sertifikası, periyodik kontrol formu, bakım kayıtları vb. belgeler işletmeye/şantiyeye sunulacaktır. Tüm araçlar (ambulans, itfaiye aracı vb. hariç) sahaya girmeden önce saha güvenliği tarafından görsel kontrole tabi tutulacaktır. Yukarıda bahsedilen dokümanlar, güvenlik görevlilerine teslim edilecektir. Araç kullanıcısı ve yolcuların, taşıma esnasında emniyet kemerlerini takmaları ve hız limitlerine uymaları zorunludur. Araçlarda, yangın söndürücü, ilkyardım çantaları ve reflektör de bulunacaktır.

4.3.1.11 Sondaj-Delgi Çalışmaları

Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Çalışma Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.

Sondaj ve delgi işlerinde planlama safhasından başlayarak delicinin kurulması ve delme işlemine özen gösterilir. Emniyetli bir çalışma olanağı sağlamak için aşağıda belirtilen noktalara dikkat edilir;

- Sondaj ve delgi işlemi bu konuda tecrübeli, eğitimli belgeli/ehliyetli bir operatörler tarafından yapılır.
- Sondaj ve delgi makinesi operatörü ve yanında çalışan yardımcı personel gerekli KKD'leri (baret, bot, kulaklık, gözlük, toz maskesi vb.) kullanır.
- Delgi güzergahı, üzerinde bulunabilecek havai ve toprak altı engellere (havai elektrik hatları, yeraltı boru ve kabloları, vb. karşı daima kontrol edilir.
- Kıyafetler, el, ayak ve uzuvlar delicinin hareketli kısımları ve dönen milden uzak tutulur.
- Sondaj ve delgi makinesi çalıştırılmadan ve hemen çalıştıktan sonra yapılması gerekli kontroller günlük olarak yapılır.
- Packerler bu işe uygun yağlar yardımıyla şişirilir.
- Hareketli sistemlerde yapılacak işlemler öncesi mutlaka sistem durdurulur.
- Makinelerin döner aksam korumaları çıkarılmaz, koruması bulunamayan aksamlara uygun korumalar takılır.
- Pompalarda uygulanan basıncı gösteren manometrelerin kontrolleri yapılır.
- Sisteme işletme basıncının üzerinde basınç uygulanmaz ve uygulanacak olan maksimum basınca dayanıklı hortumlar kullanılır.
- Hiç bir şekilde basınç altındaki hortuma ya da boruya darbe vurulmaz. İşlem hortumunda ya da borudaki basınç durdurulduktan sonra yapılır.
- Hava hattında yapılacak işlemden önce hava çıkış vanası kapatılır ve hattaki hava veya enjeksiyon boşaltılır.
- Sondaj malzemesinin göze bulaşması ve cilde bulaşması, koruyucu gözlük kullanılarak engellenmelidir.



4.3.1.12 Kazı-Dolgu Çalışmaları

Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Çalışma Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.

Kazı alanlarında işe başlamadan önce mevcut elektrik, su ve diğer altyapı sistemlerinin yerleri belirlenir. Gerektiğinde ilgili kurumlar ile temasa geçilir ve izinler alınır. Kazı derinliğinin 1,5m'yi aştığı durumlarda kazı alanı boyunca kazı alanına 1 m. uzaklıkta bariyer/ikaz şeridi ve uyarı işaretleri yerleştirilir.

Kazı, dolgu ve malzeme taşımada kullanılacak olan tüm iş makineleri ve kamyonlar sağlam, gerekli periyodik bakımları yapılmış olarak ve üretici tarafından monte edilmiş olan orijinal emniyet sistemlerinin tümü üzerinde olmak üzere sahada kullanılacaktır. Makineler kullanım amaçlarına uygun olarak kullanılacaktır. Tüm operatörlerin kullandıkları iş makinesine uygun operatör belgesi bulunacaktır.

Malzeme yükleme ve boşaltma işleri sırasında işçiler(toz ve gürültü, hareketli araçlara maruz kalmak, vb.) , operatörler (toz, gürültü, devrilmeye maruz kalmak, vb) ve araçların güvenliği (devrilme, aşırı yükleme, diğer araçlarla çarpışma, vb.) için gerekli önlemler alınacaktır.

Dolgu işleri sırasında kullanılan tüm iş makinelerinin geri ikaz sinyalleri ve tepe lambaları çalışır durumda olacaktır. Dolgu işlerinde makineleri ve kamyonları güvenli şekilde yönlendirecek işaretçiler bulunacaktır. İşaretçilerde sesli ve görsel(düdük, el feneri vb.) uyarı ekipmanları bulunacaktır.



4.3.2. Risk Değerlendirmesi (PR-4, PS-4)

Risk Analizleri OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamındaki **İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tesisi Prosedürü** uyarınca, hizmet alınan OSGB'ler veya ilgili firmanın kendi bünyesindeki İş Güvenliği Uzmanı tarafından yapılacaktır.

Risk değerlendirilmesi; tüm işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere tehlikeleri tanımlama, riskleri belirleme ve analiz etme, risk kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması, dokümantasyon, yapılan çalışmaların güncellenmesi ve gerektiğinde yenileme aşamaları izlenerek gerçekleştirilir. (**İş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirilmesi yönetmeliği, Madde 7.1**)

Hazırlanan risk analizleri, denetimlerde gösterilmek üzere, çalışma ortamlarında hazır tutulacaktır.

Aşağıda belirtilen durumlarda risk değerlendirilmesi tamamen veya kısmen yenilenecektir:

- İşyerinin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması,
- İşyerinde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi,
- Üretim yönteminde değişiklikler olması,
- İş kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi,
- Çalışma ortamına ait sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması,
- Çalışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görülmesi,
- İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması.

Risk Değerlendirmesi Ekibi

Risk değerlendirilmesi, Çevre Konseyi tarafından gerçekleştirilir. Bu ekip aşağıdaki kişilerden oluşacaktır.

- İşveren veya işveren vekili.
- İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetini yürüten iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri.
- İşyerindeki çalışan temsilcileri.
- İşyerindeki destek elemanları.
- İşyerindeki bütün birimleri temsil edecek şekilde belirlenen ve işyerinde yürütülen çalışmalar, mevcut veya muhtemel tehlike kaynakları ile riskler konusunda bilgi sahibi çalışanlar. (**İş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirilmesi yönetmeliği, Madde 7.1**)

İhtiyaç duyulduğunda bu ekibe destek olmak üzere işyeri dışındaki kişi ve kuruluşlardan hizmet alınacaktır.

Dokümantasyon

Risk değerlendirilmesi asgarî aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümante edilecektir.

- İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı.
- Gerçekleştiren kişilerin isim ve unvanları ile bunlardan iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olanların Bakanlıkça verilmiş belge bilgileri.

- Gerçekleştirildiği tarih ve geçerlilik tarihi.
- Risk değerlendirilmesi işyerindeki farklı bölümler için ayrı ayrı yapılmışsa, her birinin adı.
- Belirlenen tehlike kaynakları ile tehlikeler.
- Tespit edilen riskler.
- Risk analizinde kullanılan yöntem veya yöntemler.
- Tespit edilen risklerin önem ve öncelik sırasını da içeren analiz sonuçları.
- Düzeltilici ve önleyici kontrol tedbirleri, gerçekleştirilme tarihleri ve sonrasında tespit edilen risk seviyesi.

- Risk değerlendirilmesi dokümanının sayfaları numaralandırılarak; gerçekleştiren kişiler tarafından her sayfası paraflanıp, son sayfası imzalanır ve işyerinde saklanacaktır.
- Risk değerlendirilmesi dokümanı elektronik ve benzeri ortamlarda hazırlanıp arşivlenebilir.

Risk Değerlendirmesinin Yenilenmesi

Yapılmış olan risk değerlendirilmesi; tehlike sınıfına göre aşağıdaki sürelerde yenilenecektir;

- Çok tehlikeli işyerlerinde en geç iki
- Tehlikeli işyerlerinde en geç dört
- Az tehlikeli işyerlerinde en geç altı yılda bir (**İş sağlığı ve güvenliği risk değerlendirilmesi yönetmeliği, Madde 7.1**)



4.3.3 İşletme Sosyal Tesisleri (PR-2, PS-2)

İçme Suyu/Sıcak İçecekler

- Çalışma alanları ve ofislerde, içme suyu sağlanacak ve sıcaklığı kabul edilir sınırlar içinde tutulacaktır.
- Sıcak içecekler de buldurulacaktır.
- İçme ve kullanma sularının 6 ayda bir kontrolleri yaptırılacak ve kayıt altına alınacaktır.

Temizlik İmkânı

Çalışma alanları ve ofislerde, uygun ve yeterli sayıda duş, WC ve lavabo bulunacaktır. Bu alanların her zaman kullanıma açık, temiz ve hijyenik olması sağlanacaktır. Yapılan temizlikler, **Temizlik Kontrol Formları** vasıtasıyla kayda alınacaktır.

Tuvalet ve Pisuarlar

Çalışma sahasında gerekiyorsa seyyar tuvaletler de buldurulacaktır. Tuvaletlerde yeterli aydınlatma olması, temiz ve sağlıklı olması sağlanacaktır. Seyyar tuvaletlerin atık suları toplanarak arıtma tesisine/sızdırmaz fosseptiğe verilecektir.

Mola ve Dinlenme Yerleri

Çalışanlarının dinlenme molalarında güneşten, yağmurdan, soğuktan korunaklı alanlarda oturabilmeleri, mevsim şartlarına uygun olarak gerekiyorsa, güvenli olarak ısıtılmış alanları kullanmaları sağlanacaktır.

Yatakhaneler

İşçi yatakhanelerinde mevzuata uygun olarak kişi başına yeterli miktarda hava hacmi sağlanacaktır. Yatakhane girişinde iş ayakkabılarının bırakılacağı kapalı ayakkabılık ve her işçi için bir kilitli giysi dolabı buldurulacaktır. Yataklar karyola/ranza şeklinde olacak ve örtünmek için yeterli battaniye verilecektir. Yatakhaneler periyodik olarak temizlenecek ve dezenfekte edilecektir.

Yatakhanelerde havalandırmayı sağlayan telli pencereler ve güvenli ısıtma sistemi buldurulacaktır. Yatakhanelerde yemek pişirilmesine ve yenilmesine, sigara içilmesine ve ateş yakılmasına izin verilmez.

Yemekhane

Çalışanların sayısına uygun masa ve sandalyelerin olduğu yemekhaneler buldurulacaktır. Ağır işte çalışanlara uygun her öğün için kalori hesabı yapılmış yemekler verilecek ve her öğün için yemeklerden şahit numune alıp kapalı kaplarda, buzdolabında 72 saat bekletilecektir.



Yemekhanede çalışan personelin periyodik sağlık muayeneleri yaptırılacaktır. Yemekhane personeli temiz önlük, bone ve galoş kullanacaklardır. Personelin günlük giysilerini koyması için özel dolap buldurulacaktır. Yemek pişirme bölümüne sadece yemekhane personeli girecektir.

Yemekhanede yeterli aydınlatma ve havalandırma sağlanacak, pencereler çift açılımlı ve sinek telli olacaktır. Aydınlatma armatürleri etanjlı olacaktır.

Yemekhane soğuk hava deposundaki tüm malzemelerin üzeri, kapalı ve depoya konduğu tarihi gösterir etiketi olacaktır. Soğuk hava depolarının ısı ölçerleri kalibrasyonlu olacaktır. Depolara önce giren malzeme önce tüketilecektir. Kullanım tarihi geçen gıda malzemesi takip edilecektir. Soğuk hava kapılarındaki izolasyon, termal kamera ile kontrol edilecektir. Kuru malzeme deposunda ise haşerelere karşı önlem alınacak ve periyodik ilaçlama yapılacaktır.

Yemekhanede günlük temizlik ve haftalık dezenfeksiyon yapılacak ve **Temizlik Kontrol Formları** ile kayıt altına alınacaktır.

4.3.4 İşçi Sağlığı (PR-4, PS-4)

İşletme ve inşaatlarda işçi sağlığı işyeri Hekimleri ve Diğer Sağlık Personelleri tarafından yürütülecektir. Bu personellerin çalışma süreleri, işyerlerinin tehlike sınıflarına ve çalışan sayılarına göre ilgili mevzuatlarca belirlenecektir.

- İşçi sağlığı ile ilgili yapılması gereken çalışmalar, OHSAS Sistemi kapsamındaki P12-L01 Yasal Yükümlülük Listesinde tanımlanmıştır.

Aşağıdaki hallerde çalışanların sağlık muayenelerinin yapılması zorunludur:

- İşe girişlerinde.
- İş değişikliğinde.
- İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde.
- İşin devamı süresince, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre belirlenen düzenli aralıklarla (6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

İşe yeni başlayan her personel, işe başlamadan önce sağlık raporu almak zorundadır.

6331 sayılı Kanun kapsamında alınması gereken sağlık raporları işyeri hekiminden alınacaktır. 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli işyerleri için ise kamu hizmet sunucuları veya aile hekimlerinden de alınabilir. Çalışanların yapacakları işe uygun olduklarını belirten işe giriş ve periyodik sağlık muayenesi ile gerekli tetkiklerin sonuçlarını mevzuata uygun olarak düzenlemek ve işyerinde muhafaza etmek İşyeri Hekiminin görevidir.

İşyeri hekimleri tıbbi kayıtlarını, hasta ve poliklinik kayıt defterleri vasıtasıyla kayıt altına alacak ve takip edecektir. Çalışanın kişisel özellikleri, işyerinin tehlike sınıfı ve işin niteliği öncelikli olarak göz önünde bulundurularak, uluslararası standartlar ile işyerinde yapılan risk değerlendirmesi sonuçları doğrultusunda;

- Az tehlikeli sınıftaki işlerde en geç **beş yılda bir**
- Tehlikeli sınıftaki işlerde en geç **üç yılda bir**
- Çok tehlikeli sınıftaki işlerde en geç **yılda bir**
- Özel politika gerektiren grupta yer alanlardan genç ve gebe çalışanlar için en geç altı ayda bir defa olmak üzere periyodik muayene tekrarlanacaktır (6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu).

Ancak işyeri hekiminin gerek görmesi halinde bu süreler kısaltılabilir. Yine işyeri hekiminin gerekli görmesi halinde, personelden ilave tetkikler istenebilir. Örneğin; tozlu işlerde çalışanların akciğer grafisi çekilir, yemekhane ve çay ocağı personelinin ise hijyen muayenesi yaptırılır, gürültülü ortamlarda çalışacak personelin ise odyometrik muayenesi yaptırılır, vb.

4.3.5 Alkol ve Uyuşturucu Kullanımı

Alkollü içki, sarhoşluk verici madde, uyuşturucu, yasadışı veya izinsiz ilaç, uyuşturucu gereçlerini, işyerinde kullanmak, bulundurmamak ve dağıtmak yasaktır. Sözleşme aşamasında muvafakat alınması kaydıyla, işyerlerinde bulundurulacak alkolmetre ile çalışanların alkol durumlarının tespiti düzenli aralıklarla kontrol edilecektir.

Çalışanlar, çalışma özelliklerini, reflekslerini, koordinasyonlarını etkileyecek veya görev esnasında diğer çalışanların güvenliklerine ters etkilerde bulunacak, herhangi bir ilacın/alkolün etkisi altındayken çalışmayacaklardır.

Yasal reçete ile satılan ilaçların orijinal reçetesinin, ilaç kutusunun içinde olması ve reçetenin personele lisanslı bir hekim tarafından yazılması şartıyla tesislerde ve çalışma alanlarında ilaç kullanımına izin verilecektir. Yasal reçeteli ilaçlar, ilacı alan kişinin, çalışma kabiliyetini, reflekslerini, koordinasyonunu ve tepki vermesini etkilememelidir.

4.3.6 Kişisel Koruyucu Donanımlar (PR-4, PS-4)

Kişisel koruyucu donanım, risklerin, toplu korunmayı sağlayacak teknik önlemlerle veya iş organizasyonu ve çalışma yöntemleriyle önlenemediği, tam olarak sınırlandırılmadığı durumlarda, iş kazası ya da meslek hastalığının önlenmesi, çalışanların sağlık ve güvenlik risklerinden korunması, sağlık ve güvenlik koşullarının iyileştirilmesini sağlamak amacıyla kullanılacaktır.

Tüm kişisel koruyucu donanımlar;

- 1) Kendisi ek risk oluşturmadan ilgili riski önlemeye uygun olacak,
- 2) İşyerinde var olan koşullara uygun olacak,
- 3) Kullanıcının ergonomik gereksinimlerine ve sağlık durumuna uygun olacak,
- 4) Gerekli ayarlamalar yapıldığında kullanana tam uyacak,
- 5) Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği kapsamına giren ürünlerde uygun şekilde CE işareti ve Türkçe kullanım kılavuzu bulunduracaktır.
- 6) Kişisel koruyucu donanımların, her kullanım öncesi görsel kontrolleri yapılacaktır.

Kişisel Koruyucu Donanımları (KKD) olmayan işçiler sahaya çıkartılıp çalıştırılmayacaktır. Risk analizleri sonucu kulaklık, toz maskesi, vb. diğer KKD kullanımı öngörülüyorsa, bunlar da işi yapan personele verilecektir.

- Kişisel koruyucu donanımların kullanımı konusunda uygulamalı olarak eğitim verilecek, bu eğitim kayıt altına alınacak ve personelin özlük dosyasında saklanacaktır.
- KKD'ler Zimmet Formu ile personele teslim edilecektir.

Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **KKD Kullanma Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.

4.3.7 Ortam ve Kişisel Maruziyet Ölçümleri

Ortam ve kişisel maruziyet ölçümleri, **Yasal Yükümlülük Listesine** göre yapılacaktır.

Güvenli bir çalışma ortamı sağlamak amacıyla çalışma ortamındaki kişisel maruziyetlere veya çalışma ortamına yönelik fiziksel, kimyasal ve biyolojik etkenlere yönelik ölçüm, test, analiz ve değerlendirmeler, ön yeterlik veya yeterlik belgesine sahip laboratuarlara yaptırılacaktır. Ölçüm sonuçları denetimlerde istendiğinde gösterilmek üzere, işletme veya şantiyelerde bulundurulacaktır. İşyerinde, iş hijyeni ölçüm, test ve analiz kayıtlarının saklanması mevzuatla belirlenen süreler esas alınacaktır.

İş hijyeni ölçüm, test ve analizleri risk değerlendirmesine bağlı olarak yaptırılacaktır

- İşyeri ortamının veya işin gereği olarak kişisel maruziyetlerde farklılık oluştuğunda,
- İşyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanının gerekli görmesi halinde iş hijyeni ölçüm, test ve analizleri tekrarlanacaktır.



4.3.8 Uyarı İşaretleri (PR-4, PS-4)

Güvenlik ve sağlık işaretleri, risk değerlendirmesi sonuçlarına göre; çalışma yöntemleri, iş organizasyonu ve toplu korunma önlemleriyle işyerindeki risklerin giderilemediği veya yeterince azaltılmadığı durumlarda bulundurulacak ve uygun şekilde kullanılacaktır.

- İşaretlerin anlamları ve bu işaretlerin gerektirdiği davranış biçimleri, OHSAS 18001 kapsamında Uyarı İşaretleri Talimatında tanımlanmıştır.
- İşyerinde kullanılan güvenlik ve sağlık işaretleri hakkında çalışanlara eğitim verilecektir.
- İşaret levhaları özel bir tehlike olan yerlerin ve tehlikeli cisimlerin hemen yakınına, genel tehlike olan yerlerin girişine, engeller dikkate alınarak, görüş seviyesine uygun yükseklik ve konumda, iyi aydınlatılmış, erişimi kolay ve görünür bir şekilde yerleştirilecektir. Doğal ışığın zayıf olduğu yerlerde flüoresan renkler, reflektör malzeme veya yapay aydınlatma kullanılacaktır.
- İşaret levhasının gösterdiği durum ortadan kalktığında, işaret levhası da kaldırılacaktır.

Uyarı işaretleri hazırlanırken Şekil 15'de yer alan bilgiler kullanılır.

Renk	Anlamı veya Amacı	Talimat ve Bilgi
Kırmızı	Yasak işareti	Tehlikeli hareket veya davranış
	Tehlike alarmı	Dur, kapat, düzeneği acil durdur, tahliye et
	Yangınla mücadele ekipmanı	Ekipmanların yerinin gösterilmesi ve ne olduğu
Sarı	Uyarı işareti	Dikkatli ol, önlem al, kontrol et
Mavi (1)	Zorunluluk işareti	Özel bir davranış ya da eylem Kişisel koruyucu donanım kullan
Yeşil	Acil kaçış, ilk yardım işareti	Kapılar, çıkış yerleri ve yolları, ekipman, tesisler
	Tehlike yok	Normale dön
(1) Mavi: (2) Flüoresan turuncu:		<ul style="list-style-type: none">• Sadece dairevi bir şekil içinde kullanıldığında emniyet rengi olarak kabul edilir.• Emniyet işaretleri dışında sarı yerine kullanılabilir.• Özellikle zayıf doğal görüş şartlarında bu renk çok dikkat çekicidir.

Şekil 15: Uyarı İşaretleri (Güvenlik ve Sağlık İşaretleri Yönetmeliği)

HES tesislerinin rezervuar ve mansap bölgesi tehlikelerini aktaran ve tehlikeli davranışları belirten uyarı levha ve tabelalarına ait örnekler aşağıda yer almaktadır.



4.3.9 Toplum Sağlığı, Güvenliği ve Emniyeti

Hazırlanan ÇED/PTD Raporlarında, projelerin toplum sağlığı, güvenliği ve emniyetine olan etkileri, aşağıdakilerle sınırlı kalmamak kaydıyla, detaylı olarak incelenmektedir:

- Gürültü etkisi ve alınacak önlemler
- Toz emisyonu ve alınacak önlemler
- Araç emisyonları ve alınacak önlemler
- Meydana gelen elektrik ve manyetik alanlar ve şiddetleri, etkileri, alınacak önlemler (RES ve EİH'ler için)
- İnşaat ve işletme aşamalarında içme suyu temini planı ve atıksu bertaraf yöntemleri
- HES'ler için: suyun temin edileceği kaynağın kullanılması, su tutulması sonucu mansapta olabilecek değişimler, bu değişimlerin heyelan, erozyon gibi etkileri, bu etkilerin ortadan kaldırılmasına yönelik alınacak önlemler
- JES'ler için: Jeotermal akışkanın taşıdığı ağır metal ve toksik kimyasallar (arsenik, kurşun, çinko, bor ile birlikte önemli miktarda karbonat, silika, sülfat, klorür vb.) ile karbondioksit, hidrojen sülfür gibi gazlara yönelik alınacak tedbirler
- RES'ler için: Elektrik çarpmalarının önlenmesi adına santralde yapılacak topraklama ve paratoner kurulması ile ilgili işlemler
- GES'ler için: Parlama/yansıma ve kamaşma etkileri ve alınacak önlemler

Projenin etkilenme potansiyeli olan yerleşim yerlerinin ve yerel halkın, sağlık ve güvenliğine yönelik projeye ilişkin riskler ve olumsuz etkiler belirlenip, değerlendirilecektir. Bu risk ve etkilerle orantılı olarak uygun koruma, önleme ve azaltma tedbirleri geliştirilecektir. Azaltma tedbirleri ve planları konusunda, yerel yönetim ve paydaşlarla işbirliği yapılacaktır. Bu tedbirler, yerel mevzuatla, azaltma hiyerarşisi yaklaşımıyla ve uluslararası iyi uygulamalarla tutarlı olacaktır.

Projenin toplum sağlığı ve güvenliği üzerindeki etkilerini önlemeye veya azaltmaya yönelik tedbirlerde yerel yönetimlerin sorumluluğu da olabilir. Böyle durumlarda, ilgili makamlara gerekli bildirimlerde bulunulacak ve bu makamlarla işbirliği yaparak çözüm üretilecektir.

Altyapı, bina ve donanım tasarımı ve güvenliği için üçüncü şahıslar ve etkilenen taraflar için oluşan güvenlik risklerini göz önünde bulundurulacak ve uluslararası iyi uygulamalar da örnek alınacaktır. Hem inşaat hem de işletme sırasında, ortak amaçlar için kullanılan mevcut binalar ve yeni binalar için üçüncü şahıs can ve yangın güvenliği denetimleri gerçekleştirilecektir.

Ortak amaçlar için kullanılan binaların inşaatı ve başlıca tadilatları, evrensel acil durum konseptine uygun olarak tasarlanacaktır.

Barajlar gibi yapısal öge veya bileşenlerin yüksek riskli yerlerde konumlandığı ve bunların arızalanmasının veya çalışmamasının işçi ve yerel halkın güvenliğini tehdit edebileceği hallerde, benzer projelerde konuyla ilgili ve kabul görmüş deneyime sahip bir veya daha fazla nitelikli uzmanla çalışılacaktır.

4.3.10 Alt İşveren Yönetimi (PR-2, PS-2)

Yükleniciler çalışanlarının çalışma koşullarına ilişkin emniyeti sağlamakla yükümlüdür. Bu yüzden, çalışanlarının sahada ya da saha dışında çalıştıkları durumlarda yeterli denetim ve eğitimden geçmiş olmalarını temin edeceklerdir (Bkz. Ek-20)

Yüklenici çalışanlarını öngörülebilir tehlikeler ve gerekli eylem şekilleri konularında tam olarak bilgilendirileceklerdir. Bu uygulamalara ait kayıtlar AKFEN tarafından denetlenecektir.

Yüklenici Çalışanlarının Sorumlulukları

Yüklenici çalışanları kendilerinin ve başkalarının sağlık ve emniyeti konusunda gerekli dikkati göstereceklerdir. Bu nedenle, çalışanlar ve alt işverenler, şantiye ve işletmelerde emniyetli ve yetkin bir biçimde çalışacaklar, kendilerinin ve yaptıkları işlerden etkilenebilecek başkalarının sağlık ve emniyetine özen göstereceklerdir.

İşletmelerde yer alan taşeronlar asgari olarak, aşağıda bahsedilen sorumluluklara sahiptir:

- Yüklenicinin ve/veya AKFEN'in düzenleyeceği İSG eğitimlerine katılmak
- İşletmede çalışma yürütülürken, tam donanımlı güvenlik standartlarına sahip olmak
- Güncel İSG Mevzuatında belirlenen sürelerde ve sayıda, iş sağlığı ve güvenliği profesyonelleri atamak
- İşletmede yapılan çalışmaların, diğer çalışanları ve 3. tarafları etkilememesi için gerekli tüm önlemleri almak
- Çalışmaları boyunca, çalışanlarının sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm sorumluluğu almak
- Kendi giderleri, kaza önlem araçları ve sigortaları için düzenlemeler geliştirmek
- Kazı işleri, araç kullanma, elektrik ve sıcak çalışmalar için eğitilmiş, belgeli çalışanları işe almak
- İşe başlamadan önce ve işin süresi boyunca mevzuatta belirtilen aralıklarla, çalışanların sağlık kontrollerini yaptırmak
- Söz konusu iş için risk analizi düzenlemek ve mevzuatta belirlenen sürelerde güncellemek
- Çalışanlarını, işleri ile ilgili görünür/görünmez tehlikelerden haberdar etmek
- İSG Kurulu kurmak, mevzuatta belirtilen sayının altında çalışan olması halinde, kurulacak kurullara katılımı için çalışan personel arasından bir aday belirlemek
- İstisnasız her zaman, KKD'leri hazır bulundurmak, bu KKD'leri çalışanlarına zimmet karşılığı ücretiz olarak temin etmek ve çalışanlar tarafından kullanılmasını sağlamak
- Gerekli ilkyardım ve yangın söndürücü donanımları sağlamak
- Kaldırma makineleri, tel, sapan, zincir, prangaların iyi durumda olduklarını kontrol etmek ve yetkili ve ehliyetli kişilere, gerekli periyodik kontrollerini yaptırmak.
- Yapılan çalışma iş izni gerektiriyorsa, İş İzni almak
- **Kilitleme Etiketleme Sistemine** uygun çalışmak
- Türk Kanun ve Yönetmeliklerinin tüm gereklerinin uygulanmasını sağlamak

Alt işveren yönetiminde **Alt İşveren Yönetimi Formları** kullanılacaktır.

4.3.11 Ödül Ceza Sistemi

AKFEN'in, çalışanların motivasyonunu arttırmak ve İSG ve Çevre kurallarına uymalarını sağlamak için bir **Ödül Ceza Sistemi** bulunmaktadır (Bkz. Ek-9).

Bu konuda OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamında **Çalışma Talimatında** belirtilen esaslara uygun olarak çalışmalar yürütülecektir.

Ödül

Duyurulmamış denetimler sonucu, iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uygun çalışan personeller tespit edilir ve Yönetim tarafından kendilerine bir "Teşekkür Sertifikası" veya bir ödül verilir. Ödül kazananlar, ilan panolarında tüm çalışanlara duyurulacaktır.

Ceza

Belirlenen cezalar, tüm çalışanlara (taşeronlar dahil) uygulanacaktır. Bir ceza listesi hazırlanarak, sözleşmelere ek olarak konacaktır. Gerek olursa, cezalar ve miktarları, yılda bir defa güncellenecektir.



4.3.12 İş İzni (PR-4, PS-4)

İşletmede gerçekleştirilen tehlike potansiyeli yüksek faaliyetler için **İş İzni Sistemi** uygulanacaktır. İşletmelerde iş izni sistemi hangi işlerde risk azaltıcı bir uygulama olarak belirlenir ise, o işlerde iş izni sistemi uygulanacaktır (Bkz. Ek-13).

İş İzni Sistemi emniyetli çalışma ortamı yaratılması için önemli bir uygulamadır. **İş İzni Sistemi** ile, bu konuda uzman bir personelin faaliyetin tehlike ve risklerini belirlemesi, alınacak önlemler ile işin yapılacağı sahanın durumu ve limitlerinin dikkate alınması sağlanmış olur. Bunlar başlıca;

- Yapılacak işin tam olarak tanımlanması ve oluşabilecek tehlikelerin belirlenmesi
- Alınacak önlemlerin belirlenmesi
- İş yapacak olanların belirlenmesi
- Faaliyetin yapılacağı alanın ve kullanılacak ekipmanın belirlenmesi
- İş süresinin tanımlanmasıdır

Bu belgeyi İSG sorumlusu imzalar ve böylece işleme alınmış olur. Belgeyi aynı zamanda işi yapan ekip lideri de imzalamış olur ki bu da ekibin işle ilgili tüm limitasyonları, tehlikeleri ve alınacak önlemleri bildiğini gösterecektir.

İş İzninin Tanımı

a) Genellikle işletmelerde karşılaşılan izin gerektiren durumlar şunlardır;

- Yüksekte çalışma
- Elektrik işleri
- Sıcak işler
- Kapalı alanlara giriş
- Su içinde veya yakınında çalışma
- Kazı-dolgu çalışmaları

b) Destekleyici ve Yardımcı Doküman

- Makine ve Ekipman Envanter Listesi
- Varsa kullanılacak ekipmanın bakım, kalibrasyon sertifikaları
- OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi kapsamındaki **İş İzni Talimatı**

c) İş Kategorisi

İş İzni Gerektiren Durumlar

İş İzni Sistemi emniyetli çalışma ortamı sağlamanın başlıca yollarından biridir. Bu sistem, yapımında önemli tehlikeler bulunan ve önlemler alınması gereken işler için kullanılacaktır. İş izni gerektiren faaliyetler belirlendiğinde, bu işleri yapmak için izin almak mecburidir.

İzin Veren Yetkili

İş izni belgelerini imzalayarak onaylayan ve işin başlamasını sağlayan kişidir. Bu onay sırasında belgenin tüm eklerinin gerektiği şekilde hazırlanmış ve yeterli olması kontrol edilecektir.

İş Yapan Yetkili

Bu kişi işi yapmaya izin alan kişidir. Kendisi ve ekibindekilerin bu iş izninde belirtilen tüm durumları, limitleri, tehlike ve alınacak önlemleri bilmek zorundadır ve işi burada anlatıldığı şekli ile yapacaklardır.

Yüksekte Çalışma İzni

İşletmede seviye farkı bulunan tüm işler **yüksekte çalışma** olarak tanımlanmıştır. Yüksekte yapılacak çalışmalarda İş İzni oluşturulmasının amacı çalışanların güvenli bir ortamda çalışabilmelerinin sağlanmasıdır. Yüksekte yapılacak çalışmalarda ulusal mevzuata uygun olarak yürüme platformları, iskeleler, korkuluklar, merdivenler, emniyet kemeri, hayat halatları vb. sistem ve ekipmanlar kontrol edilecektir. Yüksekte çalışan personelin standartlara uygun emniyet kemeri kullanması zorunludur. Kullanılan emniyet kemeri paraşüt tipte olacak ve personel düştüğünde asılı kalmasını sağlayacak uygun bir yere bağlanmış olacaktır. Kullanılmadan önce personel tarafından emniyet kemeri kontrol edilecektir. **Yüksekte çalışmanın** yapılacağı alan kontrol formu ile kontrol edilecek ve form İş İznine eklenecektir.

Elektrik İşleri

Elektrikli bir ekipmana bakım yapılacağı zaman mutlaka, **Kilitleme Etiketleme Sistemi** kullanılacak ve **İş İzni Sistemi** işletilecektir. Elektrikli işlere ait iş izinleri işin boyutuna göre elektrik mühendisi veya teknisyeni tarafından alınacaktır. 220 volt ve üstü Elektrik İşlerinde **Kilitleme Etiketleme Sistemi** uygulanarak kontrol edilecek ve bu kayıt İş İznine eklenecektir.

Sıcak İşler

Yapımında alev veya kaynak işlerinin gerektiği ve kullanılan ekipmandan kıvılcım çıkması muhtemel faaliyetlerdir ve İş İzni alınması gereklidir.

Bu kategoride kullanılan ekipman;

Kaynak ve yakma makineleri, elektrikli aletler, alev çıkaran aletler, lehim yapan aletler, taşlama-kumlama makineleri, pnömatik delme makineleri, alev alıcı ortamda kullanılması sakıncalı olan elektrikli veya pilli aletler ile motorlu mobil ekipmanlar ve araçlardır. İş İzni veya iş bittikten bir saatten sonra söz konusu çalışma sahası tekrar gözlenecektir. **Sıcak işlerin** yapılacağı alan kontrol edilecek ve bu kayıt İş İznine eklenecektir.

Kapalı Alanlar/Giriş

Kapalı alanlarda (dehliz, menhol, kuyu, vb.) yapılacak işler için İş İzni alınması gereklidir. Deneyimli ve tam donanımlı bir personel bu kapalı alandaki havanın analizi için içeri girecektir.

Kapalı alanda çalışma iznini onaylayan yetkilinin bu kapalı alan içindeki havanın analizinin yapıldığını kontrol etmesi mutlaka gereklidir. Kontrol yapılmamışsa izin verilmez. Kapalı alan kontrol edilecek ve bu kayıt İş İznine eklenecektir.

Su İçinde veya Yakınında Çalışma

Su içinde veya yakınında yapılacak işler için İş İzni alınması gereklidir. Su içinde hangi çalışmanın, ne süre ile ve kimler tarafından yapılacağı iş izninde belirtilecektir. Su içinde veya yakınındaki çalışma alanı kontrol edilecek ve kayıt İş İznine eklenecektir.

Kazı-Dolgu İzni

Toprağın veya kaplamalı bir zeminin kazılması, direk dikmek için kuyu kazılması, vb. kazı ve hafriyat işleri bu sınıfa girer ve İş İzni gerektirir.

Kazılardaki İş İzni almanın birinci sebebi, kazılacak alandaki kablo, boru, vb. altyapının korunmasıdır. İzni onaylayan kişinin kazı/hafriyat yapılacak alanda bulunan tüm gömülü servis hatlarını sorgulaması, kontrol etmesi ve sonra izin vermesi gerekir.



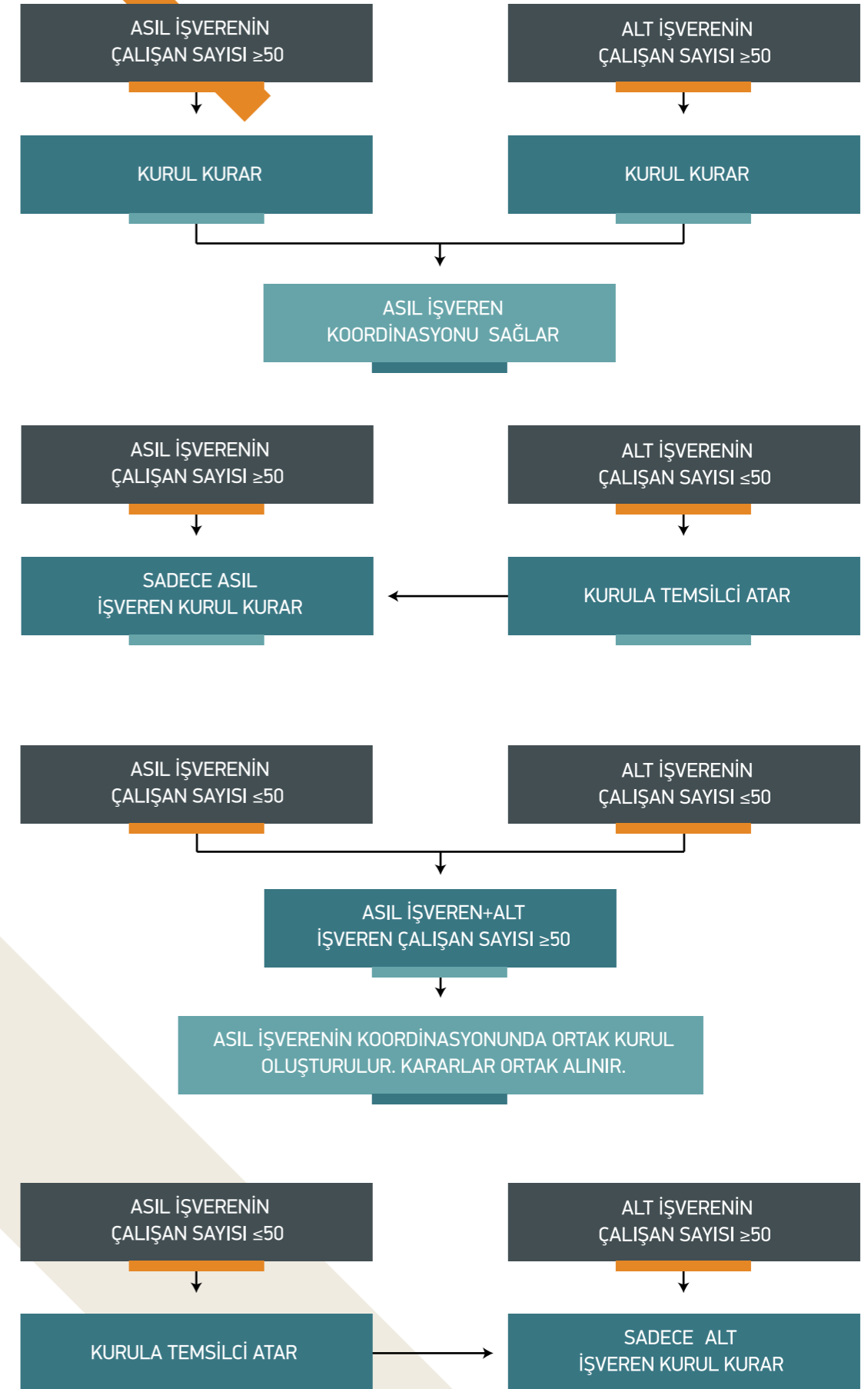
4.3.13 Sağlık ve Güvenlik Kurulu

- Elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işletmelerde, iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturulacaktır.
- Kurullar ayda en az bir kere toplanacaktır. Ancak kurul, işyerinin tehlike sınıfını dikkate alarak, tehlikeli işyerlerinde bu sürenin iki ay, az tehlikeli işyerlerinde ise üç ay olarak belirlenmesine karar verebilecektir.
- Toplantının gündemi, yeri, günü ve saati toplantıdan en az kırk sekiz saat önce kurul üyelerine bildirilecektir (**İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik**).

Kurul aşağıda belirtilen kişilerden oluşur:

- İşveren veya işveren vekili,
 - İş güvenliği uzmanı,
 - İşyeri hekimi,
 - İnsan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi,
 - Bulunması halinde sivil savunma uzmanı,
 - Bulunması halinde formen, ustabaşı veya usta,
 - Çalışan temsilcisi, işyerinde birden çok çalışan temsilcisi olması halinde baş temsilci.
- Kurulun başkanı işveren veya işveren vekili, kurulun sekreteri ise iş güvenliği uzmanıdır.
 - İş güvenliği uzmanının tam zamanlı çalışma zorunluluğu olmayan işyerlerinde ise kurul sekreteryası; insan kaynakları, personel, sosyal işler veya idari ve mali işleri yürütmekle görevli bir kişi tarafından yürütülecektir.
 - İşveren tarafından, kurulun üyelerine ve yedeklerine iş sağlığı ve güvenliği konularında eğitim verilmesi sağlanacaktır. Kurul üyelerinin ve yedeklerinin eğitimleri asgari aşağıdaki konuları kapsayacaktır;
- Kurulun görev ve yetkileri,
 - İş sağlığı ve güvenliği konularında ulusal mevzuat ve standartlar,
 - Sıkça rastlanan iş kazaları ve tehlikeli vakaların nedenleri,
 - İş hijyeninin temel ilkeleri,
 - İletişim teknikleri,
 - Acil durum önlemleri,
 - Meslek hastalıkları,
 - İşyerlerine ait özel riskler,
 - Risk değerlendirmesi
- (**İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik**)

Çalışan Sayısına Göre Kurul Kurma Şartları



4.3.14 Çalışan Temsilcisi

İşletmelerde, işyerinin değişik bölümlerindeki riskler ve çalışan sayılarını göz önünde bulundurarak dengeli dağılıma özen göstermek kaydıyla, çalışanlar arasında yapılacak seçim veya seçimle belirlenemediği durumda atama yoluyla yeterli sayıda çalışan temsilcisi görevlendirilecektir.

Çalışan Temsilcisinin Nitelikleri:

Bir çalışanın çalışan temsilcisi olabilmesi için aşağıdaki niteliklere sahip olması zorunludur:

- İşyerinin tam süreli daimi çalışanı olması,
- En az 3 yıllık iş deneyiminin bulunması,
- En az ortaokul düzeyinde öğrenim görmüş olması (**İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Çalışan Temsilcisinin Nitelikleri Ve Seçilme Usul Ve Esaslarına İlişkin Tebliğ**).

Çalışan Temsilcisi Sayısının Belirlenmesi

İlgili mevzuatta belirlenen, çalışan sayıları dikkate alınarak, çalışan temsilcisi atanacaktır.

Çalışan Temsilcilerinin Seçilme veya Atanma Koşulları

Seçim, işletmedeki çalışanların en az yarısından bir fazlasının katılacağı bir oylamayla yapılır. Oylamanın gizli yapılması esastır. En fazla oy alan aday veya adaylar çalışan temsilcisi veya temsilcileri olarak ilân edilecektir. Vardiya usulü çalışılan işyerlerinde ise seçimler tüm vardiyalarda çalışanların da oy kullanmasına imkân verilecek şekilde düzenlenecektir.

Çalışan Temsilcisinin Yetki ve Yükümlülüğü

- Çalışan temsilcisi; iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili çalışmalara katılma, çalışmalarını izleme, tehlike kaynağının yok edilmesi veya tehlikeden kaynaklanan riskin azaltılması için tedbir alınmasını isteme, tekliflerde bulunma ve benzeri konularda çalışanları temsil etmeye yetkilidir.
- Görevini yürütmesi nedeniyle, çalışan temsilcisinin hakları kısıtlanamaz.
- Çalışan temsilcisi, görevi gereği işverenin veya işyerinin mesleki sırları ile gördüğü, öğrendiği hususları ve çalışanlara ait özel bilgileri gizli tutmakla yükümlüdür.
- Çalışan temsilcileri ilgili mevzuata göre iş sağlığı ve güvenliği konularında özel olarak eğitilecek, verilen eğitimler kayıt altına alınacak ve işçilerin özlük dosyasında saklanacaktır (**İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Çalışan Temsilcisinin Nitelikleri ve Seçilme Usul ve Esaslarına İlişkin Tebliğ**).



4.3.15 İş Durdurma (PR-2, PS-2)

İşletmelerdeki bina ve eklentilerde, çalışma yöntem ve şekillerinde veya iş ekipmanlarında çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir konu tespit edildiğinde; bu tehlike giderilinceye kadar, hayati tehlikenin niteliği ve bu tehlikeden doğabilecek riskin etkileyebileceği alan ile çalışanlar dikkate alınarak, işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulacaktır. İşyerinde işin bir bölümünü veya tamamını durdurma kararı vermeye yetkili heyet, üç müfettişten oluşur. Bakanlık İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, heyete başkanlık edecek müfettişi belirler (**İşyerlerinde İşin Durdurulmasına Dair Yönetmelik**).

4.3.16 Çalışmaktan Kaçınma Hakkı (PR-2, PS-2)

Ciddi ve yakın tehlike ile karşı karşıya kalan çalışanlar kurula, kurulun bulunmadığı işletmelerde Yükleniciye başvurarak durumun tespit edilmesini ve gerekli tedbirlerin alınmasına karar verilmesini talep edebilir. Kurul acilen toplanacak, Yüklenici ise derhâl kararını verecek ve durumu tutanakla tespit edecektir. Karar, çalışana ve çalışan temsilcisine yazılı olarak bildirilecektir.

- Kurulun çalışanın talebi yönünde karar vermesi hâlinde çalışan, gerekli tedbirler alınincaya kadar çalışmaktan kaçınabilir. Çalışanların çalışmaktan kaçındığı dönemdeki ücreti ile kanunlardan ve iş sözleşmesinden doğan diğer hakları saklıdır.
- Çalışanlar ciddi ve yakın tehlikenin önlenemez olduğu durumlarda birinci maddedeki usule uymak zorunda olmaksızın işyerini veya tehlikeli bölgeyi terk ederek, belirlenen güvenli yere gider. Çalışanların bu hareketlerinden dolayı hakları kısıtlanamaz.
- İş sözleşmesiyle çalışanlar, talep etmelerine rağmen gerekli tedbirlerin alınmadığı durumlarda, tabii oldukları kanun hükümlerine göre iş sözleşmelerini feshedebilir (**6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu**).



4.3.17 Bakım ve Onarım İşleri

İşletmelerde, iş ekipmanının güvenliğinin;

- Ekipmanın kurulmasından sonra
- İlk defa kullanılmadan önce
- Her yer değişikliğinde
- İlgili mevzuat ve standartlarca belirlenmiş periyodik sürelerde

uzman ve yetkilendirilmiş kişiler tarafından kontrolü yapılacak, doğru kurulduğu ve güvenli şekilde çalıştığını gösteren belge düzenlenecektir. Kontrol sonuçları kayıt altına alınacak, yetkililerin her istediğinde gösterilmek üzere uygun şekilde saklanacaktır.

Bu amaçla, işletmelerde kullanılan makine ekipman için bir **Makine Ekipman Envanter Listesi** hazırlanacaktır. Bu listede marka, model, plaka, vb. belirleyici özellikler ile bakım ve/veya test periyotları belirtilecektir.

İşletmelerde, her makine ve ekipmanın, bakım, test ve onarım usullerinin belirtildiği bir **Bakım Onarım Talimatı** ile bir **Makine Ekipman Sicil Kartı** bulunacaktır. Yapılan bakım ve onarımlar bu karta işlenecektir.

Aynı şekilde, işletmedeki araçları için **Araç Aylık Bakım Formu** hazırlanacaktır. Varsa, kaldırma araçları için hem periyodik olarak yapılması gereken kontrolleri gösteren **Kontrol Formu** doldurulacaktır.

Olası denetimler esnasında gösterilmek üzere, Makine Ekipman Envanterleri ile Sicil Kartları işletmede hazır bulundurulacaktır.



4.3.18 Makine ve Ekipman Güvenliği

İşletmelerde bulunan tüm ekipmanların, acil durumlarda tamamen ve güvenli bir şekilde durduracak bir kontrol donanımları bulunacaktır. Tehlikenin durumuna göre ve uygun olan yerlerde, iş ekipmanının bir acil durum butonu olacaktır. Kontrol mekanizmalarının, makinenin tehlikeli kısmından uzak yerlerde bulunmasının zorunlu olduğu alanlar ve bu kontrol mekanizmalarının ilave risk yaratmadığı alanlar dışında, iş ekipmanının hareketli parçalarının risk oluşturduğu yerlerde, bu parçalara, tehlikeli kısma girişi önleyecek veya tehlikeli kısma ulaşmadan makinenin hareketini durduracak koruyucular ya da ekipmanlar sağlanacaktır.

Koruyucu ekipmanlar:

- Sağlam yapıda olacak,
- İlave tehlike yaratmayacak,
- Kolayca çıkarılabilir ve etkisiz hale getirilebilir olacak,
- Tehlike bölgesinden yeterli uzaklıkta olacak,
- Makinenin çalışan parçalarını görmeye engel olmayacak,
- Makinenin parçasını değiştirmeye veya bakımını yapmaya engel olmayacak, sadece çalışma yapılırken alana erişimi kısıtlayacak, ve mümkünse çıkarılması mümkün olmayacaktır.

İş ekipmanları:

- Uyarı cihazları, kolay algılanır ve anlaşılır olacak.
- Ekipmanlar ne iş için tasarlandılarsa, o yönde kullanılacaklar.
- İşçiler, bakım onarım zamanlarında, bu alanlarla güvenli erişime ve bu alanlar içerisinde güvenli çalışma ortamına sahip olacaklar.
- Tüm ekipmanlar, çalışanların direk veya dolaylı olarak elektrik şokuna maruziyeti engelleyecek şekilde kurulacaklar.
- İşletmelerde kullanılması halinde, tüm iş makinelerinin (dozer, loder, mobil vinç, kamyon, vb) geri sinyalleri çalışır durumda olacaktır. Her iş makinesi ve mobil araç, güvenli şekilde ve yetkili personeller tarafından kullanılacaktır.

- şoförler, araçlarını ancak park yeri olarak belirtilen alanlara ve çıkış yönünde park edeceklerdir.
- Kullanılan tüm araçlar kullanım amaçlarına, trafik kanun ve yönetmeliklerine uygun durumda olacaktır.
- Tüm araçlarda reflektör, ilkyardım çantası, yangın söndürme cihazı vb. bulunacaktır.
- İşletme içi ve şantiyelerde trafik belirlenmiş hızda ve güzergahta olacak, geçiş üstünlükleri olan yerler yeterli sayı ve büyüklükte levhalar ile işaretlenecek ve çevreyi rahatsız etmeyecek şekilde olacaktır.
- Ayakta yolcu taşınmayacaktır.
- Araçların periyodik bakım ve kontrolleri yapılmış olacaktır.
- Araç hareket etmeden önce şoför tüm yolcuların oturduklarını ve emniyet kemeri taktıklarını kontrol edecek, sonra yola çıkacaktır.
- Araçlarda olası yağ/ yakıt sızıntılarını emecek malzeme bulundurulacaktır.
- İşletme içi için bir hız limiti (toz oluşumunu en azda tutacak ve yaya çalışanlar için risk oluşturmayacak) belirlenecek, hız limitini gösterir trafik işareti konacak ve tüm araçların bu limite uymaları sağlanacaktır. İşletmede çalışan pick-up ve varsa kamyonların hız sınırlarının takibi için takograf veya uydu takip sistemleri (GPS) kullanılacaktır.
- Saha içinde tehlikeli viraj ve şevlerin olduğu alanlara bariyerler konularak, yol güvenliği sağlanacaktır.



4.3.19 Trafik ve Yol Güvenliği

Çalışanların işletmeye ulaşmaları için seçilen yol güzergahları emniyetli ve sağlık riski taşımayacak şekilde belirlenecektir. Emniyetli ulaşımı sağlamak için aşağıda belirtilen önlemler alınacaktır;

- Tüm şoförler kullandıkları araca uygun ehliyet ve mesleki yeterlilik belgesi sahibi olacaktır.
- şoför ve yolcular seyahat sırasında mutlaka emniyet kemeri kullanacaklardır.
- Yük taşıma yapılacak ise yükün araca uygun şekilde bağlanması sağlanacak, sivri köşe çıkıntıları olmamasına özen gösterilecektir.
- Araç dışına taşmalar varsa bunlar net olarak görülecek şekilde ve kabul edilir limitler içinde olacaktır.
- Yük taşınırken hareket ettikten bir miktar sonra araç durdurulup yük tekrar kontrol edilecektir.

4.3.20 İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları (PR-4, PS-4)

İş kazası: İşyerinde veya işin yürütümü nedeniyle meydana gelen, ölüme sebebiyet veren veya vücut bütünlüğünü ruhen ya da bedenen engelli hâle getiren olaydır.

Meslek hastalığı: Mesleki risklere maruziyet sonucu ortaya çıkan hastalıktır (**5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu**).

Ramak kala: Bir hasara veya kayba neden olamayan, yaralanma, hastalık, ölüm, maddi zarar veya çevreye zararın gerçekleşmediği olaylardır. Ucuz atlatılmış olarak ifade edilen olaylar sonrasında, Tehlike/Ramakkala Bildirim Kartı hazırlanarak kayıt altına alınacaktır.

Hangi Durumlar İş Kazası Sayılır:

- İş kazası tanımında, işçinin, işyerinde bulunduğu sırada, işçi kaza anında çalışsın, çalışmasın, mesai dahilinde olsun, olmasın, işyerinde olması yeterli ve aranan tek şarttır.
- İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda olan kazalar
- Emziren kadın sigortalının, iş mevzuatına tabi olup olmadığına bakılmaksızın yine bu mevzuatta belirtilen sürelerde çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda olan kazalar
- Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla, işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında meydana gelen kazalar (**5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu**).

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Bildirim Süreleri ve Bildirim Şekli:

- Kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhal bildirilecektir.
- En geç kazadan sonraki üç iş günü içinde, SGK'ya Online olarak bildirim yapılacaktır.
- Sağlık hizmeti sunucuları veya işyeri hekimi tarafından işveren'e bildirilen meslek hastalıklarını, öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde SGK'ya bildirim yapılacaktır.
- İşyeri hekimi veya sağlık hizmeti sunucuları; meslek hastalığı ön tanısı koydukları vakaları, Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularına sevk edecektir.
- Sağlık hizmeti sunucuları kendilerine intikal eden iş kazalarını, yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları ise meslek hastalığı tanısı koydukları vakaları en geç on gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirecektir.
- Posta veya kargo ile yapılan bildirimlerde Kurum kayıtlarına intikal tarihi, taahhütlü, iadeli taahhütlü veya acele posta ile yapılan bildirimlerde de postaya verilmiş tarihi esas alınır.
- Bildirim için tanınan sürede resmi tatil günlerine rastlayan günler üç iş günü hesabında dikkate alınmaz.
- Belirtilen sürelerde işverence bildirim yapılmaması durumunda, bildirim SGK'ya yapıldığı tarihe kadar sigortalıya ödenecek geçici iş göremezlik ödeneği Kurumca işverenden tahsil edilir.
- Sigortalıların, işverenin kontrolü dışındaki yerlerde iş kazası geçirmeleri halinde, iş kazası ile ilgili bilgi alınmasına engel olacak durumlarda, iş kazasının öğrenildiği tarihten itibaren bildirim süresi üç iş gündür.

İşletmelerde;

- Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydı tutulacak, gerekli incelemeler yapılarak, iş kazası ve meslek hastalıkları ile ilgili raporlar düzenlenecektir. Bu çalışmalar esnasında, İş Kazası Raporu ve Kaza Dosyası Kontrol Formu kullanılacaktır.
- İşletmeler, yaralanma veya ölüme neden olmadığı halde işyeri ya da iş ekipmanının zarara uğramasına yol açan veya çalışan, işyeri ya da iş ekipmanını zarara uğratma potansiyeli olan olayları inceleyerek bunlar ile ilgili de raporları düzenlemekle yükümlüdürler. Gerçekleşen kazalar, Kaza Listesi formuna kaydedilecektir.
- İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana, işe başlamadan önce, söz konusu kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilecektir.
- Herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilecektir.
- İş kazası, meslek hastalığı veya sağlık nedeniyle tekrarlanan işten uzaklaşmalardan sonra işe dönüşte, işçinin talep etmesi hâlinde, İşyeri Hekimi tarafından işe dönüş sağlık raporu düzenlenecektir.

İşletmeler, her iş kazası veya ramak kala sonrası detaylı bir soruşturma yapacak ve kazanın/vakanın olma nedenlerini ve bir daha tekrarlanmaması için alınması gerekli önlemleri belirleyecektir. Kaza Sonrası Aksiyonlar Talimatında kaza sonrası yapılması gerekenler belirtilmiştir.

Bu araştırmalar, İSG sorumlusu tarafından yapılacaktır. Bu araştırma sonucunda kaza kök neden analiz raporu hazırlanacak ve olayın nedenleri ile bir daha tekrarlanması için alınacak önlemler ve bu önlemlerin hangi tarihe kadar bitirileceği de belirtilecektir.

Kaza/ Olay Tipleri ve Raporlaması

İşletmelerde/Şantiyelerde aylık kaza istatistikleri hesaplanacak ve kayıt altına alınacaktır.

İş Gücü kaybı (gün olarak)

İş gücü kaybı işçinin kaza sonrası çalışmadığı gün sayısı olarak kabul edilir. İş gücü kaybı hesabında kazanın olduğu günden sonra çalışılmayan gün sayısı dikkate alınır. Varsa bu süre içinde yer alan tatil günleri (Pazar günü) de hesaplanır.

Kaza Sıklık Oranı

Bir takvim yılında çalışılan 1,000,000 iş saatinde kaç kaza olduğu gösterir. Matematik formülü ise

$$K.S.O. = \frac{\text{Kaza sayısı}}{\text{Toplam adam-saat çalışma}} \times 1.000.000$$

Kaza Ağırlık Oranı

Bir takvim yılında çalışılan 1,000,000 saatte kaç iş gününün iş kazası nedeniyle kaybedildiğini gösterir.

Matematik formülü ise;

$$K.A.O. = \frac{\text{Toplam işgücü kaybı (gün)}}{\text{Toplam adam-saat çalışma}} \times 1.000.000$$

Personel Anketi Formuyla, çalışan memnuniyeti hakkında yapılan değerlendirmeler, kayıt altına alınacaktır.

4.3.21 Güvenlik Gözcüleri

Riski en aza indirmek ve var olan tehlikeleri kontrol altında tutmak için kullanılan yollardan en etkili olanlarından birisi de güvenlik gözcüleri sistemidir. İşletmelerde, yangın, kapalı alan çalışmaları ve trafik ile ilgili güvenlik gözcülüğü sistemi kullanılacaktır.

Güvenlik Gözcüsü

- İşletmede diğer çalışanlar tarafından işin yürütümü esnasında, yangın, kapalı alan ve trafik tehlikelerine karşı tetikte ve dikkatli olacaktır.
- İş izni ile ilgili koşulları ve gereksinimleri sağlayacaktır.
- Yanıcı malzemelerin, ısı kaynaklarından uzak tutulmasını kontrol edecektir.
- Yangın halinde, derhal söndürecek veya yangın alarmını çalıştıracaktır.
- Acil durumlar halinde, iletişim listesinde tanımlanan kişilere haber verecektir.
- Tehlikeli bulunduğu çalışmaları durduracaktır.
- İşletmede diğer çalışanların yangın söndürme ekipmanlarının yerini kapalı alanda çalışma kurallarını ve trafik kurallarını bildiğinden emin olacaktır.
- Mümkün olduğunca diğer çalışanlarla görsel veya sesli iletişim halinde olacaktır.
- Her vardiya öncesi veya esnasında işletmeyi yangın, kapalı alan ve trafik riskleri açısından kontrol edecektir.
- Her zaman, yangın söndürücülerini, hidrantları, yangın hortumlarını kullanmak üzere hazır olduğunu kontrol edecektir.
- Sıcak işlemler, kapalı alan çalışması riskli trafik koşulları esnasında, çalışma alanını terk etmeyecek, terk etmek zorunda kalması halinde, çalışma alanına geri dönene kadar işi durduracaktır.
- Çalışmalar sonrasında, çalışma alanında risk kalmadığından emin olana kadar, alanı terk etmeyecektir.

4.3.22 İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimleri (PR-4, PS-4)

Çalışanlara verilecek İş Güvenliği Eğitimleri, İş Güvenliği Farkındalık Eğitimleri Talimatında tanımlanmıştır. Tüm iş yerleri için Yıllık eğitim planı, İSG Eğitimleri Planı dokümanına göre hazırlanacaktır. İç eğitimler, Ek-14 İç Eğitim Katılımda tanımlanmıştır.

Verilen İş sağlığı ve güvenliği eğitimleri, İSG Eğitimleri Takip Kontrol Listesi vasıtasıyla kontrol edilecektir.

Eğitimde geçen süre, ulusal mevzuatlar doğrultusunda hazırlanacak eğitim planına göre uygulanacaktır.

4.3.22.1. İşletme Personelinin Eğitimleri

Eğitim konuları:

İşletmelerde çalışan tüm personelin, asgari olarak aşağıda belirtilen konuları içerecek şekilde iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri verilecektir (Bkz. Şekil 16). İşletmelerde sorumlu İSG profesyonelleri oryantasyon eğitimlerini verebilir. İSG Eğitimleri Takip Kontrol Listesi kullanılarak takibi sağlanır.

EĞİTİM KONULARI
1. Genel konular a) Çalışma mevzuatı ile ilgili bilgiler, b) Çalışanların yasal hak ve sorumlulukları, c) İşyeri temizliği ve düzeni, ç) İş kazası ve meslek hastalığından doğan hukuki sonuçlar
2. Sağlık konuları a) Meslek hastalıklarının sebepleri, b) Hastalıktan korunma prensipleri ve korunma tekniklerinin uygulanması, c) Biyolojik ve psiko-sosyal risk etmenleri, ç) İlk yardım
3. Teknik konular a) Kimyasal, fiziksel ve ergonomik risk etmenleri, b) Elle kaldırma ve taşıma, c) Parlama, patlama, yangın ve yangından korunma, ç) İş ekipmanlarının güvenli kullanımı, d) Ekranlı araçlarla çalışma, e) Elektrik, tehlikeleri, riskleri ve önlemleri, f) İş kazalarının sebepleri ve korunma prensipleri ile tekniklerinin uygulanması, g) Güvenlik ve sağlık işaretleri, ğ) Kişisel koruyucu donanım kullanımı, h) İş sağlığı ve güvenliği genel kuralları ve güvenlik kültürü, ı) Acil Durum iletişim, tahliye ve kurtarma

Şekil 16: Eğitim Konuları (Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik)

Eğitimleri kimler verebilir?

- İşyerinde görevli iş güvenliği uzmanları ile işyeri hekimleri
- İşçi, işveren ve kamu görevlileri kuruluşları veya bu kuruluşlarca kurulan eğitim vakıfları ve ortaklaşa oluşturdukları eğitim merkezleri, üniversiteler, kamu kurumlarının eğitim birimleri, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş eğitim kurumları ve ortak sağlık ve güvenlik birimleri (**Çalışanların İş Sağlığı Ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik**)

Eğitimler ne zaman verilir?

- Çalışana, işletmede fiilen çalışmaya başlamadan önce, çalışanın yapacağı iş ve işyerine özgü riskler ile korunma tedbirlerini içeren konularda eğitim verilecektir.
- Çalışma yeri veya iş değişikliği, iş ekipmanının değişmesi, yeni teknoloji uygulanması gibi durumlar nedeniyle ortaya çıkacak risklerle ilgili eğitimler ayrıca verilecektir.
- İş kazası geçiren veya meslek hastalığına yakalanan çalışana işe dönüşünde çalışmaya başlamadan önce, kazanın veya meslek hastalığının sebepleri, korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri ile ilgili ilave eğitim verilecektir.
- Herhangi bir sebeple altı aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara, tekrar işe başlatılmadan önce bilgi yenileme eğitimi verilecektir.
- Verilen eğitimler, aşağıda belirtilen sürelerde tekrarlanır:
 - a) Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde yılda en az bir defa.
 - b) Tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde iki yılda en az bir defa.
 - c) Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde üç yılda en az bir defa.
- Eğitimler, işletmede, yaşlı, engelli, gebe veya emziren çalışanlar gibi özel politika gerektiren grupların özellikleri dikkate alınarak verilecektir.
- Destek elemanlarına, çalışan temsilcilerine, görevlendirilecekleri konularla ilgili de eğitim verilecektir.
- Her çalışana, işe özel riskleri tanımlayan eğitimler verilecektir.
- İş sağlığı ve güvenliği eğitimlerinin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz.
- Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılacaktır.
- İşletmelerde, yıl içinde düzenlenecek eğitim faaliyetlerini gösteren yıllık eğitim programı hazırlanacaktır.
- Eğitim programlarının hazırlanmasında çalışanların veya temsilcilerinin görüşleri alınacaktır.
- İşe yeni alımlarda veya değişen şartlara göre yeni risklerin ortaya çıkması durumunda yıllık eğitim programlarına ilaveler yapılacaktır.
- İlgili mevzuatın değişmesi veya çalışma şartlarına bağlı olarak yeni risklerin ortaya çıkması halinde yıllık eğitim programına bağlı kalmaksızın çalışanların uygun eğitim almaları sağlanacaktır.
- Yıllık eğitim programında, verilecek eğitimlerin konusu, hangi tarihlerde düzenleneceği, eğitimin süresi, eğitime kimlerin katılacağı, eğitimin hedefi ve amacı konularına yer verilecektir.
- İşletmede çalışanlara verilecek eğitimler, çalışanların işe girişlerinde ve işin devamı süresince ilgili mevzuatlarca belirlenen sürelerde verilecektir.

Eğitim sonunda:

- Eğitime katılanlar, İç Eğitim Katılım Listesi ile kayıt altına alınacaktır (Bkz. Ek-14).
- Verilen eğitimin sonunda ölçme ve değerlendirme yapılacaktır. Değerlendirme sonuçlarına göre eğitimin etkin olup olmadığı belirlenerek, ihtiyaç duyulması halinde, eğitim programında veya eğitimcilerde değişiklik yapılacak veya eğitim tekrarlanacaktır.
- Düzenlenen eğitimler belgelendirilecek ve bu belgeler çalışanların özlük dosyalarında saklanacaktır. Eğitim sonrası düzenlenecek belgede, eğitime katılan kişinin adı, soyadı, görev unvanı, eğitimin konusu, süresi, eğitimi verenin adı, soyadı, görev unvanı, imzası ve eğitimin tarihi bulunacaktır.

4.3.22.2. Oryantasyon Eğitimleri

İşe yeni alınan personele işletmeyi, iş arkadaşlarını, yöneticilerini ve işini tanıtarak yapacağı işe ve çalışacağı işletmeye uyumunu sağlamak, böylece onu işletmeye kazandırmak amacıyla yapılan faaliyetler bütünüdür.

Oryantasyon eğitimi bunlarla sınırlı kalmamak kaydıyla aşağıdaki konuları içerecektir;

- Güvenlik amaç ve hedefleri
- İşletme güvenlik kuralları
- Personelin görevleri
- İşletme trafik kuralları
- İlk yardım imkanları
- Yüksek risk taşıyan işler
- Yangın önleme ve acil durum müdahaleleri
- Kişisel koruyucu donanım kullanımı
- Oryantasyon eğitimine personelin kendisine verilen KKD ile gelmesi istenecektir
- KKD'sini yanında getirmeyenler eğitime alınmaz.
- Eğitimden sonra işçiler eğitimde verilen bilgileri anladıklarını ve belirtilen kurallara uyacaklarını eğitim katılım formuna isimleri ile birlikte yazarak imzalayacaklardır. Ancak bundan sonra çalışmalarına başlarlar. Bu kayıtlar işin süresince işletmede saklanacaktır.
- İç Eğitim Kartı kullanılarak, eğitimler kayıt altına alınacaktır.

4.3.22.3. Ziyaretçi Eğitimleri

İşletmeye girecek ziyaretçilerin de ziyaretçi bilgilendirme eğitimine katılmaları istenecektir. Bu eğitim içeriğinde aşağıdakilerle sınırlı kalmamak üzere kapsanacak başlıca konular;

- Projenin amaç ve kapsamı
- Hedefler
- Saha kuralları
- KKD kullanımı
- İlk yardım ve diğer olanaklar
- Acil durum planları
- Genel emniyet ve öngörülen tehlikeler

- **Ziyaretçi Bilgilendirme Formu** kullanılarak, eğitimler kayıt altına alınacaktır.

4.3.22.4. Hatırlatma Eğitimi

Hatalı uygulama yapan personel İSG hatırlatma eğitimlerine tabi tutulacaktır.

- **İç Eğitim Talimatında** belirtilen esaslara uyulacaktır.



4.3.22.5. Toolbox Eğitimleri

İnşaat aşamasında düzenlenecektir. Belirli süre aralıklarında, Her vardiya öncesinde, o çalışmayı yapacak olan ekibe, yürütülecek işin tanımı ve kullanılacak iş aletlerinden kaynaklanan, sağlık ve güvenlik tehlikelerini açıklanacaktır. Bu eğitimler yürütülecek işin risklerini, sağlığa etkilerini ve uygun korunma yöntemlerini de içerecektir.

- **İş Güvenliği Farkındalık Eğitimleri Talimatı** belirtilen esaslara uyulacaktır.

4.3.23 Acil Durum Planları (PR-4, PS-4)

Acil durum planları, tüm işletmeler için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere acil durumların belirlenmesi, bunların olumsuz etkilerini önleyici ve sınırlandırıcı tedbirlerin alınması, görevlendirilecek kişilerin belirlenmesi, acil durum müdahale ve tahliye yöntemlerinin oluşturulması, dokümantasyon, tatbikat ve acil durum planının yenilenmesi aşamaları izlenerek hazırlanacaktır (Bkz. Ek-21). Ön görülen acil durumlar bunlarla sınırlı olmamak üzere;

- Yangın
- İş kazası
- Güvenlik alarmı(sabotaj vb.)
- İlk yardım müdahale
- Deprem
- Sel
- Çiğ
- Barajlarda Kapak Açılmasıdır.

Oluşabilecek acil durumları işletme içinde ve dışında olmak üzere iki bölümde incelemek uygun olacaktır.

İşletme İçi Acil Durumlar:

Eğer olay ya da kaza işletme içinde meydana geliyorsa ve işletme sınırlarını ve bu sınırlar dahilinde çalışanları, alet ve ekipmanları etkiliyorsa, bu duruma işletme içi acil durum denir.

İşletme Dışı Acil Durumlar:

Eğer işletme içinde gerçekleşen bir acil durumun etkileri, işletme sınırlarını aşıyor, çevre yerleşimleri, işletmeleri ve orada yaşayanları da etkiliyorsa, bu tarz acil durumlar işletme dışı acil durumlar olarak adlandırılır.

İşletme dışı acil durum planları hazırlanmasında amaçlar:

- Ölüm ve yaralanmaları önlemek
- Maddi kayıpları önlemek veya azaltmak
- Normal işleyişin sürdürülmesini sağlamak için hızlı tePRi verebilmek

İşletme dışı acil planlar, işletme ve yerel yönetimler işbirliği ile hazırlanmalıdır. Hazırlanan planlar, sık sık güncellenmeli ve plan telefon numaraları, adres bilgileri vb. detaylı bilgileri de içerek şekilde hazırlanmalıdır.

İşletme dışı acil planların oluşturulmasında aşağıdaki yerel yönetimlerden bilgi ve destek almak gerekebilir:

- Polis
- İtfaiye
- Sağlık Kuruluşları
- Belediye
- Devlet Demir Yolları



- Telekomünikasyon Daire Başkanlığı
- Elektrik İşleri Etüt İdaresi
- İl Çevre Müdürlüğü
- Basın ve Medya (<http://www.hse.gov.uk/>)

İşletme içi acil durum planı dokümantasyonu:

Acil durum planı asgari aşağıdaki hususları kapsayacak şekilde dokümente edilecektir:

- İşyerinin unvanı, adresi ve işverenin adı
- Hazırlayanların adı, soyadı ve unvanı
- Hazırlandığı tarih ve geçerlilik tarihi
- Belirlenen acil durumlar
- Alınan önleyici ve sınırlandırıcı tedbirler.
- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri
- Aşağıdaki unsurları içeren işyerini veya işyerinin bölümlerini gösteren yerleşim planı;
 - Yangın söndürme amaçlı kullanılacaklar da dâhil olmak üzere acil durum ekipmanlarının bulunduğu yerler
 - İlk yardım malzemelerinin bulunduğu yerler
 - Kaçış yolları, toplanma yerleri ve bulunması halinde uyarı sistemlerinin de yer aldığı tahliye planı
 - Görevlendirilen çalışanların ve varsa yedeklerinin adı, soyadı, unvanı, sorumluluk alanı ve iletişim bilgileri
 - İlk yardım, acil tıbbi müdahale, kurtarma ve yangınla mücadele konularında işyeri dışındaki kuruluşların irtibat numaraları
- Acil durum planının sayfaları numaralandırılarak; hazırlayan kişiler tarafından her sayfası parafırlanıp, son sayfası imzalanacak ve söz konusu plan, acil durumla mücadele edecek ekiplerin kolayca ulaşabileceği şekilde işyerinde saklanacaktır.
- Acil durum planı kapsamında hazırlanan yerleşim planı, işletme içinde kolayca görülebilecek yerlerde asılı olarak bulundurulacaktır (**İşyerlerine Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik**).

Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri:

- İşletmelerde, acil durumların meydana gelmesi halinde uyarı verme, arama, kurtarma, tahliye, haberleşme, ilk yardım ve yangınla mücadele gibi uygulanması gereken acil durum müdahale yöntemleri belirlenecektir.
- Tahliye sonrası, işyeri dâhilinde kalmış olabilecek çalışanların belirlenmesi için sayım da dâhil olmak üzere gerekli kontroller yapılacaktır.
- Acil durum toplanma alanları, acil durum planında belirtilecek ve çalışanlara önceden gerekli talimatlar verilecektir.
- İşyerlerinde yaşlı, engelli, gebe var ise tahliye esnasında refakat edilmesi için tedbirler önceden alınacaktır.
- Acil durum müdahale ve tahliye yöntemleri oluşturulurken çalışanlar dışında müşteri, ziyaretçi gibi işyerinde bulunması muhtemel diğer kişiler de göz önünde bulundurulacaktır.
- İşletmelerde, ışıklı sesli alarm sistemleri kurulacaktır.
- Gerektiğinde tel çit, korkuluk, panel, duvar vb. yapılar kurulacaktır.
- Gerekli yerlere uyarı levhaları yerleştirilecektir.
- HES işletmeleri için, sel erken uyarı sistemleri, kameralar ve sensörler yerleştirilecektir.
- HES işletmeleri için, zincir, şamandıra, kayık, can simidi vb. araçlar temin edilecektir.
- Kaçış kurtarma için, halat ve merdivenler temin edilecektir.

Acil durumlarda görevlendirilecek çalışanların belirlenmesi:

- İşyeri tehlike sınıfına ve çalışan sayısına uygun olarak, acil durum müdahale ekipleri oluşturulacaktır.
- Konularının her biri için uygun donanımına sahip ve özel eğitilmiş çalışanlar, destek elemanı olarak görevlendirilecektir.
- Arama, kurtarma ve tahliye,
- Yangınla mücadele
- İlk yardım
- Ekipler asil ve yedek üyelerden oluşacaktır
- Ekip üyeleri, vardiyalara eşit olarak dağıtılacaktır (**İşyerlerine Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik**).

Tatbikatlar:

- Hazırlanan acil durum planının uygulama adımlarının düzenli olarak takip edilebilmesi ve uygulanabilirliğinden emin olmak için işletmelerde, ilgili mevzuatta belirtilen sürelerde tatbikat yapılacak, denetlenecek ve gözden geçirilerek varsa gerekli düzeltici ve önleyici faaliyetler yapılacaktır.
- Gerçekleştirilen tatbikatın tarihi, görülen eksiklikler ve bu eksiklikler doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri içeren tatbikat raporu hazırlanacaktır.
- Gerçekleştirilen tatbikat neticesinde varsa aksayan yönler ve kazanılan deneyimlere göre acil durum planları gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılacaktır.

Acil durum planının yenilenmesi:

- İşletmelerde, belirlenmiş olan acil durumları etkileyebilecek veya yeni acil durumların ortaya çıkmasına neden olacak değişikliklerin meydana gelmesi halinde, etkinin büyüklüğüne göre acil durum planı tamamen veya kısmen yenilenecektir.
- Hazırlanmış olan acil durum planları; tehlike sınıfına göre çok tehlikeli, tehlikeli ve az tehlikeli işyerlerinde sırasıyla en geç iki, dört ve altı yılda bir yenilenecektir (**İşyerlerine Acil Durumlar Hakkında Yönetmelik**).

Çalışanların bilgilendirilmesi ve eğitim:

- Tüm çalışanlar acil durum planları ile görevlendirilen kişiler hakkında bilgi verilecektir.
- İşe yeni alınan çalışana, iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine ilave olarak acil durum planları ile ilgili bilgilendirme yapılacaktır.
- Acil durum konularıyla ilgili özel olarak görevlendirilenler, yürütecekleri faaliyetler ile ilgili özel olarak eğitilecektir.

Kullanılacak Dokümanlar

- Tatbikat Planı
- Tatbikat Takip Kontrol Listesi
- Acil Durumlara Müdahale Ekipmanları Takip Kontrol Listesi
- Acil Durum İletişim Listesi

4.3.24 Baraj Güvenliği İçin Denetim ve Bakım (ICOLD)

15 metreden ya da 10 metre yüksekliğinde olup kret uzunluğu 500 metreden yüksek olan, veya 1 milyon m³ su tutma kapasiteli veya 2.000 m³ su tutma kapasiteli barajlar ICOLD kriterlerine göre değerlendirilir.

Bu kapsamda, ICOLD standartlarına uyum sağlamak için, “çevre konseyi” alanında uzman (inşaat, jeoloji mühendisi vb.) ekibin de dahil olacağı bir ekip ile veya 3. Taraf bir firmadan hizmet alarak, baraj güvenliği bakımından bir denetleme yapacak ve işletmelerin ilgili ICOLD standartlarına ve ulusal mevzuata uyumlarını denetleyecektir. ICOLD uygulamaları ve ulusal mevzuat gerekleri EK-23’te verilmektedir. ICOLD uygulamalarını denetlerken kullanılacak Kontrol Formu, Ek-23-1’de yer almaktadır.



4.3.25 İş Sağlığı ve Güvenliği İzleme ve Denetimi

Tüm işletme personeli günlük işlerinde sürekli olarak İSG uygulamalarını denetleyeceklerdir. Uygunsuzluk ile karşılaşıldığında **Düzeltilici Faaliyet Formu** hazırlayarak kayıt tutacaklardır. İSG uygulamalarının uygunluğu ve alınan önlemlerin etkinliğinin belirlenmesi amacıyla sistematik ve bağımsız denetimler yapılacaktır. Yapılacak iyileştirmeler için aksiyonlar belirlenecektir.

Günlük Saha Emniyet Denetimi

İşletme İSG Sorumlusu günlük emniyet denetimlerini gerçekleştirecektir. Böylece çalışmaların mevzuata uygun bir standarda ulaşılması sağlanır.

İşletme İSG denetimlerinde göz önüne alınacak başlıca konular aşağıda verilmektedir;

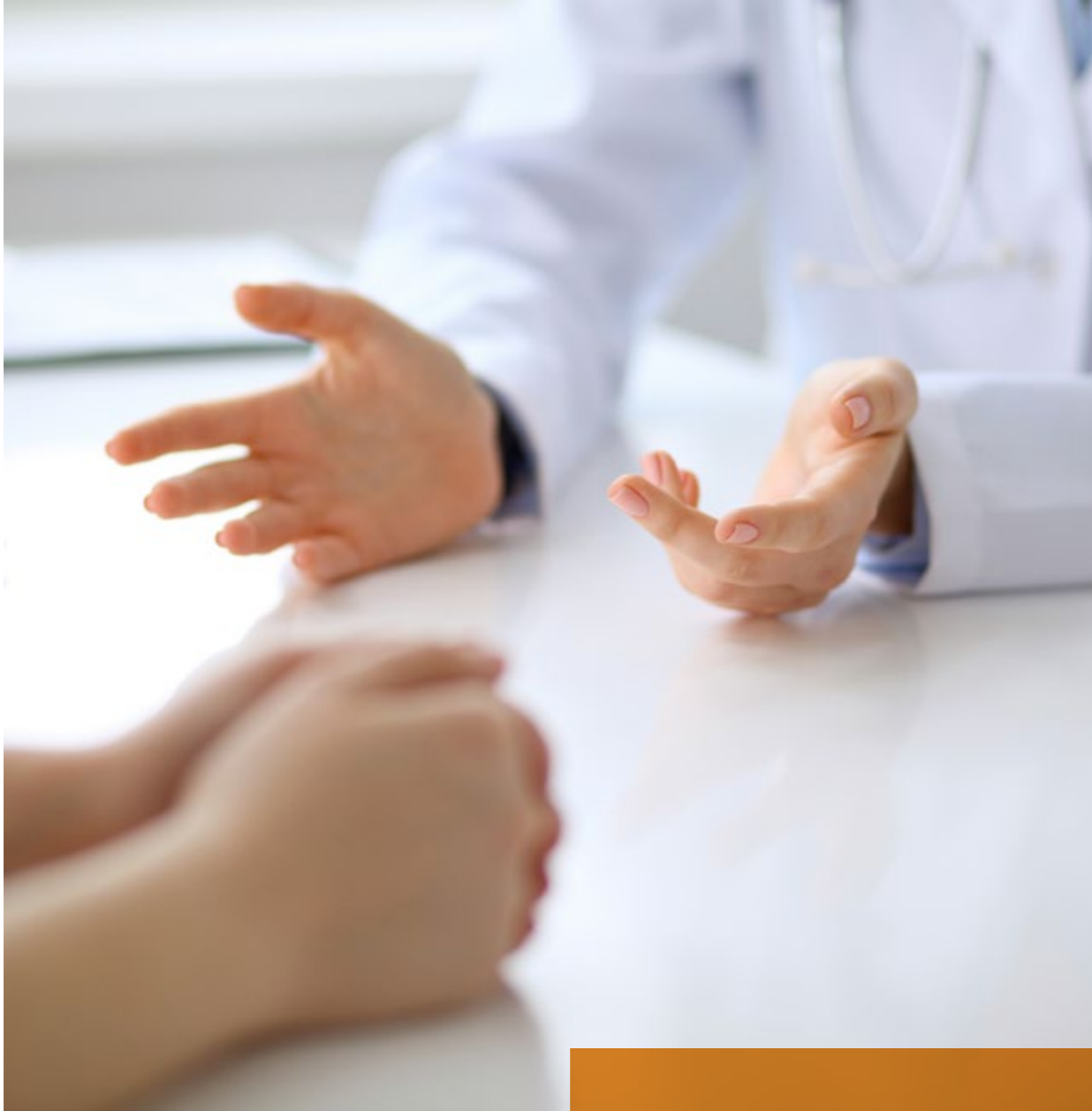
- KKD kullanımı
- Emniyet kurallarına uyum ve iş izni uygulamaları
- Çalışma sahasının durumu
- Kullanılan araç/gereç durumu

Denetimler iş günü başlangıcında, işlerin en yoğunlaştığı zamanda ve paydosa yakın zamanlarda yapılacaktır.

4.3.26 Şikayetlerin Kayıt Altına Alınması (PR-2, PS-2)

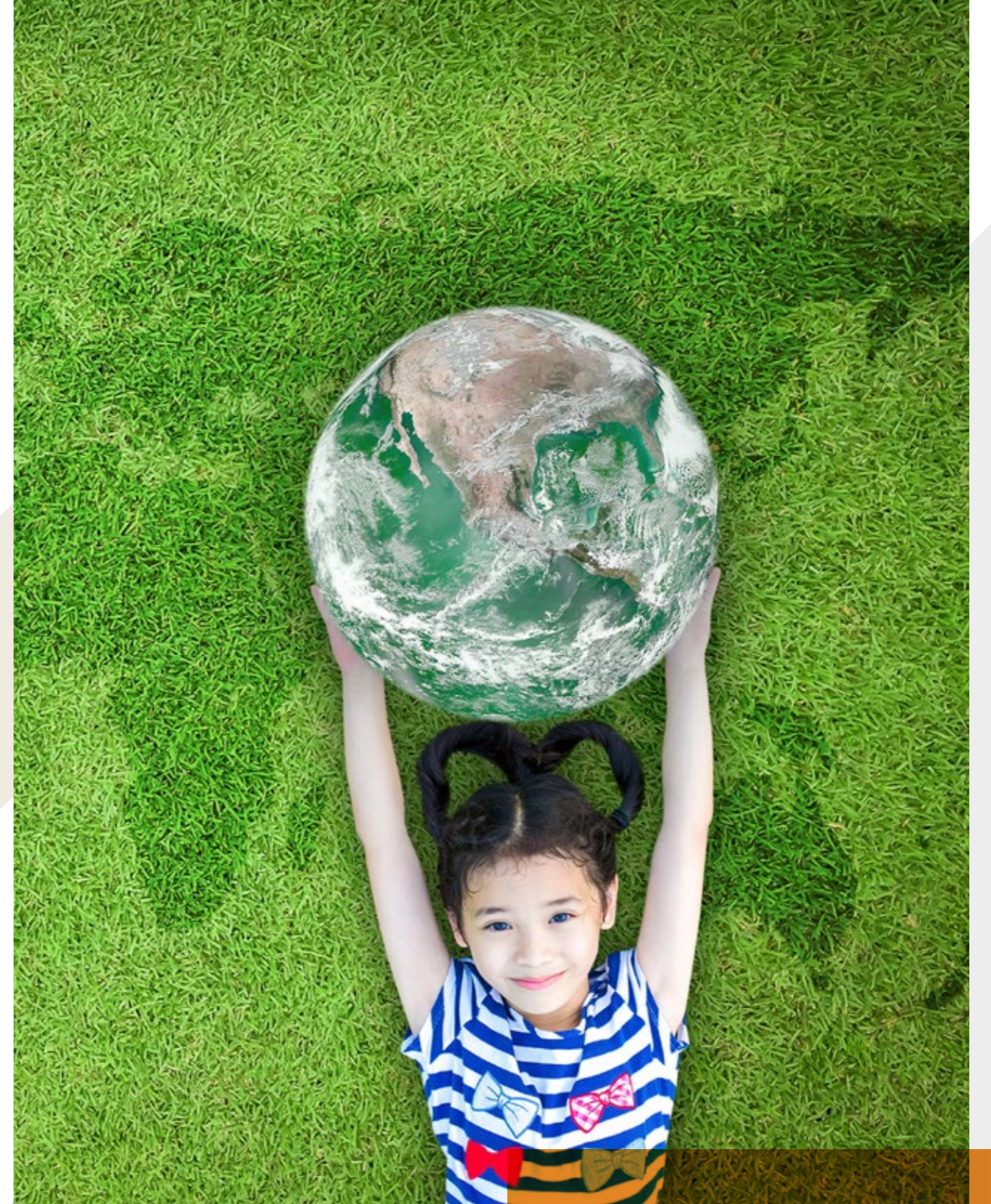
Personelden, işçiden, yöre halkından, kamu idarelerinden veya müteahhitlerden gelecek İSG ile ilgili şikayetler kayıt altına alınacaktır. Bu kayıta şikayetin konusu, tarihi, kim tarafından yapıldığı, şikayet konusu ile ilgili yapılan düzeltici faaliyetler ve bu konuda şikayet sahibi yapılan geri dönüşler hakkında bilgiler olacaktır (Bkz Ek-7).

Yöre halkından, kamu idarelerinden veya müteahhitlerden gelen şikayetler derhal AKFEN'e bildirilecektir. Şikayetler hakkında hiçbir şey yapmamak gibi bir seçenek yoktur. Detaylar, **İnsan Kaynakları Prosedürü** içerisinde tanımlanmıştır.



4.3.27 Çocuk ve Genç İşçilerin Çalıştırılma Esasları (PR-2, PS-2)

AKFEN olarak, hiçbir inşaat ve işletmemizde çocuk ve genç işçi çalıştırmayacağımızı taahhüt ederiz.



4.4. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HİZMETLERİ

Mesleki risklerin önlenmesi ve bu risklerden korunmaya yönelik çalışmaları da kapsayacak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin sunulması için AKFEN;

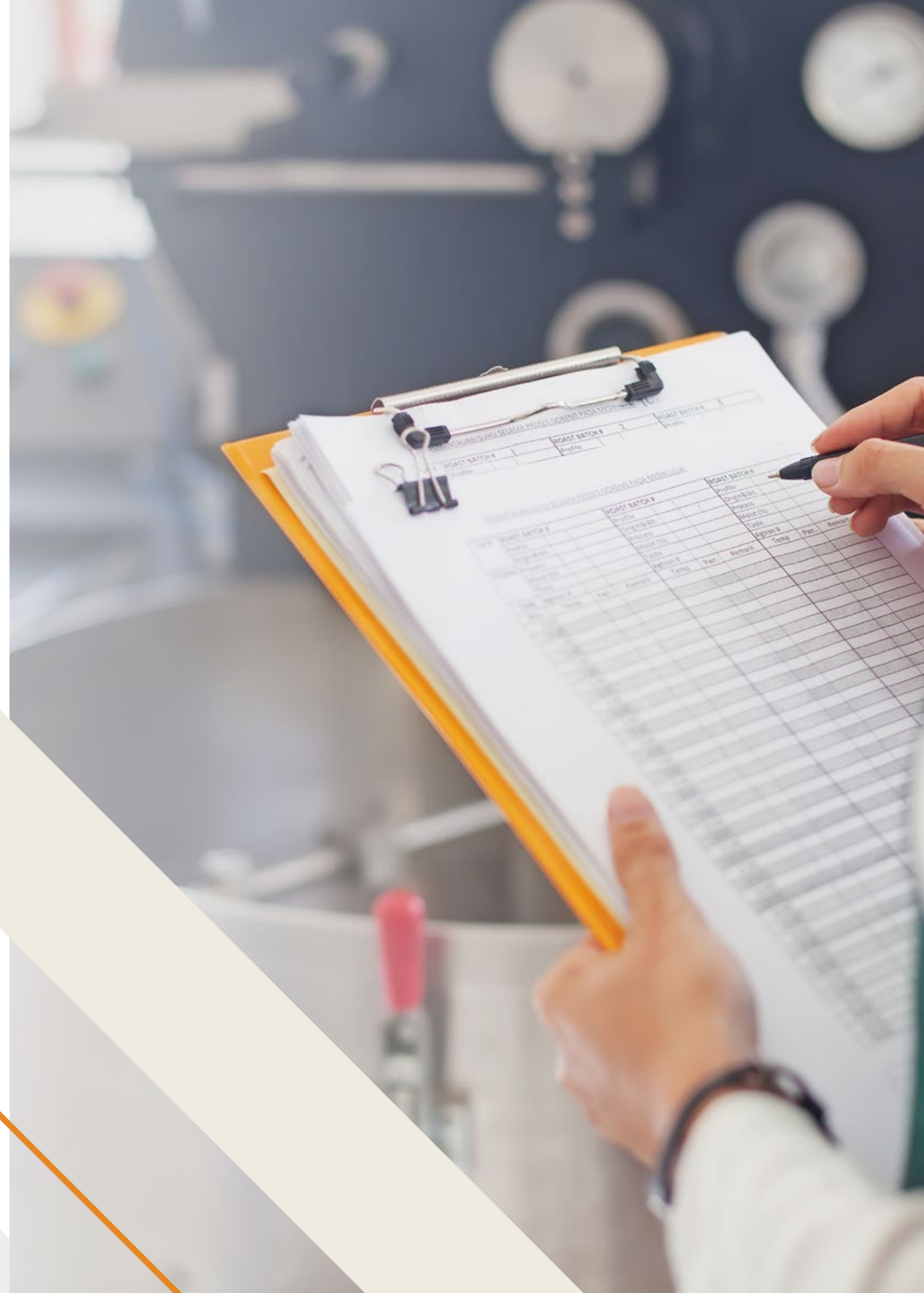
- Çalışanları arasından iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve on ve daha fazla çalışanı olan çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde diğer sağlık personeli görevlendirir.
- Çalışanları arasında belirlenen niteliklere sahip personel bulunmaması hâlinde, bu hizmetin tamamını veya bir kısmını ortak sağlık ve güvenlik birimlerinden hizmet alarak yerine getirebilir.
- Ancak belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olması hâlinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısı dikkate alınarak, bu hizmetin yerine getirilmesini kendisi üstlenebilir.
- Belirlenen niteliklere ve gerekli belgeye sahip olmayan ancak 10'dan az çalışanı bulunan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyeri işverenleri veya işveren vekili tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca ilan edilen eğitimleri tamamlamak şartıyla, işe giriş ve periyodik muayeneler ve tetkikler hariç iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütebilirler (6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu)

4.4.1. İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı

İşverence iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirilecekler, geçerli iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmak zorundadır.

İş güvenliği uzmanlarından;

- (C) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli sınıfta,
- (B) sınıfı belgeye sahip olanlar az tehlikeli ve tehlikeli sınıflarda,
- (A) sınıfı belgeye sahip olanlar ise bütün tehlike sınıflarında yer alan işyerlerinde çalışabilirler.



İş güvenliği uzmanları, görevlerini yerine getirmek için aşağıda belirtilen sürelerde görev yaparlar:

- a) Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına **ayda en az 10 dakika**
 - b) Tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına **ayda en az 20 dakika**
 - c) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına **ayda en az 40 dakika**
- Az tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 1000 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir.
 - Tehlikeli sınıfta yer alan 500 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 500 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir.
 - Çok tehlikeli sınıfta yer alan 250 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 250 çalışan için tam gün çalışacak en az bir iş güvenliği uzmanı görevlendirilir (**İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik**).

4.4.2. İşyeri Hekimi

İşverence işyeri hekimi olarak görevlendirilecekler, ilgili mevzuata göre geçerli işyeri hekimliği belgesine sahip olmak zorundadır.

İşyeri hekimleri, bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yerine getirmek için aşağıda belirtilen sürelerde görev yaparlar:

- a) Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına **ayda en az 5 dakika**
 - b) Tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına **ayda en az 10 dakika**
 - c) Çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda, çalışan başına **ayda en az 15 dakika**
- Az tehlikeli sınıfta yer alan 2000 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 2000 çalışan için tam gün çalışacak en az bir işyeri hekimi görevlendirilir.
 - Tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 1000 çalışan için tam gün çalışacak en az bir işyeri hekimi görevlendirilir.
 - Çok tehlikeli sınıfta yer alan 750 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 750 çalışan için tam gün çalışacak en az bir işyeri hekimi görevlendirilir (**İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik**).



4.4.3. Diğer Sağlık Personeli

İşverence diğer sağlık personeli olarak görevlendirilecekler, ilgili mevzuata göre geçerli diğer sağlık personeli belgesine sahip olmak zorundadır.

- a) Çok tehlikeli sınıfta yer alan 10 ila 49 çalışanı olan işyerlerinde çalışan başına **ayda en az 10 dakika**
 - b) Çok tehlikeli sınıfta yer alan 50 ila 249 çalışanı olan işyerlerinde çalışan başına **ayda en az 15 dakika**
 - c) Çok tehlikeli sınıfta yer alan 250 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde çalışan başına **ayda en az 20 dakika**
- Tam süreli işyeri hekiminin görevlendirildiği işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi şartı aranmaz. Ancak, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinin daha etkin sunulması amacıyla bu işyerlerinde, işyeri hekiminin talebi ve işverenin uygun görmesi halinde diğer sağlık personeli görevlendirilebilir (**İşyeri Hekimi ve Diğer Sağlık Personelinin Görev, Yetki, Sorumluluk Ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik**).

4.5. AKFEN YENİLENEBİLİR ENERJİ İNŞAATLARINDA İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ YÖNETİMİ (PR-2, PS-2)

4.5.1. İnşaat İSG Yönetim Planı Hazırlanması

AKFEN Enerji, yenilenebilir enerji santrallerinin inşaatlarını seçeceği yüklenicilere yaptırır. Yüklenici seçiminde uygun deneyim ve kalifikasyon başlıca değerlendirme kriterleri olarak dikkate alınır.

Yüklenicilerin OHSAS 18001, ISO 14001 belgeleri olması beklenir. Yükleniciden yapacağı inşaat faaliyetleri ile ilgili olarak **İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Planı** hazırlaması istenecektir (Bkz. Ek-20). Bu plan AKFEN tarafından onaylanmadıkça yüklenicinin şantiye çalışmalarına başlamasına izin verilmeyecektir.

4.5.2 Yüklenicinin Denetlenmesi

Yüklenicinin faaliyetleri ile ilgili İSG performansı periyodik olarak yapılacak denetimlerle belirlenir. Bu denetimlerde bunlarla sınırlı olmamak üzere aşağıdaki belge ve kayıtlar kontrol edilir;

- Varsa OHSAS Belgeleri
- İş Sağlığı ve Güvenliği Organizasyon Şeması
- Görev tanımları ve kilit personel özgeçmişleri
- İş Sağlığı ve Güvenliği Politikası
- Ulusal İSG Mevzuatına Uygunluk
 - Yasal süresinde, tehlike sınıfı ve çalışan sayısına uygun İSG Katip Atamaları
 - SGK bildirimleri
 - Özlük Dosyaları
 - Yüklenici personelinin İSG Eğitimi aldığına dair belgeler
 - Yıllık eğitim planı
 - Eğitim matrisi
 - Yüklenici personelinin sağlık raporları
 - İlkyardımcı personel listesi
 - Operatör sertifikaları
 - Mesleki eğitim belgeleri
 - Yapılan her işe özel olarak hazırlanan risk analizleri
 - KKD kullanımı
 - Acil durum planları
 - Acil durum ekip asıl ve yedek listeleri
 - Acil durum iletişim bilgileri



4.6. DÜZELTİCİ ÖNLEYİCİ FAALİYETLER

İSG Sorumlusu ve onun yetkilendirdiği İSG denetçileri iş sahasını (işletme ve/veya şantiyeleri) sürekli olarak gözleyecek ve işlerin İSG kurallarına uygun olarak devam etmesini kontrol edeceklerdir. Uygun olmayan bir durum veya uygulama görüldüğünde derhal müdahale edilecek ve doğru yöntem gösterilecektir. Bunu yaparken de neyin doğru neyin yanlış olduğu nedenleri ile açıklanarak, çalışanların dikkati çekilecektir. Gözlenen iyi uygulamaların fark edilmesi ve takdir görmesi her zaman kötü uygulamalardan söz etmekten daha çok dikkat çeker ve çalışanları motive eder. Bu nedenle iyi uygulamalar da ödüllendirilecektir.

Ayrıca iş sahasında gerçekleştirilen iş ile ilgili iş izinlerinde belirtilen hususların eksiksiz yerine getirilmeye devam ettiğini gözlemlenecektir. Aksi durumda çalışma izninde belirtilen ve gerekli görülen güvenlik kuralı yerine getirilene kadar işi durdurulacaktır. Uygunsuzlukların ve bunları gidermek için yapılacak faaliyetleri kayıt altına almak için aşağıdaki formlar kullanılacaktır:

- Düzeltici Faaliyet Proses Şeması
- Önleyici Faaliyet Proses Şeması
- Düzeltici Faaliyet Formu
- Önleyici Faaliyet Formu
- Düzeltici/Önleyici Faaliyet Takip Listesi



- Tatbikat dokümanları
- Sağlık güvenlik kurulu tutanakları
- Çalışan temsilcisi seçildiğine dair tutanak
- İş kazası ve meslek hastalığı bildirim formları
- Aylık iş kazası istatistikleri
- İş kazası kök sebep analizleri
- Düzeltici önleyici faaliyet formları
- Düzeltici önleyici takip listesi
- Güvenlik Bilgi Formları
- Yüklenici tarafından onaylanmış KKD listesi
- Makine ve ekipmanların periyodik kontrol belgeleri
 - Kaldırma araçları
 - Basıncılı kaplar
 - Elektrik, topraklama ve paratoner
 - Yangın söndürücü cihaz ve ekipmanlar
 - İskeleler ve yüksekte çalışma araçları
 - İş makineleri ve araçlar
 - Sabit ekipmanlar
 - İnsan Kaynakları Yönetimi

- f) Çalışma Talimatları
- Yüksekte çalışma
 - Elektrik İşleri
 - Sıcak işler
 - Kapalı alan faaliyetleri
 - Su içinde veya yakınında çalışma
 - Kilitleme Etiketleme Sistemi
 - Kaldırma operasyonları
 - İskele ve merdivenler
 - Tehlikeli malzemelerin güvenliği
 - Malzeme ve ekipman taşıma
 - Patlatma faaliyetleri
 - Kazı dolgu çalışmaları
 - Demir, kalıp, beton işleri
 - Sondaj ve enjeksiyon işleri
- g) Bakım onarım kontrol formları
- h) Ödül ceza sistemi
- i) İş izni formları
- j) Şikayet mekanizması
- k) Trafik yönetim uygulamaları
- l) Saha güvenlik uygulamaları ve işaretlemeleri
- m) İSG izleme ve Ölçümleri
- n) Yapılan İç Denetimler

İşveren'e verilecek raporlar Şantiyede yapılacak yüklenici denetimlerinde **İSG Kontrol Formu** (Bkz. Ek-3) kullanılacaktır. Form inşaatın yeri, yapılan işlerin özelliği ve değişen mevzuat şartlarına göre güncellenecektir.

İSG mevzuatı gereği inşaat dönemi yasal izin süreçleri, Ek-25-2'de tanımlanmıştır.

5. İNSAN KAYNAKLARI YÖNETİMİ

AKFEN, sürdürülebilir rekabet üstünlüğü elde edebilmek için insan kaynaklarının başlıca kaynak olduğunu kabul etmekte ve çalışanları ile birlikte değer yarattığına inanmaktadır. Beceri ve motivasyon düzeyi yüksek ve mesleki gelişime yatkın çalışanlarla, kurumsal performansını artırmakta ve nihayetinde stratejik amaçlarını gerçekleştirmektedir. Bu amaçla **İnsan Kaynakları Prosedürü** (Bkz. Ek-31) oluşturulmuştur. Bu prosedür; personel özlük dosyası içeriğinin, personel istihdamının ve özgeçmişlerinin, görev tanımlarının, eğitimlerinin ve performans takiplerinin nasıl hazırlanıp, oluşturulacağını tanımlamak amacıyla hazırlanmıştır.

Bu prosedür kapsamında;

- AKFEN organizasyon şemasının kapsamına uygun olarak görev tanımları, yetki, vekalet ve yönetici/ personel uzmanlık, tecrübe ve beceri kriterleri,
- Yeni personel talebi yapılması, aranan niteliklerin belirlenmesi usulleri
- İhtiyaca uygun yeni personel istihdamı için başvurularının nasıl alındığı,
- İş başvuru sürecinin kimler tarafından, nasıl takip ve kontrol edildiği,
- İşe yeni başlayan personele verilecek oryantasyon eğitim ve bilgilendirmelerinin kimler tarafından, nasıl sağlanacağı ve kayıt altına alınacağı,
- Personel performansının kimler tarafından yapılacağı ve nasıl yapılacağı,
- Göreve uygun performans kriterleri oluşturulması,
- Performans verilerinin nasıl değerlendirildiği ve yaptırımlarının neler olduğu,
- Eğitim ihtiyaçlarının kimler tarafından nasıl belirlendiği,
- Eğitim ihtiyaçlarının iç/dış kaynak kullanımı ile nasıl sağlandığı,
- İç ve dış eğitimler için eğitmen asgari kriterlerinin nasıl belirlendiği ve alınan eğitimlerin nasıl değerlendirildiği,
- Personellere ilişkin idari, sağlık ve eğitim faaliyetlerine ilişkin kayıtların nasıl hazırlandığı, kayıtların nerede ve ne süre ile arşivleneceği,
- Personellere ilişkin izin, işten ayrılma, sağlık problemleri vb. nedenlerle işe gelememe hallerinde, iş gücü sürekliliğinin nasıl sağlanacağı,
- Personel anket, öneri, itiraz ve şikayetlerinin nasıl temin edilip değerlendirileceği,
- Hiyerarşik yapıya uygun olarak geliştirilen personel iletişim kuralları,
- Taşeron personeline ilişkin takip ve kontrollerin yapılma usulleri,
- Kurum içi disiplin kuralları

tanımlanmıştır.

Bu suretle;

- İşe uygun personellerin tespitinde; diploma, mesleki yeterlik belgesi, tecrübe, yetkinlik, yabancı dil bilgisi, almış olduğu diğer eğitim ve sertifikaların değerlendirilmesi,
- İşe uygun personellerin tespitinde; kayırma vb. unsurlara öncelik verilmemesi,
- Personelin mesleğine, tecrübesine, liyakatına uygun iş ve sahalarda çalışmalarının sağlanması,
- Liyakat ve başarıyı öne alan adil, iyi maaş/ücret miktarlarının tespiti,
- Ücretlendirmede cinsiyet, ırk, din farkı gözetilmemesi,
- Personel performansının üst seviyelere çıkarılması ve sürekliliğinin sağlanması,

- Personel performansının üst seviyelere çıkarılması ve sürekliliğinin sağlanması için hizmet içi eğitim, kurs vb. etkinliklerin çalışanlara sağlanması ve personelin bu etkinliklere katılmasının teşvik edilmesi, finansal destek sağlanması,
- Personelin kişisel ve mesleki yetkinliğini arttırması için teşvik edilmesi,
- Tüm çalışanların bu imkanlara eşit olarak ulaşabilmesinin, bunlardan faydalanmasının sağlanması
- Şirket disiplini kurallarının, çalışanlara işe başlarken, kısa süre içinde aktarılması ve disiplinli bir biçimde yerine getirilmelerinin sağlanması. Denetlenmesi,
- Çalışanların Şirket içi çalışma kurallarına ulaşımının kolay olmasının sağlanması,
- Şirket içi kurallarındaki değişikliklerin en kısa sürede çalışanlara duyurulması için iletişim imkanlarının sağlanması,
- Çalışanların bilgiye ulaşımın kolaylaştırılması için imkan sağlanması.
- Çalışanlara işyerlerinde spor yapma imkanlarının sağlanması,
- Çalışanların morallerinin yüksek ve psikolojik olarak rahat edebilecekleri imkanların sağlanması,
- Çalışanların dinlenme zamanlarını değerlendirecekleri rekreasyon imkanlarının iş yerlerinde bulundurulması,
- Çalışanların ulaşabileceği internet, kütüphane imkânları,
- Konut alanlarına uzak işletmelerde çalışanların aileleri ile iletişim kurma, dünyadaki ve ülkedeki gelişmeleri takip edebilme imkanlarının,
- Çalışanların iş dışı zamanlarını değerlendirmeleri için iş dışı kurs vb. etkinlikler (satranç, briç vb. oyunlar, yabancı dil kursu, vb. kurslar) düzenlenmesi,
- Çalışanlar arası ilişkileri geliştirmek için ortak katılımı sağlayan imkanlar (tatil günleri çevreye yapılacak kültür turları, piknik, ekipler arası spor müsabakaları, kutlama etkinlikleri vb.),
- Çalışanların bilgi tecrübe ve becerilerini iş arkadaşları ile paylaşmalarının desteklenmesi,
- Şirket bünyesindeki farklı işyerlerindeki iyi uygulamaların diğer işyerlerinde de uygulanması için imkanlar,
- Şirket politikasının, tüm çalışanlarca bütün seviyelerde sahiplenilmesi,
- Personel kişisel gelişiminin tesisi ve sürekliliğinin sağlanmasına yönetimde destek verilmesi, proje bazlı finansal kaynak ayrılması
- İnsan kaynakları nedeni iş gücü kaybının engellenmesi için iş programı ve iş süreçlerinin planlanması, iş iletişiminin sürekli açık ve işler tutulması,
- Personeller ile yönetimin uygun iletişim kanallarının tesisi (öneri ve şikayetlerin alınması ve değerlendirilmesi, geri dönüşün kısa zamanda yapılması)
- Taşeron işçilerin içme suyu, yemek hizmeti, altyapı vb. ihtiyaçlarının denetlenmesi ve yaşam koşullarının en üst seviyeye çıkartılması

sağlanacaktır.

AKFEN organizasyon şemasında yer alan tüm birimler için hazırlanan görev tanımları, görev kriterleri, vekâlet durumu ve yetkiler **Organizasyon El Kitabında** yer almaktadır.

Firmamız içi personel disiplinin tesisi konusunda **Disiplin Talimatı** hazırlanmıştır. Söz konusu talimat İnsan Kaynakları Müdürü tarafından bütün yönetici/personellere oryantasyon eğitimleri sırasında iletilmektedir. Söz konusu talimat altında değerlendirilen konular aşağıda sıralanmaktadır;

- Çalışma saatlerine riayet,
- Diğer personeller ve yöneticiler ile iletişim, (İç/Dış İletişim Prosedürü)
- 3. Taraf kişi/kurumlarla iletişim (İç/Dış İletişim Prosedürü)
- Kılık kıyafet,
- İzin (İzin Talimatına uygun biçimde gerçekleştirilecektir).

Bu prosedürde personel seçimi, kapsamlı eğitim, performans değerlendirme, işe alma işten çıkarma gibi insan kaynakları uygulamaları yanında aşağıdaki konulara da öncelikli olarak yer verilmektedir:

İş gücü yönetimi:

İş yerinde çalışan gücünün verimli bir şekilde planlanma sürecidir. Planlamadaki temel kriter kurumsal performansı optimum sayıda çalışanla sağlamaktır. Çalışanların performans kriterlerinden biri de, Akfen tarafından hazırlanan iş planlarına uyumluluktur. İnsan kaynakları birimi, hazırlayacağı raporlarla bu planlara uyumluluğun değerlendirilmesi ve verimliliğin artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

Fırsat eşitliği ve ayrımcılık karşıtlığı:

Eşit davranma ilkesi 4857 sayılı İş Kanunu 5. Maddede tanımlanmıştır.

- İş ilişkisinde dil, ırk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplere dayalı ayırım yapılamaz.
- İşveren, esaslı sebepler olmadıkça tam süreli çalışan işçi karşısında kısmî süreli çalışan işçiye, belirsiz süreli çalışan işçi karşısında belirli süreli çalışan işçiye farklı işlem yapamaz.
- İşveren, biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu kılmadıkça, bir işçiye, iş sözleşmesinin yapılmasında, şartlarının oluşturulmasında, uygulanmasında ve sona ermesinde, cinsiyet veya gebelik nedeniyle doğrudan veya dolaylı farklı işlem yapamaz.
- Aynı veya eşit değerde bir iş için cinsiyet nedeniyle daha düşük ücret kararlaştırılmaz.
- İşçinin cinsiyeti nedeniyle özel koruyucu hükümlerin uygulanması, daha düşük bir ücretin uygulanmasını haklı kılmaz.



AKFEN olarak, yukarıda sıralanan eşit davranma ilkelerine uymayı taahhüt ederiz.

Çalışma koşulları (yüklenici ve taşeron işçileri dahil):

Sağlıklı bir ortamda çalışma hakkı, dinlenme hakkı gibi haklar anayasamızda yer alan çalışan haklarındandır. Bu haklar temel insan hakları olduğundan dolayı mutlak ve hiçbir şarta bağlı tutulamaz. AKFEN çalışanları için sağlanan çalışma koşulları, ulusal mevzuat ve sektörel iyi uygulamalar dikkate alınarak, en özenli bir biçimde ve insan onuruna uygun olarak oluşturulmaktadır.

Çalışan hakları:

İş Kanunu çerçevesinde çalışan hakları sosyal ve ekonomik haklar olarak tanımlanmaktadır. Kurum içi eğitimler kapsamında çalışanlara bu hakları anlatılmaktadır. AKFEN olarak, ulusal iş mevzuat kapsamındaki, tüm çalışan haklarına uymayı taahhüt ederiz.

Çocuk işçi çalıştırma ve angarya karşıtlığı:

Anayasamıza göre; "Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır." 18 yaş altı işçi çalıştırılması usulleri ise ulusal mevzuatta tanımlanmıştır. AKFEN olarak, çocuk işçi çalıştırmayacağımızı ve hiç kimseyi zorla çalıştırmayacağımızı, angaryaya karşı olduğumuzu bildiririz.

AKFEN çalışanları ve taşeronlarının çalışma koşullarının belirlenmesi, iyileştirilmesi konuları ise **İş Sağlığı ve Güvenliğinin Tesisi Prosedürü** ile belirlenmektedir.

5.1. ÇALIŞAN MEMNUNİYETİ (PR-2, PS-2)

Çalışan memnuniyetini sağlamak için çalışan anketleri düzenlenecektir. İK birimi tarafından yapılan bu anketlerin sonuçlarına göre iyileştirici faaliyetler planlanacaktır.

Ayrıca personelin şikayet ve önerileri için yemekhane, ofisler vb. yerlere istek ve öneri kutuları konulacaktır. Çalışanlara işe başlamadan önce verilen oryantasyon eğitimde, bu kutuların ne amaçla konulduğu ve nasıl kullanılması gerektiği hakkında bilgi verilecektir. İstek ve öneri kutularının içinde yer alan formlar, İSG sorumlusu tarafından her ay toplanacak ve bu istek ve öneriler ilgili birimlerce değerlendirilecek ve Uygulanacak Düzeltici Faaliyetler Takip edilecek ve İK Birimi ile paylaşılacaktır. Uygulanan Düzeltici Faaliyetler işletme ilan panolarında, çalışanlara duyurulacaktır.



